

Od 1. nov. dalje naročnina mesečno 80 din, za inozemstvo 50 din — nedeljska izdaja celoletno 96 din, za inozemstvo 120 din.

Uredništvo: Kopitarjeva ul. 6/III. Tel. 40-01 do 40-05

SCLOVENE

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Cok. rač. Ljubljana št. 10.650 za naročnino in št. 10.349 za inserate.

Uprava: Kopitarjeva ulica 6

Tel. 40-01 do 40-05

Podruž.: Maribor, Celje, Ptuj, Jesenice, Kranj, Novo mesto, Trbovlja

Romunska žaloigra

Razume se, da nemiri, ki so se zopet odigrali v nesrečni romunski deželi, niso prizadeli samo Romunije, ampak se več ali manj tičejo vsega Balkana, ki je v današnjem času, ko ima važno vlogo v sporu evropskih velesil, zelo občutljiva točka in križišče raznih nasprotujočih si vplivov in koristi. Zato je kaj naravno, da tudi pri nas iščemo razlage za krvave dogodke, ki so se odigrali te dni v Romuniji in katere je uprizorila Železna garda, ali pa vsaj znaten del te organizacije.

Res, da so romunska tla postala v zadnjem času jako pripravna za revolucionarne pokrete in poizkuse. Razpokoženje v Romuniji je že precej let nemirno, skrajno razburljivo in nihajoče od ene skrajnosti do druge. Ze takoj po minuli svetovni vojni je dežela morala prestat spor v vladarski hiši sami in ko je bil le-ta rešen z ustoličenjem sina, za katerim je vladno prevzel oče, so si sledile s kinematografsko naglico vlade druga za drugo, od katerih nobena ni bila kos svoji nalogi, da bi dežela dobila to, kar je najbolj nujno potrebno v novi Evropi: pošteno notranjo politično upravo in gospodarstvo ter znosne socialne razmere za kmetsko in delavsko prebivalstvo. Korupcija je kraljestvo končno pokopala in v osredje je stopila Železna garda, ki je že dolgo rovala. Prav sredi tega vrenja je zadel Romunijo še pod kraljem Karlom dunajski razsodba, po kateri je severna Transilvanija pripadla Ogrski in je bil narodni misli prizadet hud udarec. To žrtve je morala Romunija doprinesiti zunanje-politični orientaciji, ki je po odstavitvi kralja zavaladala na vsej fronti. Tako se je ustvaril nek izreden položaj, čigar abnormalnost je poglobljalo dejstvo, da Železna garda ni prišla do neomejene oblasti, ampak jo je morala deliti z vodjem-konduktorjem, kakor mu pravijo v Romuniji, generalom Antonescujem. Ta spor je povzročil že več izbruhov notranjega trenja, ki jih je general potlačil več ali manj izlepa; zadnji dogodki pa pomenijo pravo revolucijo, katere obseg in nevarnost se nam odkriva šele danes, ko je zažulena in krvi. Če upoštevamo še, da je sedanja vojna terjala od Romunije tudi odstopitev Besarabije, ne da bi armada mogla ali smela braniti romunsko državno ozemlje, potem imamo pred seboj vse čimtelje, iz katerih bi si bilo mogoče razlagati vse te izbruhe strankarskih in ljudskih strasti in splošne nezadovoljnosti ter negotovosti.

Zdi se pa, da ima ponesrečeni državni udarec, ki je bil izbruhnil te dni, še druge razloge, o katerih pa je mogoče samo še ugibati. Na vsak način je značilno, da so se začeli ti dogodki strahovito naglo odigravati takoj potem, ko je bil umorjen v Bukarešti major nemške armade ali instrukcijskih čet, kakor se imenujejo, Döhring. General Antonescu je odstavil notranjega ministra generala Petrovicesca, češ da je zamenjal svojo dolžnost, da čuva nemško vojaško odposlanstvo. Prav ta Petrovicescu pa je tisti, ki je organiziral vstajo Železne garde ali pa vsaj velikega števila gardistov. Obenem je Antonescu zamenjal vse prefekte s častniki, ki po so hoteli na bucareški prefekturi zamenjati stražo, ki je obstajala iz Železnih gardistov, z vojniki, so se gardisti uprli. Notranje ministristvo je zasedel general Popescu, ki je po naročilu konduktorja določil smrtno kazen za vsako sovražno dejanje proti nemškim četam, postavil pod vojaško oblast tudi vse industrije, med njimi petrolejske vrelce, ki so povečini v rokah angleških družb, in grozil, da napravi samovoljstvu Železne garde konec. Kako so se potem odigravali dogodki, ni treba več popisovati; iz proglasa generala Antonesca po zadušitvi legionarskega upora izvemo, da je bila stvar zelo huda in organizirana tako naglo in silovito, da se je zahvaliti samo disciplini vojske, v kateri pač ni nobenih legionarjev, da je bil vodja države vstaji kos. Zaznamovati pa je treba tudi to dejstvo, da general Antonescu v svojem proglasu govori tudi o »agantih neprijateljev Romunije«, ki da so imeli vmes svoje prste pri »vstaji propalio, malopridnežev in zločinskih elementov«, ki niso samo hoteli zasesti vseh državnih poslopih, ampak so oplenili tudi trgovske dele mesta in pobili veliko ljudi, predvsem Židov.

Vsi ti znaki bi kazali na to, da obstoji neka zveza med uporom legionarjev in inozemskimi silami, ki imajo interes na tem, da bi se v romunski državi nekaj zgodilo, kar ni všeč voditelju, o katerem je znano, da je zunanjo politiko Romunije usmeril popolnoma brez vsakih pridržkov po politiki držav osi ali tropakta. Kakšno in koliko vlogo pa so imeli inozemski faktorji, tega ni mogoče vedeti. Samo to se za gotovo ve, da je angleško časopisje dogodke v Romuniji zasledovalo z očitnim interesom na tem, da bi revolucionarji prišli na vrh, dočim je časopisje osi skušalo zmanjševati pomen teh nemirov, kakor da ne gre za preveč resno zadevo. Neutrlni evropski listi, ki danes pišejo o tem tako imenovanem državnem udaru, ugibajo, da bi brez dvoma bilo Angliji zelo všeč, če bi v Romuniji nastal tak položaj, da bi bile tamkaj nahajajoče se nemške vojske silo vezane na Romunijo, v kateri bi morale s težavo delati red, tako da bi ne bile sposobne za naloge, ki jo v Londonu pripisujejo tej nemški instrukcijski armadi na balkanskem prostoru. Če verjamemo tem razlagam, bi bilo torej šlo za oslabeitev nemškega vpliva v Romuniji ali pa celo za popolno izpremembo zunanje politične smeri Romunije, kar bi bila seveda stvar zelo dalekosežnega pomena.

Če vse to trezno premislimo, se moramo vendarle vprašati, kako je moglo priti do take prusmeritve miselnosti Železne garde ali pa vsaj večine te organizacije, ki s svojim sedanjim voditeljem Horio Simo ni bila orientirana po Nemčiji samo v pogledu svoje miselnosti, ampak je tudi odločilno sodelovala pri zunanje-politični orientaciji generala Antonesca. Res pa je tudi, da je prav Horio Sima, ki je bil podpredsednik vlade in prvi sodelavec generala Antonesca pri notranji preureditvi in zunanji prusmeritvi Romunije, bil tudi med organizatorji upora Železne garde in da so ga zato zaprli. Hkrati pa smo slišali, da je Antonescu prišel v spor tudi z očetom pokojnega ustanovitelja Železne garde Codreanu, in sicer baje zaradi tega, ker je Codreanu očital vodji države, da ni zadosti odločen v borbi zoper pristaše režima bivšega kralja.

Po našem mnenju so tendence zunanjih sil slučajno prišle skupaj z notranjim vrenjem v Železni gardi, v kateri po državnem udaru, ki je strmoglavil kralja Karla, ves čas ni bilo videti prave discipline, enotnosti in čustva odgovornosti.

Hiter razvoj dogodkov v Afriki

Po angleških poročilih napredovanje na vseh afriških frontah

Po italijanskih poročilih hudi letalski boji

Angleška poročila

Kairo, 27. jan. t. Reuter: Angleško vrhovno poveljstvo javlja:

Angleška ofenziva v Afriki se na vseh štirih frontah razvija bliskovito. V Libiji, v Eritreji, v Abesiniji in v Somaliji so angleške čete vedno v stiku z umikajočim se sovražnikom. Vojno poveljstvo je dobilo sporočila, da nameravajo Italijani počasi izprazniti vso Abesinijo, ker pričakujejo notranjih uporov v mesecu marcu, ko bo žetev končana in bo razpoloženje ljudstva razburjeno.

Kairo, 27. jan. t. Reuter: Angleško vojno poveljstvo se glasi:

Libija: Pri Derni se operacije razvijajo zadovoljivo. Število ujetnikov, ki smo jih ujeli pri Tobruku, se je sedaj že zvišalo na 25.000. Zaplenili smo tudi 25 srednjih in 28 malih nepoškodovanih tankov. Topove še preštevamo.

Eritreja: Naše čete so zadele na italijanske čete pri Agordat in Narentu. Včeraj, v nedeljo, so Italijani izpraznili naselje Umm in Hagar. Naše čete so sovražniku trdo za petami. Dosedaj smo na eritrejskem bojišču ujeli 1100 ujetnikov, med njimi enega brigadnega generala, poveljnika brigade.

Abesinija: Poročila o novih uspehih abesinskih domačinov proti sovražniku redno prihajajo. Pritisk angleških čet pri Metemi (ob Modrem Nilu) gre vedno globlje v Abesinijo.

Italijanska Somalija (na jugu Abesinije): Angleške patrole so na vsej južni meji dosegle nove uspehe ter delujejo sedaj na vsej meji izključno na sovražnem ozemlju.

Delovanje angleških letal

Kairo, 27. jan. t. Reuter: Angleško letalsko poveljstvo poroča:

Naša lovska letala so včeraj v Libiji sestrelila 5 sovražnih letal v zraku, eno pa uničila na tleh. Tri so bila sestreljena nad naseljem Meshile (južno od Derne), dva pa nad Derno, kjer sta napadala angleške čete. Šesti je bil uničen na tleh na letališču pri Meshile. Skupina naših bombnikov je bombardirala Barce, ki leži blizu Benghazija. Bombe so padle na letalske lope in med letala, ki so sedela raztresena po letališču. Večje število teh letal je bilo poškodovanih. Drugi napad je bil na letališču v Derni. Eno letalo se s teli pletov ni vrnilo.

V Vzhodni Afriki naše letalstvo pridno pomaga suhozemskim oboroženim silam pri prodiranju v Eritrejo. Bombe so bile vržene na Bdige in Tellina, pri Narentu pa so bile bombardirane motorizirane sovražne čete. Druge skupine bombnikov, ki pripadajo južno-afriškim četam, so bombardirale Umm in Hagar ter letališče v Tellini. Vsa letala so se po doseženih uspehih vrnila.

Pred Derno

London, 27. jan. b. Ofenzive, ki so istočasno podvzete na raznih frontah v Afriki, se po poročilih iz vojnih krogov v Kairu razvijajo povsod tako, kakor je pričakovalo angleško vrhovno poveljstvo. Na glavnem bojišču v Libiji je poslal general Wavel okrepitev v okolico Derne, katero so Italijani, kakor je nedvomno ugotovljeno, že prostovoljno izpraznili. Medtem so pa v okolici Derne še vedno boji. Italijanska taktika je taka, da Angležem onemogočajo hitri pohod na Benghazi.

Če bi ne bilo tako, potem bi gotovo ne bilo treba generala Antonesca, da je stopil državi na čelo. Dežela in narod sta se gotovo zavedala, da Železna garda ni kos svoji nalogi in da ne predstavlja narodne organizacije, kakor si jo je bil zamislil pokojni narodni mistik Codreanu, ki se je bavil celo z mislijo obnove in poglavitno pravoslavja, ampak da se je izrodila v zmes najrazličnejših nezadovoljnih elementov. To je dokazala tudi ta vstaja, v kateri so legionarji pokazali zelo grde strani in manjvredne instinkte. Taki elementi so mogli rasti samo sredi ozračja skrajne zmede, nezadovoljnosti in usode, ki je namerila Romuniji zunanje in notranje udarce brez primere. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da so to tudi posledice grehov bivših romunskih režimov, ki jim ni bilo na ničemer drugem kakor na tem, da so obogatevali svoje pristaše in popolnoma zapostavljali blagor države nenasitnemu pohlepu tiste klike, ki je Romunijo izžemala že za časa osmanske carevine.

vojski se že mesec dni ni ničesar slišalo. Zdaj se je zvedelo, da je italijanska armada tukaj osamljena in izpostavljena napadam iz zraka.

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 27. januarja. (Stefani.) Službeno poročilo 234 glavnega stana italijanskih oboroženih sil se glasi:

Cirenaika: Med živahnimi borbami zahodno in južno od Derne so naše čete prizadevale pomembne izgube sovražnikovim oklepnim enotam. Naše letalstvo je s strojinicami in z bombami obstreljevalo močne oddelke mehaniziranih čet in topništva. Lovska letala so zbila dve angleški letali.

Vahodna Afrika: Nadaljevale so se borbe na sudanskem bojišču ob živahnem sodelovanju naših letal.

Kenija: Naši oddelki so presenetili močno sovražnikovo kolono in ji prizadeli občutne izgube.

Nova nemška letala na Siciliji

Kairo, 27. jan. t. Associated Press poroča, da so na merodajnih mestih dobili poročila o prihodih številnih novih nemških letal v Sicilijo, predvsem »Heinklov 111«, torej strmoglavcev najnovejšega izvora. Nemško letalstvo je predvsem namenjeno za napade na angleške vojne ladje in vojna oporišča ter za borbo proti angleškim letalom v Albaniji.

Sovjetsko mnenje

Moskva, 27. jan. t. Ass. Press: Glasilo rdeče armade, »Krasnaja zvezda«, objavlja daljši pregled vojnih dogodkov v Libiji in meni, da je položaj italijanske vojske tamkaj postal resen. Dosedaj so Italijani tamkaj utrpeli hude izgube in je tako rekoč polovica vojske, s katero so razpolagali, ujeta ali drugače postavljena izven bojišča. Sovjetski armadni list meni, da si mora italijansko vojno vodstvo resno postaviti vprašanje, če je v sedanjih okoliščinah sploh še mogoče uspešno upreti se in zadržati angleški sunek v Libiji. Moskovski list ne verjame, da bi se zaradi angleškega brodograja moglo Italiji posrečiti spraviti čez morje zadostno število vojaštva in tehničnega orožja — ki ga ima obojnega Italija doma v izobilju — medtem ko nikakor ni gotovo, da bi Nemčija zares hotela poskusiti vreči svoje čete, ki jih ima v Siciliji, čez morje, da bi Italijane v Libiji podprla. Dokler je v Sredozemskem morju angleško brodogradnja, je vprašanje vdora čez Sicilski preliv v Afriko podobno vprašanju nemškega vdora čez Rokavski preliv v Anglijo.

Graziani razrešen?

Ankara, 27. jan. t. Reuter: Turški radio je nočjo sporočil, da je bil maršal Graziani, vrhovni poveljnik italijanskih sil v Afriki in guverner Libije, razrešen svoje službe. Poročilo pa še ni uradno potrjeno.

Pred odločilnimi dogodki

Curih, 27. jan. b. Kakor poroča rimski poročevalec »Basler Nachrichten«, vlada v merodajnih krogih v Rimu kljub zadnjim neuspehom v Libiji mirno, še celo dobro razpoloženje. V Rimu opozarjajo na pomen zadnjega sestanka Hitler—Mussolini. Z nemške strani so bili na tem sestanku predloženi vojni načrti za skorajšno bodočnost, ki se popolnoma ujemajo z italijanskimi vojnimi cilji. Ti načrti so, kakor v Rimu na vseh straneh zatrjujejo, najobsežnejši in obsegajo največje ukrepe. Ti načrti bodo prinesli največjo spremembo v mnogih delih Evrope. V poučenih krogih trdijo, da se kljub zanikanju v zadnjem času dela na tem, da se sklene sporazum med osiženimi silami in Francijo, po katerem bi francoske vojske sile sodelovale v operacijah proti Angliji, posebno še proti angleškim vojnim silam na Sredozemlju.

Nadaljnje potrdilo za takšno optimistično predpostavke tiči v dejstvu, da je čez noč postalo aktualno vprašanje Tunisa. V rimskih diplomatskih in političnih krogih mnogo govorijo tudi o mogočnosti napada osiženih sil na Gibraltar, o zbiranju nemških čet na Pirenejih, kakor tudi o pristopu Portugalske. Na katerem mestu se bodo začele operacije, se v Rimu ne govori, vendar pričakujejo, da se nahajajo pred odločilnimi dogodki, in to pred viharjem, ki lahko nastane vsak čas.

Nemci hočejo najprej uničiti angleško vojno brodogradnjo v Sredozemskem morju, potem pa napasti v Afriki

Bern, 27. jan. t. Ass. Press poroča, kakor pravi, iz zelo verodostojnega vira, da so različne razlage, ki jih navajajo za sedaj že 7 dnevni letalski mir na zahodu, vse neresnične in iz zraka vzete in da imajo Nemci povsem druge namene. Angleški uspehi v Sredozemlju so vojni načrt nekoliko spremenili. Pokazali so, da je Afrika za Italijo in s tem za velesile osišča brez vrednosti, dokler se v Sredozemlju

sprehaja angleško vojno brodogradnjo. Zato da je nemški vrhovni generalni stan sklenil, da najprej uniči angleško brodogradnjo v Sredozemskem morju. V ta namen da spravlja Nemčija na stoline svojih najboljših letal na sredozemske obale, kjer bo začela preganjati angleške vojne ladje in uničevati pomorska oporišča. Nemški glavni stan je mnenja, da se s pomočjo stotin bombnih letal in s pomočjo nemškega vojnega brodograja, ki ima mnogo podmornic, angleško vojno brodogradnjo uniči. Potem šele bi prišli prevozi nemških in italijanskih divizij v Afriko, kjer da bi se naj začela protiofenziva in napad na Egipt.

Kdaj in kam...?

Berlin, 27. jan. t. Press Association: V berlinskih krogih poudarjajo, da se ameriškega posega v evropske dogodke ni treba bati. Nemčija je to vojno dočakala pripravljena in je tudi v vojni čas skrbno izkoristila v svoj prilog. Danes razpolaga z vsem evropskim ozemljem, kamor lahko napoti svojih 6 milijonov vojakov in dokler se bo Amerika pogajala, kako naj pomaga Angliji, bo vojna odločena v neprilogo Anglije. Danes je samo še vprašanje, kam se bo obrnil velikanski nemški orožni stroj. Dve neznaniki sta za javnost: kam in kdaj...? Jasnost pa bo kmalu prišla. V Berlinu krožijo razna mnenja. Eni trdijo, da se bodo začeli razvijati novi dogodki na jugovzhodu Evrope, drugi menijo, da v Sredozemlju s posebnim ozirom na Francijo, tretji pa trdijo, da bo predmet napada Anglija. Naj se razvijejo dogodki kakor hočejo, skupnost in medsebojna povezanost med Nemčijo in Italijo pa bo ostala nedotaknjena. Nov dokaz za to je dovoz novih nemških čet čez Brenner v Italijo. Zanimivo je, da v Berlinu večkrat poudarjajo, da se Jugoslavija nahaja kot nekakšen otok sredi razburkanega morja. Nekateri listi spet pišejo, da bo treba spraviti razvojni vojni sklad z vsemi velesilami, ki imajo interese na moreh ožinah pri Carigradu.

Zemunska vremenska napoved: Ohladilo se bo od severa in se bo postopno zvedrilo. Sredi države in v južnih krajih bo delno prevladovalo le oblačno vreme v dežjem in snegom. Pretežno vedro po Primorju.

Antonescu je obvladal upor

Po vsej državi je oblast prevzelo vojaštvo — Judovski predeli v Bukarešti opustošeni — Mrtvih je več tisoč

Istambul, 27. jan. t. Ass. Press javlja naslednje poročilo iz Bukarešte:

Generalu Antonescu se je posrečilo, da je premagal upor legionarjev Železne garde, ki ga je organiziral in vodil sam podpredsednik vlade Horia Sima skupno z notranjim ministrom Petrovicescu. Vso oblast v državi je zaenkrat prevzela vojska, ki straži vsa javna poslopja v državi, vse železnice, vse važnejše industrije, elektrarne, vse telefonske in brzojavne naprave ter vodovode. Za prestolnico velja še naprej uredba, da nikomur po 10. uri zvečer ni dovoljeno na ulico. Iz vseh krajev države pa vodijo v Bukarešto kolovodje legionarjev, ki so bili prijeti in bodo sedaj sojeni po hitrem sodu. Potrjujejo se tudi poročila, da je bil Horia Sima prijet. Skrivalec se je v glavnem stanu legionarjev v Bukarešti in ga je izdal eden od zarotnikov, ki so mu obljubili svobodo in visoko vsoto denarja. Vse državne meje je zadržala armada. Ponekod v Bukarešti in po večjih mestih v notranjosti države se še sliši streljanje. So še nekatera manjša ognjišča, na primer v Transilvaniji, kjer morda upor še tli dalje, toda v glavnem se sme reči, da je legionarskega upora konec in da je general Antonescu, ki bi moral biti ubit, odnesel popolno zmago.

Upor legionarjev je v Bukarešti povzročil veliko razdejavanje. Legionarska sodega, ki se ji je priključilo še mnogo temnih obrazov iz predmestij, je priložnost bojev po bucareških ulicah izkoristila in je začela načrtno pleniti trgovine in zasebna stanovanja. Posebno so trpeli okraj, kjer prebivajo Judje odnosedno kjer imajo Judje glavne trgovine. To sta mestna okraj, ki sta poznana pod imeni Vkarosti in Didești. Tamkaj je skoraj vse izropano, trgovine in zasebna stanovanja. Pogled na te kraje je strašen. Če bi bile padle bombe, bi ne bile mogle napraviti hujših razdejanj. Med ropanjem je drhal tudi pobijala vsakogar, kdor ji je prišel pod roko. Tako ležijo po teh krajih še celi kupi mrtličev, med katerimi sedaj pod nadzorstvom oblasti svoji iščejo svoje sorodnike in prijatelje. Trupla, ki jih najdejo, spravljajo sedaj v zavod za prosekuro na medicinski fakulteti. Tamkaj ležijo po tleh velike vhodne veže do golega slečena trupla, na stotine žrtev legionarskega pokolja. Zdravniki, ki vsakega mrtliča pregledajo, namreč nimajo prostora, kamor bi jih položili, dokler jih svoji ne pridejo iskat. Grozen je vtis, ki ga mora dobiti vsakdo, ki je gledal, kako svoji med golimi trupli iščejo znane jim poteze po obrazih, ki vsi izražajo strašne trenutke, ki so jih žrtve preživele tik pred svojo mučeniško smrtjo.

Število smrtnih žrtev ni znano. Oblasti jih ne bodo objavljale. Nekateri menijo, da jih je od 2000 do 3000 samo v Bukarešti, v notranjosti države pa spet gotovo več sto, če ne več tisoč, kajti borbe v Braji, Galacu, Jašiju in v Transilvaniji so bile krvave.

Najnovejša poročila pravijo, da bo general Antonescu sedaj sestavil novo vlado, v katero bo poklical več zvestih generalov, kakor tudi nekaj legionarjev, v katere ima zaupanje in s pomočjo katerih bo sam prevzel vodstvo legionarskega gibanja. Toda kljub temu prevladuje v romunski prestolnici vtis, da viharja še ni konec in da čakajo državo nove, morda celo hujše preizkušnje.

Generalska vlada

Bukarešta, 27. jan. m. Danes popoldne je vodja države general Antonescu sestavil novo vlado, ki bo vodila romunsko državo k redu in miru. Nova vlada je sestavljena takole:

predsednik ministrskega sveta in začasní zunanji minister general Antonescu, vodja države;
vojni minister general Josip Jakobič, bivši poveljnik armadnega zbora;
notranji minister divizijski general Popescu;
prosvetni minister divizijski general Radu Rozeti, tajnik romunske Akademije znanosti;
minister brez listince Mihailo Antonescu, bivši pravosodni minister;
finančni minister brigadni general N. Stancu;
minister za narodno gospodarstvo brigadni general Potopescu;
prometni minister in minister za javna dela divizijski general Georgescu;
kmetijski minister armadni general Jon Sicițiu, bivši načelnik generalnega štaba;
propagandni minister vseučiliški profesor Nikifor Crețanu, bivši propagandni minister v vladi Gigurta;
pravosodni minister George Dokon, kasacijski sodnik;
minister za gospodarsko koordinacijo podpolkovnik Nikola Dragomir;
minister za socialno politiko in ljudsko zdravje vseučiliški profesor Peter Tomescu;
državni podtajnik v vojnem ministertvu general Konstantin Pantaziu;
državni tajnik za oboroževanje general Dobres;
državni podtajnik za letalstvo in mornarico komandir Ginescu;
državni podtajnik za kolonizacijo in evakuiranje prebivalstva general Evgen Zvidanec, bivši maršal dvora blagopokojne romunske kraljice Marije.
Razen teh bodo še imenovani trije državni podtajniki. Novi ministri so že nočjo prevzeli svoje resore.

Neresnične govorice o položaju v Severni Italiji

Rim, 27. jan. t. Italijanski listi danes prostodušno objavljajo vsebino govorice, ki jih je angleška propaganda raznesla o položaju v Italiji. Italijanski listi prinašajo vse podrobnosti, ki da jih je angleški in za njim ameriški radio večeraj popoldne in davi širil po svetu o razmerah, ki da so nastale v severni Italiji. Italijanski tisk v tej zvezi ogorčeno zanika resničnost teh poročil, ki jih je treba smatrati kot izliv zlonamerne angleške propagande, ki pa so popolnoma izmišljene. Italijanski listi pristavljajo, da razumejo, da bi Angležem vse to, kar si izmišljajo o Italiji, bilo všeč, če bi bilo res, toda Angleži da še ne poznajo duha fašistične Italije, ker sicer bi si ne izmišljali poročil, katerim se mora vsak Italijan smejati.

Vsebinska teh govorice, ki sta jih širila angleški in ameriški radio pa je naslednja: V gornji Italiji, predvsem v Milano in v Turinu, so izbruhnili zaradi zadnjih vojaških dogodkov v Afriki in v Albaniji, kakor tudi zaradi prisotnosti nemških čet v Italiji, veliki nemiri. Uporne množice da so zasedle v Milanu in v Turinu več javnih poslopij in nekatere to-

Horia Sima ustreljen?

Bukarešta, 27. jan. t. Associated Press poroča, da sta bila bivši podpredsednik vlade Horia Sima in bivši notranji minister Petrovicescu ustreljena.

Turška ugibanja o nemških četah v Romuniji in o posledicah, če bi Grčija ne pristala na mir

Istambul, 27. jan. t. Anatolska agencija: Tukajšnji list »Yeni Sabah« objavlja daljši članek o vprašanju nemških čet v Romuniji. List meni, da imajo Nemci sedaj že okrog 180.000 mož svojih čet v Romuniji. Toda še vedno prihajajo nove čete s pripadajočim mehaničnim orožjem. List izraža prepričanje, da se bo spomladi, ko bodo Nemci imeli svojih 300.000 mož v Romuniji, na jugovzhodu Evrope nekaj zgodilo. Če se do takrat Grčija ne bo vdala raznim pritiskom in ne bo sklenila ločenega miru z Italijo, je mogoče, da bodo Nemci poslali svoje čete skozi Bolgarijo v Solun, da naredijo konec grško-italijanski vojni. »Yeni Sabah« pravi, da je veliko vprašanje, če se bo Bolgarija uprla takšnemu prehodu tujih čet skozi svoje ozemlje, in če bi bil njen odpor sploh

uspešen. Na vsak način pa mora biti pripravljena Turčija, piše list, na razne možnosti. Turčija je potem izpostavljena nevarnosti, da bosporske in dardanelške ožine napadejo Nemci z dveh strani, s suhega bolgarskega ozemlja ter z morja od romunske in bolgarske črnomorske obale ter morda celo z egejske obale. Turška vlada da je že večkrat poudarila, da bi vsak vpad v Bolgarijo smatrala kot ogrožanje turške varnosti. Sicer pa so se o teh vprašanjih v vseh podrobnostih pomenili angleški in turški generali, ki so pred nekaj dnevi imeli posvetovanja v Ankari.

Bolgarski vojni minister

o »bolgarski trdnjavi, ki je ne bo mogoče osvojiti«

Sofija, 27. januarja. Vojni minister Daskalov je imel večeraj govor v Dobriču v južni Dobrudži. Govoril je na slovesnosti posvetitve zastav bojnikov. Med drugim je rekel:

Svet preživlja usodne dneve. Rišejo se nove meje držav. Pri takih razmerah mora tudi bolgarski narod računati na svojo odgovornost. Združite se z naporom vseh Bolgarov in tedaj bo naša država postala trdnjava, ki je ne bo mogoče osvojiti.

Ob izročitvi zastave je general Daskalov rekel: Samo s skupnim naporom bomo ustvarili tisto trdnost, ob kateri si bodo razbili svoje glave vsi tisti, ki hočejo služiti tujim koristim.

Nato je general Daskalov odšel na vojaško pokopališče in položil venec na grobove bojnikov iz svetovne vojne. Pri teh bojih je bil tudi sam ranjen.

Grof Štefan Csaky umrl

več prispeval k dvigu madžarske moči in slave.

Budimpešta, 27. januarja. t. MTL. Sinoči je po daljši bolezni umrl zunanji minister grof Štefan Csaky. Pri smrti velikega madžarskega državnika je bil poleg članov njegove družine tudi predsednik vlade grof Teleky z večjim številom članov svoje vlade. Novica o smrti grofa Csakya je bolesto odjeknila po vsej Madžarski, kjer je mladi zunanji minister slovel kot mož, ki je med madžarskimi povojnimi državniki naj-več prispeval k dvigu madžarske moči in slave.

Grof Štefan Csaky je umrl v sorazmerno mladih letih. Saj še 45 let ni izpolnil. Do leta 1938. prav za prav ni prišel mnogo pred javnost. Služboval je v diplomaciji in tamkaj šel po lestevici diplomatske kariere hitro naprej kakor vsi mladi madžarski diplomati, ki pripadajo starim plemiškim družinam. Rodbina Csakjev pa je med najstarejšimi madžarskimi rodbinami, iz katere je izšlo že mnogo slavni državnikov in vojskovodij. L. 1938 je bil svetnik madžarskega poslanstva v Rimu. Takrat je prišel klic naj se vrne na Madžarsko. Takoj je stopil v osrednje velikih evropskih dogodkov. Kot šef kabineta takratnega zunanjega ministra Kanya je namreč prevzel vodstvo vseh priprav za razdelitev českoslovaške države in za priključitev južnega dela Slovaške Madžarski. Potoval je v Rim, kjer je bil dobro znan, potoval je v Varšavo, kjer je imel vplivne sorodnike. Na obeh straneh je pripravil in uglasil diplomatsko pot do cilja, ki si ga je postavil. Priključitev Avstrije k Nemčiji v marcu 1939 je našla Madžarsko pripravljeno. Burni septembrski in oktobrski dnevi 1939, ko se je rušila českoslovaška, tudi. Spet je Csaky potoval najprej v Varšavo (dne 10. oktobra) potem pa k Mussoliniju (dne 14. oktobra), ter vse tako zgladi, da je Madžarska prijavila svoje zahteve in jih napram novi Slovaški tudi še pred zimo uveljavila. V decembru 1939 je Kanya odstopil in je Csaky prevzel vodstvo zunanje politike. Zelo okreten, nagle v svojih odločitvah, bister za vsako priložnost, ki se je pojavila na obzorju, je Csaky krmaril madžarsko ladjo skozi viharno leto 1940 z velikim uspehom. Velešli osištca sta mu prisodili Podkarpatsko Ukrajino. Potem je prišla romunska kriza, ki jo je Csaky v septembru s pomočjo Nemčije in Italije zelo ugodno rešil v prilog Madžarske, ki je dobila ves severni del Transilvanije. Csaky je nato dosegel, da se je Madžarska kot zaveznica pridružila trojni zvezi (Nemčija—Italija—Japonska) ter tako usodo madžarske države popolnoma navezal na trojno zvezo. V decembru lanskega leta se mu je uresničila tudi želja, da spravi odnose z Jugoslavijo na čisto. V Belgradu je bil podpisan pakt o večnem prijateljstvu med Madžarsko in Jugoslavijo. To je bilo v decembru lanskega leta in grof Csaky je bil sam osebno gost naše države. Takrat je obiskal tudi Slovenijo, se udeležil lova v Kamniški Bistrici nato lova na sulce na Savi pri Litiiji. Ko se je vrnil v Budimpešto se mu je zdravstveno stanje poslabšalo. Bolehal je na ledvicah in imel zelo rahlo srce. Bolezen ga je končno pobrala. Za Madžarsko je bil velezaslužen državnik. Imel je pred seboj še dolgo blestečo kariero. Šele lani se

je poročil in je bil v svojem družinskem življenju ves srečen. Pa je prišla smrt, ki ga je nenadno podrla. Jugoslavija, s katero je podpisal svoj zadnji veliki mednarodni akt, namreč pakt o večnem prijateljstvu, ga bo ohranila v najlepšem spominu kot državnika, ki je dejansko pokazal, da hoče biti naš prijatelj v težkih dneh.

Vtis v Belgradu

Belgrad, 27. jan. m. Vest o smrti madžarskega zunanjega ministra grofa Stefana Csakya se je danes bliskovito raznesla po prestolnici, in zadela vse, ki so imeli kdaj priloiko priti v stik z njim. Po poročilih iz Budimpešte, se je grof Csaky zelo veselil skrajšanja obiska jugoslovanskega zunanjega ministra dr. Cincar-Markovića v Budimpešti ter izmenjave ratifikacijskih listin o sklenitvi večnega prijateljstva med Jugoslavijo in Madžarsko. Kljub težki bolezni je hotel osebno priti na sejo madžarskega parlamenta, na kateri bi bil potrjen ta sporazum. Previdnost božja je odločila drugače!

V znak žalosti je madžarsko poslanstvo izobesilo madžarsko zastavo na pol droga. Danes so madžarskemu poslaniku izrekli sožalje vsi člani diplomatskega zbora v Belgradu. Lekreno sožalje zaradi smrti madžarskega zunanjega ministra je v imenu kraljevske vlade izrazil zunanji minister dr. Cincar-Marković.

Na zahodu sorazmerno mir

Nemška poročila

Berlin, 27. jan. AA. DNB: Vrhovno poveljstvo državne oborožene sile sporoča:

Nemški bombniki so večeraj z uspehom napadali konvoje in posamezne ladje ob jugovzhodni angleški obali. Nedaleč od Orfordnesa sta bila dosežena dva polna zadetka z bombami na neki ladji, na kateri je izbruhnila strohovita eksplozija. Ogledniška letala so opazila severno od Mautha sovražnikovo trgovsko ladjo, ki je gorela. Ta ladja je bila tik pred tem dnev napadena od nemških bombnikov. Ponoči je sovražnik na nekatere kraje v zahodni in srednji Nemčiji metal zažigalne in nekaj rušilnih bomb. Požari, ki so se pojavili, so bili hitro pogaseni. Gmotna škoda je neznatna. Pri teh sovražnikovih napadih so bile ubite štiri osebe, šest pa ranjenih. Vsi so bili civilisti. Tri naša letala se niso vrnila domov.

Berlin, 27. jan. AA. DNB: Zjutraj zgodaj je NDB objavil: Sovražna letala so izkoristila lepo vreme in letela nad severno in srednjo Nemčijo. Na nekaterih krajih so letala vrgla bombe, ki pa niso napravile večje škode.

Angleška poročila

London, 27. jan. Reuter: Letalsko ministrstvo in ministrstvo za državno obrambo objavljata, da je v prvih urah v noči od nedelje na ponedeljek bilo delovanje sovražnega letalstva majhno in da ni bila vržena nobena bomba. Sicer pa ni nič novega.

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 27. januarja. (Stefani.) Službeno poročilo 234 glavnega stana italijanskih oboroženih sil se glasi:

Na grškem bojišču akcije krajevnega značaja in ojačeno delovanje patrol. Naša letala so bombardirala sovražnikove čete.

Grška poročila

Atene, 27. januarja. Atenska agencija poroča: Uradno poročilo glavnega stana grške vojske št. 92 pravi:

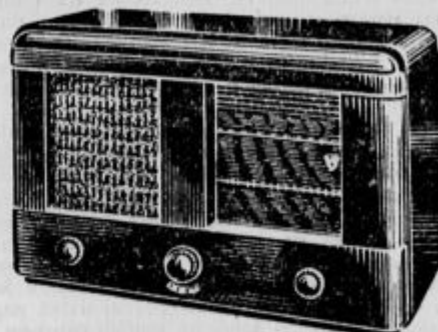
Dne 26. januarja so bili samo krajevni nastopi, ki so bili kronani z uspehom. Ujeli smo nekaj sovražnih vojakov. Poročilo ministrstva za varnost pravi, da večeraj ni bilo nobenih dogodkov v notranjosti države.

Tolmač vlade je na konferenci tiska razložil časnikarjem, da so Italijani začeli s sreditimi protinapadi na srednjem bojišču. Toda Grki so napade odbili s topniškim ognjem in z bajonetnimi protinapadi. Grki priznavajo, da so italijanski napadi dobro pripravljani in da se italijanski vojaki hrabro bore. Pri izpraševanju ujetnikov, ki so bili na tem odseku prijeti, so ugotovili, da se nahajajo sedaj na albanskem bojišču najboljši italijanske čete.

Angleško letalstvo pridno pomaga. Večeraj je bombardiralo Elbasan in so vse bombe padle na odmerjene cilje. Italijansko letalstvo je od svoje strani izvedlo nekaj hudih bombnih napadov. Najbolj prizadet je bil Solun, kamor so italijanski bombniki prihajali v zaporednih valovih. Škoda, ki je bila narejena v pristanišču, je huda. Človeških žrtev pa je zelo malo. Tudi predmestji Dupo in Neapoli sta hudo trpeli. Železniška po-

Zena je ona, ki določa okus in kulturo svojega časa. Za sodoben dom si izbere

4-ELEKTRONSKI SUPER SPREJEMNIK

ORION
RADIO 150

RADIO d. z. o. z., LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 7
RADIOVAL, LJUBLJANA, Dalmatinova ulica 13
ANTON BREMEČ, CELJE, Miklošičeva ulica 11.2
L. LUŠICKY, MARIBOR, Koroška cesta šte. 11

Willkie v Londonu

London, 27. jan. t. Bivši Rooseveltov protikandidat Willkie je prišel v London, kjer je danes obiskal ministrskega predsednika Churchilla, ki mu je izročil osebno pismo Roosevelta. Nato je obiskal delovnega ministra Bevena, nato zunanjega ministra Edena. Zastopniki tiska so bili takoj nato sprejeti in je Willkie izjavil, da je zelo zadovoljen z vsem, kar je videl in slišal. V Angliji ostane dva tedna in hoče vse sam pregledati, da bo potem v Ameriki lahko zagovarjal čim bolj tesno sodelovanje ameriške industrije z Anglijo. Willkie je nato dejal, da obišče še Irsko.

Vojna na morju

London, 27. jan. t. Reuter: Admiraliteta poroča, da so ujeli 19 nemških mornarjev. Admiraliteta poroča v tej zvezi, da je zadnje nemško službeno poročilo govorilo o nemških borbenih čolnih, ki da so pršli v stik z angleškim vojnim ladjem v Rokavu.

Zakaj ni napadov

London, 27. jan. t. Reuter. Na merodajnih mestih navajajo tri razlage, zakaj že ves teden ni bilo letalskih napadov na Anglijo. Ti trije vzroki so: 1. slabo vreme, 2. Nemčija mora sedaj voditi vojno v zraku na dveh frontah, na zahodu in Sredozemlju, 3. nemško letalstvo se sedaj odpočiva, letala pa popravljajo in pripravljajo in izpopolnjujejo za veliki napad, ki pride. Tudi delovanje angleških bombnikov nad Nemčijo je bilo zmanjšano predvsem zaradi slabega vremena. Vendar pa je treba kot glavni vzrok navesti priprave za napad na Anglijo. Na zahodna letališča so prišla nova nemška bombna in lovska letala, ki jih je treba vpletati v borbo ter navaditi pilote in letalske strelce na nje.

Italijanski protinapadi v Albaniji

staja je bila delno porušena. Bombe so prizadele tudi jugoslovansko svobodno luko in je nekaj škode na upravnih poslopjih. Vendar pa ni omembe vredna.

Bombe na Solun

Solun, 27. januarja. Pri bombardiranju Soluna dne 25. t. m. je padlo več rušilnih in zažigalnih bomb tudi na svobodni pas. Medtem ko so zažigalne bombe ostale brez učinka, pa so rušilne bombe eksplodirale in naredile škodo na pristaniških napravah svobodnega pasu. Poškodovan je del hlevov za živino in drobnico, elektrarna centra in nekateri drugi postranski objekti. Ker pa je bilo bombardiranje izvedeno v času, ko pisarne niso poslovale, ni bilo nobene žrtve med uradniki in uslužbeni svobodnega pasu.

Z naše meje

Belgrad, 27. jan. O današnjih grško-italijanskih bojih so pripela iz Aten poročila, iz katerih je razvidno, da se boji nadaljujejo z vso srčnostjo. Vsi ti boji pa se smatrajo le kot predpriprava za glavni bitko, ki jo bosta izvedla ob nasprotnika Središče današnjih spopadov je bila dolina reke Devoli. Topniški ogni ves dan ni prenehal. Precej aktivno je bilo tudi letalstvo iz Soluna poročajo, da so okrepile italijanske čete izvršile več protinapadov pod zaščito topniškega ognja. Toda Grki so jih odbili.

Wavell v Atenah

Istambul, 27. jan. t. Associated Press: V turških uradnih krogi potrjujejo novico, da je bil general Wavell, angleški vrhovni poveljnik v Severni Afriki, nedavno v Atenah, kjer je imel daljše razgovore z grškimi političnimi in vojaškimi voditelji.

Gospodarstvo

Povečajmo rastlinsko proizvodnjo v Sloveniji

Dne 10. januarja t. l. je bila pri kmetijskem oddelku banke uprave anketa, ki so se na njej proučevala vprašanja, kako bi se mogla še letos čim bolj dvigniti proizvodnja hrane v Sloveniji. Tega sestanka so se poleg zastopnikov kmetijskega oddelka banke uprave udeležili še zastopniki Kmetijske zbornice, Kmečke zveze, Gospodarske zveze, Preveda ter ravnatelj kmetijske šole v St. Jurju ob juž. žel. inž. Lah. Posvetovanje je vodil načelnik kmetijskega oddelka inž. Podgornik, ki je uvodoma poudaril, da moramo misliti, kako bi mogli že letos in tudi sledečih letih čim bolj povečati proizvodnjo hrane na polju in vrtu, zlasti, ker se je tudi v javnosti ponovno čujejo slične zahteve. Proizvodnja na polju je pri nas naravnost slaba, položaj pa bo najbrže v najbližji bodočnosti še težji. O vzrokih, zakaj je tako, danes ne kaže razpravljati, potrebno pa je pravočasno misliti na vse najnujnejše ukrepe, ki bi mogli to težavno stanje popraviti.

Nato je inž. Simončič pregledno orisal položaj in najprej poudaril, da gre pri današnji anketi le za hitre in nuje ukrepe, ki bi bili predvsem izvedljivi in ki bi mogli zvišanju proizvodnje takoj pomagati. Poudaril pa je pri tem, da je takšna pomoč v kmetijski proizvodnji na hitro roko zelo težavna in da je tudi učinkovitost takih ukrepov problematična, ter svari pred prevelikim optimizmom. V kmetijstvu se mora marveč misliti precej daleč naprej ter stalno in dosledno delati po nekem gotovem načrtu. Takšna prizadevanja morajo podpirati vsi poklicni činitelji, kakor tudi vse kmetijske korporacije in zastopstva. Navedel je nekaj primerov. Nato je poročeval, kaj je kmetijski oddelček banke uprave ugotovil za čim boljše izvedbo jesenske setve. Predvsem smo s podporo, ki se nam jo je posrečilo izposlovati od ministrstva za kmetijstvo in Doporila v skupnem znesku 900.000 din preskrbeli vse one kraje, kjer bi bil pridelek žit zaradi raznih vremenskih nezdov posebej slab, z dobrim semenškim žitom ceni ter smo s tem preprečili najhujše, namreč, da bi bile ostale njive, ki so bile namenjene ozimčinam, neposejane. Ravno tako smo tudi kmetom, ki so se bili zato prijavili, preskrbeli za dvig proizvodnje. Kmetovalci so bili pravočasno opozorjeni po časopisih na možnost nabave apnenega dušika po znižani ceni.

Ozimčine, ki dajejo pri nas glavni pridelek krušne moke (jarih žit sejemo namreč komaj 7 odstotkov od površine ozimnih žit), so posejane, čaka pa še setev odnosa saditev koruze, fižola, krompirja, proso, zelja in ajde, dalje setev krmskih rastlin, ovsa, pese in detelje, ki so za prehrano prav tako važne, čeprav je indirektno, kajti gotovo je, da bo vprašanje mleka in mesa kmalu postalo prav tako aktualno, kakor je danes vprašanje krušnega žita. V tem kratkem času, ki nam je še na razpolago, moramo in moremo storiti tole:

Poskrbeti je treba za izboljšanje semenskega krompirja posebej v krajih, kjer so lanj pridelali za seme prav slab krompir. Akcija je že v teku in kmetom bo dodeljen semenski krompir, v čim višji meri bo to mogoče. Skušali bomo tudi nabaviti nekaj semen jarih žit. Koruzno seme in sicer dobro, za naše kraje primerno sorto, naj bi nabavila Go-

spodarska zveza, da bi mogla nuditi kmetom, ki imajo manjka dobrega koruznega semena. Najhitreje in najbolj učinkovito pa bi mogli zvišati pridelek z večjo uporabo umetnih gnojil. To je tembolj temeljno, ker se je danes razmerje med cenami umetnih gnojil in pridelkom obrnilo v korist pridelkov. Kmet, ki danes kupi umetna gnojila, bo v jeseni dvakrat na boljsem, prvič, ker bo s tem znatno zvišal pridelek, drugič, ker bodo cene pridelkov v bodoče gotovo še porasle in bo tako s cenami gnojil zvišal pridelek, ki bodo vrhu tega še dražji. Da bi kmetje rajši in lažje nabavljali gnojila, bi bilo zelo potrebno, da bi se po občinah ter s pomočjo kmetijskih združenj in korporacij povsod organizirala skupna nabava. Žal pa je nastala danes v tem vprašanju druga težava, primumanju namreč fosfatnih gnojil, ker Thomasova moka iz Nemčije sploh ne prihaja in ker zaradi blokade naše tovarne ne dobijo surovih fosfatov iz Afrike, tako da mora tovarna v Hrastniku izdelovati superfosfat samo iz kostnega droba, ki ga ji nudi tovarna kleva v Ljubljani. Podvezeli smo že korake, da bi tovarna kleva začela zbiranje kosti v Sloveniji in v drugih delih države, da bi tako mogla dobavljati našim tovarnam umetnih gnojil večje množice kostnega droba. Pač pa je hvala Bogu kalijevih in dušičnih gnojil dosti na razpolago.

Je še veliko podrobnih vprašanj, glede spomladanskega obdelovanja zemlje, setve, zatiranja rastlinskih bolezni in škodljivcev, ki so pa čisto tehnične narave in presegajo okvir te ankete, ki pa bi jih bilo treba kmetovalcem predložiti in pojasniti v nujni obliki ter na lahko dostopen način.

Po referatu inž. Simončiča in po debati, ki so se je udeležili ravnatelj inž. Lah, glavni tajnik Kmetijske zbornice dr. Lavrič, ravnatelj Gospodarske zveze Anton Hadanovič in kmetijski svetnik inž. Jeglič, so bili sprejeti sledeči predlogi:

1. Izdajo naj se navodila občinam, ki naj skrbijo, da bo vsa njivekva zemlja pravočasno obdelana in posejana. Ako pri kakih hiši manjka delavnih moči — zaradi vpoklica k vojakom ali drugih nužnih razlogov — naj občina po svojih organih in članah občinskega odbora poskrbi za potrebno pomoč sosedov.

2. V kolikor kmetijski oddelček banke uprave ne bo mogel obvladati vsega posla za preskrbo kmetov s semenskim blagom in v kolikor se kmetje oz. občine niso za to pravočasno javile, naj občine tudi poskrbijo, da v njihovem območju ne bo manjkalo semen za spomladanske setve in naj pravočasno zberejo naročila, izvršijo nabavo ter poskrbijo vse potrebno za prevzem semenskega blaga. Občinam naj pri tem delu pomagajo v prvi vrsti blagovne zadruge, pa tudi strojne in druge kmetijske zadruge. Ravno tako naj občine s pomočjo zadrug skrbijo tudi za skupno nabavo umetnih gnojil po možnosti v večinskih množinah.

3. Pospeševati je treba proizvodnjo in konzum dobre zelenjade. Zlasti mali ljudje in revnejše družine si lahko pridelajo z vrta obilo slastnega živčja. Zelo primanjkuje zimeke in zgodnje spomladanske vrtnine. V vsaki občini je pravočasno preskrbeti zanesljivo zelenjadna semena in pravilno vzgojene sadike. Vrtni se morajo temeljito obdelati, povečati in izboljšati, pripravljati je treba več kompostov in vsaki vrtni prostor intenzivneje izkoriščati.

4. Ponovno in v vsaki občini naj se zavzemajo naše kmetijske organizacije in Kmetijska zbornica za odpravo trošarine na cement, ki se rabi za gnojilne jame, ter za enižanje cen cementu. Obenem naj se izda uredba o obvezni graditvi gnojilšč in gnojilnicnih jam.

Ih je bilo na novo imenovanih. Izpadli so iz upravnega odbora: dr. Milorad Gjorgjevič, inž. Liuba Godjevec, dr. Vlada Markovič in Kosta Mirosavljevič, dočim so bili na novo imenovani inž. Ilija Jojkič, Dragoljub Novakovič, dr. Aleksander Jovanovič in Vlada Mitlić.

Slovenci so ostali kot doslej zastopani v upravnem odboru Narodne banke po g. Ivanu Aysenku iz Ljubljane in Antonu Fazarincu iz Celja. Niso pa imenovani še vsi upravni svetniki.

Večje izpremembe so v ravnateljstvu Narodne banke. Upokojen je dosedanj ravnatelj banke g. dr. Miloško Vilimanovič, ki je bil na tem mestu od 31. maja 1939. Začasno vodstvo ravnateljstva banke bo prevzel ravnatelj g. Dušan Uzelac. Nadalje odhaja iz Narodne banke ravnatelj deviznega oddelka g. Kosta Ljubisavljevič in sicer za delegata Narodne banke pri ravnateljstvu za zunanjo trgovino. Vodstvo deviznega ravnateljstva pri centrali prevzame g. Marin Kresina, dosedanj upravnik podružnice v Dubrovniku.

Naše gospodarstvo v novembru in decembru

Iz najnovejšega mesečnega poročila Narodne banke za november-december posnemamo tele najvažnejše podatke:

S koncem novembra 1940 se je v primeri s koncem prejšnjega meseca količina razpoložljivih plačilnih sredstev povečala od 30.192 na 30.983 milijard din, dočim je pred letom dni znašala 24.221 milijard. Povečanje znaša torej nad 8 milijard in je prišlo predvsem od povečanja obkopa bankovcev. Vloge v bankah le počasi napredujejo in so znašale konec novembra 10.306 milijard, dočim so s koncem oktobra dosegle že 10.320 milijard. Vloge na čekovnih računih Poštne hranilnice so prekorčile višino 3 milijard s povečanjem od 2.973 na 3.075 milijard. Obtok kovane denarja je dosegel rekordno višino s 1.175 milijard, dočim je pred mesecem dni znašal samo 1.159 milijard. S koncem decembra je obtok kovancev narasel na 1.194 milijard.

Skupna količina papirnatega in kovanega denarja v obtoku se je v teku leta 1940 povečala od 8.647 na 12.992 milijard dinarjev.

Tudi hitrost obtoka denarja se je povečala, kar se vidi iz primerjave prometa žirovnih računov Narodne banke in čekovnih računov Poštne hranilnice od 17.206 milijonov din v novembru leta 1939 na 23.080 milijard din v novembru 1940.

Primerjava hranilnih vlog dne 1. novembra 1940 in 1939 kaže, da so vloge v državnih denarnih zavodih padle od 2.309 na 1.979 milijard, v zasebnih denarnih zavodih so pa narasle od 5.571 na 5.688, v hranilnicah pa od 2.361 na 2.639 milijard. Celotne vloge so znašale dne 1. decembra 1940 10.36, dne 1. decembra 1939 pa 10.241 milijard.

Od septembra lanskega leta dalje je začela Narodna banka objavljati tudi indeks življenjskih

stroškov. Ta indeks je sestavljen na podlagi cen leta 1937 in kaže naslednjo sliko za december (v oklepajih za avgust 1939): prehrana 167,8 (100,7), obleka in obutev 18,8 (105,0), kurjava in razsvetljava 153,7 (111,8), stanovanje 105,0 (105,0), razno 114,4 (103,5), skupni indeks 152,3 (107,7). Iz tega je razvidno, da so življenjski stroški narasli od avgusta 1939 do decembra 1940 za 41,4 odstotkov. Te številke se nekoliko razlikujejo od povprečja indeksa cen na drobno. Ta indeks cen na drobno je narasel od avgusta 1939 do decembra 1940 za 63%. To so podatki samo za Belgrad, dočim je indeks cen na drobno v povprečju za 10 največjih mest v državi narasel od avgusta 1939 do decembra 1940 za 63,4%.

Promet na naših borzah je znašal leta 1940 (v oklepajih podatki za 1939): devize 4439,0 (3701,6), valute 0,85 (4,84), državni papirji 100,3 (306,4) in delnice 87,7 (32,4) milijard, skupno 4638,9 (4103,2) milijard. Na posamezne borze se razdeli promet takole: Belgrad 2179,45 (1884,7), Zagreb 1858,7 (1642,6) in Ljubljana 605,7 (521,2) milijard. Na blagovnih borzah je bilo lani prometa 686,9 (leta 1939 pa 1054,7) milijard.

V povprečju decembra 1940 so znašali tečaj državnih papirjev na belgrajski borzi (v oklepajih december 1940): vojna škoda 455,48 (425,37), 7% investicijsko posojilo 100,02 (98,20), 4% agrarji 58,35 (53,42), 6% begluške obveznice 80,63 (76,49), 6% dalmatinski agrarji 75,72 (68,71), 8% Blerovo posojilo 104,53 (98,96) in 7% Blerovo posojilo 97,23 (87,68).

Delež Indije v sedanji vojni

Stockholm, 27. jan. c. Sovjetsko glasilo rdeče vojske «Krasnaja zvezda» objavlja zanimiv članek o deležu Indije v sedanji vojni. Številke, ki jih navaja sovjetsko glasilo, so silno zanimive in jih posnemamo takole:

Anglija je svoje oskrbovanje v sedanji vojni razdelila na dve polji. Za bojišče v Evropi proti Nemčiji se Anglija oskrbuje iz Kanade in iz Amerike, za bojišče v Afriki in v Bliznjem vzhodu pa si je izgradila Anglija ogromno orožarno v Indiji.

Indija je v sedanji vojni tako postala silno važno vojaško središče, kajti tam ima Anglija popolno premoč na morju in se lahko tako vojne potrebščine vozi v Afriko in v Avstralijo, vse te vojne potrebščine pa tako rekoč brez vseh ovir izdelujejo v Indiji. Anglija je v Indiji že zgradila ogromne tovarne za proizvodnjo eksplozivnih in drugih vojnihih sredstev, zlasti pa za izdelovanje proizvodov iz jekla. Proizvodnja streliva se je v Indiji v zadnjih mesecih podvojila. Po vsej ogromni deželi grade električne centrale, povečala se je proizvodnja litega železa, jekla in premoga. Po deželi so zgradili že celo vrsto tovarn za strelivo in orožje, letalske tovarne in avtomobilske tovarne. Prav tako so zgradili že mnogo ladijarnic.

Vsa proizvodnja od leta 1938 stalno narasča. V letu 1939 in v letu 1940 se je proizvodnja v mesečnih obrokih povečala za 34%, proizvodnja jekla za 46%, tekstilna za 25%, od leta 1937 naprej pa grade tovarne za avtomobile in tanke in oklepne avtomobile. V letu 1940 so na mesec pridelali 151.000 ton litega železa, jekla pa 83.000 ton, dočim so v letu 1929 izdelali 118.000 litega železa in 40 tisoč ton finega jekla. Angleški tisk poudarja, da je sedaj Indija na drugem mestu pri proizvodnji jekla v angleškem imperiju.

Indija že krije sama ves svoj konzum pri motornih prevoznih sredstvih. Izdeluje tudi že parne lokomotive, prav tako pa tudi vozila na bencinski pogon. V letu 1941 bodo tovarne v Indiji lahko izdelale 3000 avtomobilov in kamionov na mesec.

Vse to delo vodi naravnost angleško ministrstvo za oboroževanje. Dosedaj je to ministrstvo izdalo 27 milijonov funtov šterlingov za opremo vseh teh tovarn in obratov v Indiji (nad šest milijard dinarjev).

★

Nova delniška družba v Belgradu. V Belgradu je bila v trgovinski register vpisana delniška družba Esko, industrijska in trgovska d. d. z glavnice 1 milijard, din predsednik upravnega odbora je Miloš Jovanović iz Belgrada, člana uprave pa Zvonimir Mihaljstajn in Friderik Simone, oba iz Zagreba.

Vpisi v trgovinski register: I. Strascil, trgovina z lesom, apnom, cementom in premogom, Prut, F. Germuth, izvoz lesa in lesnih produktov vsake vrste. Brezno ob Dravi (Podvelka 34), Ličen Elizabeta, trgovina z lesom, gozdničmi in delničnimi pridelki na debelo in žaga, Farna vas št. 8, obč. Prevalje; Jos. Matko, trgovina z lesom, Gotna vas pri Novem mestu; Lužar Pavel, eksportna trgovina z lesom, Gradac v Beli krajini; A. Krajc, lesna industrija, družba z o.m. zavezo, Grahovo pri Cerkljici; glavica 500.000 din, poslovodja: Krajc Alojzij, Matija in Niko Vojko Braz trgovina z lesom in lignitom, Ljubljana, Knaflejška 4, Mestna hranilnica v Ljutomeru, Učiteljska tiskarna d. d., Ljubljana, Podtoman Maribor, Mundschtitz Baltazar, eksportna trgovina z lesom, Novo mesto, Trgovina z lesom na veliko Jurš Ervin, Ruše 38, D. d. za promet kovin Zugmaver & Gruber, Zagreb, podružnica Slovenska Bistrica.

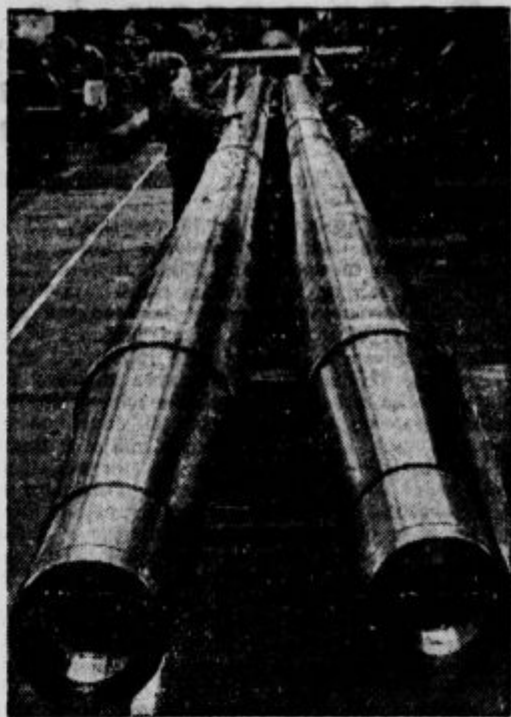
Likvidacija: Čebelarstva družina v Ljubljani, r. z. z. o. z., Magdalenska stanovanjska zadruga za uradnike in delavce, r. z. z. o. z., Maribor, Poljedelska, sadjarska in vinogradniška zadruga r. z. z. o. z. na Raki, okraj Krško, Sadjarska in vinarska zadruga, r. z. z. o. z. v Leskovcu pri Krškem.

Jugoslovanski Lloyd, naša največja paroplovna družba izplačuje za lanske leto dividendo 60 din na delnico, katera imenska vrednost znaša 200 din, torej 30%. V prejšnjih letih je znašala dividenda v dinarjih 1939 40, 1939 26, 1937 30 in 1936 14 din na delnico.

Sejmški poverjeniki, Hrvatski ban je izdal naredbu, po kateri morajo vse občine banovine Hrvatske, kjer se prirejajo sejmi, imenovati svoje sejmške poverjenike. Večje občine izvolijo po 9, ostale po 5 poverjenikov, za tedenske sejme pa se izvolijo po 3 sejmške poverjeniki. Poverjeniki naj bodo v prvi vrsti zadrugščiki. Poverjeniki imajo voditi nadzorstvo nad sejmi. Poverjenikom pripada nagrada za njih delo. Nadalje je izpremenjen tudi pravilnik za sejme na Hrvatskem tako, da sejemse traja samo od 7 jutraj poleti in od 8 jutraj pozimi do 13. t. j. do 1. popoldne. Do tedaj mora biti etehana tudi vsa kupljena živina.

Cene kmetijskim pridelkom

Cene kmetijskim pridelkom v Mariboru dne 25. januarja t. l. Crna krušna moka 5—5,50 din, bela pšenična moka 8—9 din, govedina 12—18 din, telatna 16—18 din, svinjina domačih prašičev 15—24 dinarjev, ovčje meso 14—18 din, svinjska mast 29 do 32 din, sveža slanina 24 din, prekajena slanina 28—35 din, fižol 6—9 din, suh grah 14—16 din, krompir 1,60—2 din, sladko seno 1,20—1,30 din, pšenična elama 0,90—0,95 din in otava 1—1,10 din za kilogram. Sladko mleko 2,50—3 din liter, jajca 1,50—2 dinarja za komad.

Vijaki za moderne vojne ladje.

Borze

27. januarja.

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 7.593.909 din.

Ljubljana — uradni tečaj:

London 1 funt 174,57—177,77
Newyork 100 dolarjev 4425,00—4485,00
Zeneva 100 frankov 1028,64—1038,64

Ljubljana — zasebni kliring:

Berlin 100 mark 1772,00—1792,00
Solun 100 draham 88,50 denar

Ljubljana — svobodno tržišče:

London 1 funt 215,90—219,10
Newyork 100 dolarjev 5480,00—5520,00
Zeneva 100 frankov 1271,10—1281,10

Zagreb — zasebni kliring:

Solun 100 draham 88,50 denar

Zürich, 27. jan. Belgrad 10, Pariz 8,85, London 16,075, Newyork 481, Bruselj 69, Milan 21,70, Madrid 40, Amsterdam 229 (nom.), Berlin 172,50, Stockholm 102,775, Oslo 98,50 (nom.), Kopenhagen 83,50 (nom.), Sofia 4,25, Lisabon 17,24, Budimpešta 85, Atene 3,00, Carigrad 3,375, Bukaresta 2,15, Helsingfors 8,75, Buenos Aires 101,75.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 474—477
v Zagrebu 474—477

Ljubljana. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 100—102, agrarji 55—58, vojna škoda promptna 474—477, begluške obveznice 85 denar, agrarji 81—81,50, 6% žumske obveznice 80 denar, 4% severni agrarji 55,50 denar, 8% Blerovo posojilo 106,50—108, 7% Blerovo posojilo 101—103, 7% posojilo Drž. banke 103—104, 7% stab. posojilo 97—100. — Delnice: Narodna banka 7000—7200, Trboveljska 365—370, Kranjska industrijska družba 142 denar.

Zagreb: Državni papirji: 7% invest. posojilo 100 denar, agrarji 55 denar, vojna škoda promptna 474—477, begluške obveznice 85 denar, dalm. agrarji 81—81,50, 6% žumske obveznice 80 denar, 4% severni agrarji 55,50 denar, 8% Blerovo posojilo 106,50—108, 7% Blerovo posojilo 101—103, 7% stab. posojilo 97 denar. — Delnice: Narodna banka 7.050 denar, Priv. agrarna banka 200 denar, Trboveljska 370—380.

Cene živini in kmetijskim pridelkom

Cene živine in kmetijskih pridelkov v okraju Radovljica dne 15. januarja t. l. Voli 1 vrste 10,50, 2. vrste 8,50, 3. vrste 6—7 din; telice 1. vrste 10, 2. vrste 8, 3. vrste 7 din; krave 1. vrste 8, 2. vrste 6,50, 3. vrste 6 din; teleta 1. vrste 12,50, 2. vrste 10 dinarjev; prašiči šepharji 18 din, pršutarji 15 din za silogram žive teže. — Goveje meso 1. vrste 16 din, 2. vrste 14 din, 3. vrste 10—12 din; svinjina 16 din, slanina 24 din, svinjska mast 28 din, čisti med 40; neoparva volna 70 din, oprana volna 80 din, goveje surove kože 25 din, telečje 24 din, svinjske 16 din za kilogram. — Pšenica 400 din, ječmen 350 din, rž 350, oves 300, koruza 320, fižol 1000, krompir 160, lucerna 120, seno 100, slama 70, jabolka 1. vrste 1400, 2. vrste 1000, 3. vrste 500, pšenična moka do 900 din, koruzna 450, ajdova 700 din za 100 kg. — Trda drva 160 din za kub. meter, jajca 2 din za komad, mleko 2 din za liter, surovo maslo 48 din za kilogram.

V okraju Murska Sobota dne 18. januarja 1941. Voli: I. vrste 8, II. vrste 7, telice: I. vrste 8, II. vrste 7, krave: I. vrste 6, II. vrste 5, III. vrste 4, teleta: I. vrste 9, II. vrste 8, prašiči: šepharji 14, pršutarji 13 din kg žive teže. — Goveje meso: I. vrste prednji del 14, zadnji del 16, II. vrste prednji del 13, zadnji del 14, svinjina 20, slanina 24, svinjska mast 28, čisti med 84 din za kilogram. — Pšenica 390, ječmen 340, rž 350, oves 320, koruza 315, fižol 700, krompir 160, lucerna 180, seno 150, slama 70, jabolka: I. vrste 600, II. vrste 500, III. vrste 400, moka: pšenična 850, koruzna 380, ajdova 660 din za 100 kg. — Trda drva 150 din kub. m. jajca 1,75 din komad, mleko 2,50 din liter, surovo maslo 40 din kg. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 12, finijeje sortirano vino pri vinogradnikih 16—20 dinarjev za liter.

V okraju Murska Sobota dne 18. januarja 1941. Biki: I. vrste 7,50—8, II. vrste 6—7, III. vrste 5—6, telice: I. vrste 7—8, II. vrste 6—7, III. vrste 5—6, krave: I. vrste 5—6, II. vrste 4,50—5, III. vrste 3—4, teleta: I. vrste 7,50—10, II. vrste 6—7,50, prašiči pršutarji 8—11 din za kilogram žive teže. Goveje meso: I. vrste prednji del 14, zadnji del 16, II. vrste prednji del 12, zadnji del 14, svinjina 15—17, slanina 26, svinjska mast 30, čisti med 30—35 din kg. — Pšenica 350, ječmen 350, rž 450, oves 350, koruza 300, fižol 600, krompir 130, seno 800—1000, slama 50—70, moka: pšenična 500—900, koruzna 450, ajdova 800 din za 100 kg. — Trda drva do 190 din kub. m. jajca 1,50 din komad, mleko 2—2,50 din liter, surovo maslo 50—56 din kg.

Stanje naših kliringov

Dne 22. januarja 1941 je bilo stanje naših kliringov naslednje (v oklepajih razlika v stanjem dne 15. januarja):

Aktivni kliringi: Bolgarija 1.502.415 (+158.875) din, Francija 2.338.486 (—190.640) fr. frankov, francoske kolonije +2.768.513 fr. frankov, Holandija 6.877.036 (+3.044.200) hol. goldinarjev in Norveška 272.491 (—14.943) din. **Pasivni kliringi:** Nemčija 61.747.998 (+687.850) mark, protektorat 60.370.745 kron, (+1.798.554), Slovaška 29.756.318 (—3.559.447) kron, Italija 15.911.677 (—23.137.017) din, Madžarska 80.621.651 (—2.544.925) dinarjev, Poljska 18.566.550 (—4.773) dinarjev, Rumunija 5.521.145 (—407.548) din, Turčija 8.364.012 (—1.060.821) din, Belgija 5.090.375 (—176.862) din, Danska zbiralni 2.011.060 +1.281.680) din in Danska likvidacijski 2.504.877 (+46.010) din.

Stanje Narodne banke

Dne 22. januarja 1941 je bilo stanje Narodne banke naslednje (vse v milij. din, v oklepajih razlika s stanjem dne 15. januarja):

Aktiva: zlato v blagajnah 2289,7 (+5,4), zlato v inozemstvu 507,3 (+4,9), skupna zlata rezerva 2796,96 (+10,3), devize izven podlage 802,9 (+19,35), kovani denar 285,74 (+47,0), posojila: menična 1723,06 (+44,0), lombardna 54,7 (—0,07), skupna posojila 1777,76 (+43,9), vrednostni papirji 338,1 (+20,0), eskont bonov državne obrambe 7043,0 (+91,0), razna aktiva 1988,9 (—74,34). **Pasiva:** bankoveci v obtoku 13.405,5 (—86,9), državne terjatve 188,64 (—8,74), žirovni računi 1725,7 (+181,8), razni računi 2431,36 (+40,1), skupne obveznosti po vidu 4345,7 (+213,14), razna pasiva 324,75 (+31,2).

Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 17.751,2 (+126,2), skupna zlata rezerva po stvarni vrednosti 4475,15 (+16,46), od tega samo zlato v blagajnah po stvarni vrednosti 3663,5 (+8,6) milij. din, skupno kritje 25,21 (v prejšnjem izkazu 25,29%), od tega samo z zlatom v blagajnah 20,63 (20,73)%.

Izpremembe pri Narodni banki

Pretekli teden so bili imenovani novi upravni svetniki Narodne banke, z njimi pa tudi guverner in prvi viceguverner. Guverner je z dem 24. jan. 1941 postal zopet g. dr. Milan Radosavljevič, ki je bil imenovan za guvernerja Narodne banke dne 4. februarja 1935, pa je na tem mestu ostal do 30. marca 1939. Za prvega viceguvernerja je bil imenovan g. dr. Ivo Belin, ki je prišel v Narodno banko kot drugi viceguverner dne 26.

Delo za napredek kmečkega stanu

Jubilejni občni zbor Kmečke zveze

Ob petletnici obnovljene stanovske organizacije slovenskega kmeta, Kmečke Zveze, so prišli v nedeljo v Ljubljano številni delegati na občni zbor te najmočnejše slovenske organizacije. Velika franciskanska dvorana je bila polna kmečkih organizatorjev iz vse Slovenije, ko je kmalu po devetih začel zborovanje predsednik KZ senator Brodar.

Najprej je pozdravil navzoče odlične goste, med njimi bana dr. M. Natlačena, knezoškola dr. Rožmana, bivšega ministra g. Snoja, načelnika kmečkega oddelka inž. Podgornika in številne biveše slovenske poslance, delegate in prijatelje KZ. S posebnim navdušenjem pa so zborovalci sprejeli vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II. in Nj. kr. Vis. knezu namestniku Pavlu. Sprejete so bile pozdravne brzojavke predsedniku vlade Dragiši Cvetkoviču, prosvetnemu ministru dr. Kreku in lantavinskemu školu dr. Tomažiču.

Poročilo o delu v letu 1940

Predsedstveno poročilo je podal tajnik g. Finec, ki je med drugim izjavil:

Zaradi izrednih razmer je bilo onemogočeno ustanavljanje novih podružnic po načrtu. Nove organizacije so se ustanovile le v devetih občinah. Krajinskih kmečkih zvez je danes 328, povezanih v 26 krajevnih odborov. Članov pa šteje Zveza 80.000. Za organizacijo novih zvez v soboškem in lantavinskem okraju je bila urejena začasna pisarna v Murski Soboti.

Odbor je posebno pažnjo posvečal stanovski in strokovni kmečki vzgoji. Po sporazumu z banovino je bilo organiziranih nad 100 kmetijskih tečajev, dva voditeljska tečaja Mladinske KZ ter veliko odborniških tečajev. Kmečki tabor 5. maja v Murski Soboti je zelo dobro uspel.

Za zboljšanje kmečkega gospodarskega položaja

Za zboljšanje gospodarskih razmer našega kmeta je odbor tesno sodeloval s Kmetijsko zbornico in Gospodarsko zvezo. Prizadeval si je za odpravo trosarine na cement, ki je potreben za kmetijske namene, in dobil glede tega zanesljive obljube. Enako žilavo se je boril tudi za spremembo lovskega zakona. Kmetijska zbornica je izdelala poseben osnutek ljudskooslovskega zakona, po predlogih Kmečke zveze. Odbor je posredoval neopredeljene zadeve v vprašanju o regulaciji rek, o izboljševalnih delih, o izvedbi agrarne reforme, o spremembi davčnega reda, opozarjal na nujna javna dela, popravil načrt za organizacijo reje izvozne živine in sodeloval pri posvetih glede našega izvoza.

Preurejena je bila preteklo leto Gospodarska zveza, ki je postala združna blagovna centrala za vso Slovenijo. Izveden je bil načrt o lastnem denarnem zavodu, posojilnici Kmečke zveze.

S posebnimi letaki je Kmečka zveza pomirjevalno vplivala na ljudstvo, zbegano zaradi zunanjih dogodkov, ter s tem preprečevala delo raznih prevratnih agentov.

Tehnične posle je opravljalo glavno tajništvo, ki ima pa premalo ljudi, saj je samo dopisov bilo prejetih in poslanih preteklo leto nad 8000 ter nad 10.000 pravnih in davčnih navsetov. Razen tega je bila pisarna izdelala tudi točno kartoteko članov-kmečkih gospodarjev.

Denarni promet organizacije je znašal 2 milijona 328.793 din. Na koncu predsedstvenega poročila je bila izrečena zahvala banu, Gospodarski zvezi, Kmetijski zbornici, Vzemni zavarovalnici ter tisku.

G. Puš je poročal o MKZ, ki si je postavila za nalogo, vrniti kmečko mladino zemlji, da bo znala trdno gospodarsko držati domačije in brati na njih vse one vrednote, ki so se Slovencem ohranile do danes. To so odseki MKZ skušali doseči s kmečkimi večeri, za katere je bilo na razpolago najrazličnejše gradivo. Letošnji jubilejni občni zbor MKZ naj sklene, da se naroči vsem edinicam, ki še nimajo MKZ, naj jih takoj ustanove. Letos bodo v Belgradu velike slovensosti ob prevzemu vladarskih poslov našega kralja. Zato potrebujemo celo njivo praporov. Ko se bo naša slovenska klasa v obliki praporov zibala po prestolnici, bomo pokazali pred vso državo, da smo zavedni slovenski kmetje in da smo vdani sinovi svoje domovine.

Med poročilom MKZ je prišel naslednik dr. Korošca, minister dr. Kulovec. Vsa dvorana je stala in burno vzklikajoč pozdravila prihod ministra dr. Kulovca, ki je takoj povzel besedo in spregovoril zastopnikom kmečkega stanu.

Govor predsednika dr. Kulovca

»Ko sem prišel sem, vidim, da sem prišel med same stare prijatelje, katere nas je že nad dvajset let vezala vez, ki je močnejša kakor vsaka druga, namreč vez ljubezni do naše kmečke zemlje in vez dela za naš kmečki stan. Pred dvajsetimi leti smo začeli v kmečki zvezi delati, da bi utvarili našemu kmetu trden idejni in gospodarski temelj. Obnova našega kmečkega stanu je bila težka, borili smo se morali včasih s hudimi zaprekami. Toda prebredli in premagali smo tudi te težave. Enaindvajset let dela za kmečki stan je slo to tem, da se kmečka stanovska organizacija preuredi tako, da bo ustrezala potrebam stanu, ki tvori in bo tvoril jedro našega naroda. Ali naj se pri tem spominjamo žrtve, ali naj pri tem govorimo o težavah, ki jih je bilo treba prestopiti? To vse naj bo pozabljeno, veselimo bodimo, da smo delali za stebel slovenskega naroda — slovenskega kmeta.

Danes se je Kmečka zveza razmahnila in je močnejša, kot kdajkoli prej. Pred petimi leti obnovljena je razpredla mrežo svojih organizacij po vsej Sloveniji in misel kmečke organizacije se sistematično širi. Mladina nove dobe, organizirana v Kmečki zvezi, raste. Veliko je še dela pred nami, cilji so dani in mladina čaka razsežna njiva, ki potrebuje požrtvovalnih oračev. Veseli smo tudi našega združništva, ki je kmečkemu stanu pomagalo v tolikih težavah in gledati moramo, da bo prišlo v sleherni vas.

Kadar koli je obnovljena Kmečka zveza v zadnjih letih imela občne zbornice ali velika zborovanja, so pozdravili njeno delo vedno tudi zastopniki oblasti. Tudi ni bilo občnega zbora Kmečke zveze, ki ga ne bi pozdravil mož, ki nas je tako nenadoma zapustil — dr. Anton Korošec. — (Vsi navzoči so zaklicali spominu dr. Korošca trikrat Slava!) Danes se mislite pokloniti spominu tega velikega Slovenca. Najbolj pa se bomo pokojnemu voditelju oddolžili, če bomo delali z vsemi silami za slovenski narod, da bo npravno in telesno zdrav, da si bomo prizadevali za njegov blagor in njegov napredek. Spominu dr. Korošca se bomo od-

Predsednik, minister dr. Fr. Kulovec, govori

dolžili, če bomo uravnali vse svoje delo po njegovih navodilih, to je, da bomo ostali zvesti svojemu narodu, državi, kralju in naši narodni dinastiji. To je smisel navodil našega pokojnega voditelja.

Enaindvajset let sem delal med vami in z vašim odborom koval načrte za boljšo bodočnost kmečkega stanu. Ko se danes poslavljam od tega dela, kateremu sem se vedno posvečal z vso ljubeznijo, vam lahko priznam, da bom v bodoče v srcu s staro ljubeznijo podpiral vaše napore, dati slovenskemu kmetu to, kar mu gre. Hkrati vam čestitam k petletnici ob-

novljeje Kmečke zveze in želim, da bi Kmečka zveza doživela še mnogo in še lepših jubilejev, ki bi uresničili veličastni program zveze v korist slovenskega naroda.

Z dolgotrajnim odobravanjem sos prejeli zborovalci besede predsednika dr. Kulovca, ki je nekaj časa ostal še med zborovalci, nato pa med navdušenim pozdravljanjem s spremstvom zapustil dvorano. Poročilo o ZKZ je dala predsednica Franciska Brodarjeva. Dr. Valenčič je nato poročal o računih in predlagal odboru razrešnico, kar je občni zbor sprejel. Prav tako je občni zbor sprejel sklep, naj se odslej pobira članarina 10 din na hišo. O posojilnici, ki jo je ustanovila Kmečka Zveza, je poročal g. Lipar, o delu Gospodarske zveze pa je obvestil delegate g. Ratovič. Med predlogi je bil s posebnim navdušenjem sprejet predlog predsedstva, naj se izvoli za častnega člana minister dr. Kulovec, ki je bil ves čas od ustanovitve in obnove KZ delaven član predsedstva. Vsa dvorana je z navdušenjem sprejela ta predlog. Prav tako je bil z navdušenjem sprejet predlog, naj se izvoli za častnega člana ban dr. Natlačena. Sprejet je bil tudi sklep, da bo letošnji kmečki tabor v Novem mestu. Sledile so volitve ter so bili izvoljeni v glavni stari odborniki. Za načelnika senator Brodar Janez, podnačelniki Spindler J., Strein J., Prelog F. Blagajnik: inž. Muri L. Tajnik: dr. Voršič J. Vodja MKZ: Puš L., voditeljica ZKZ Brodar Fr.

Resolucije

Zastopniki slovenskega kmečkega stanu, zbrani na občnem zboru Kmečke zveze v Ljubljani dne 26. januarja izjavljamo:

1. Ponavljamo zahtevo po organizaciji slovenske banovine. Z ureditvijo tega vprašanja bo tudi moč naše skupne države zelo okrepljena.
2. Oblastva naj z ostrimi ukrepi zavaruje kmečko zemljo; prepreči naj prehajanje kmečke zemlje v last nekmečkih ljudi; zemljišča, ki so last nekmetov, naj se obdavi s posebno davčino. Da bodo mogli kmečki sinovi prevzemati domača posestva, naj se dedne takse pri prevzemu manjših kmečkih posestev odpravi, pri ostalih pa znižajo. Obči državljanski zakonik naj se glede dednega prava in pripisostvovanja spremeni v smislu zahtev zastopnikov kmečkega stanu. Agrarna reforma naj se obnovi in končno izvede.
3. Zahtevamo uvedbo kmečkega socialnega zavarovanja, starostnega in onemoglostnega ter bolezenskega in nezdolžnega.
4. Zahtevamo, da se izpremeni zakon o ljud-

Naši organizirani železničarji so zborovali

Ljubljana, 27. jan.

Včeraj je bil v beli dvorani hotel Uniona občni zbor Kluba železničarjev JRZ. Na občni zbor te naše največje in najvažnejše organizacije slovenskih železničarjev so prišli iz vse Slovenije številni delegati in zastopniki krajevnih poverjenstev, pa tudi iz Ljubljane je prišlo mnogo članov te pomembne stanovske organizacije. Klub železničarjev JRZ se je v zadnjih letih zelo dobro razvijal in šteje sedaj že nad 3.000 članov. To naraščanje števila članstva je najboljši dokaz, da je bila ta organizacija za naše železničarje izredno potrebna in je bilo njeno delovanje zelo uspešno in nadvse požrtvovalno.

Malo pred deseto uro je začel občni zbor predsednik, bivši poslanec za mesto Ljubljano, g. Pavle Masič. Prav lepo je najprej pozdravil ljubljanskega župana dr. J. Adlešiča, ki je prinesel železničarjem pozdrave ljubljanskega vodstva JRZ, zastopnika banovinskega odbora JRZ dr. Benedičiča in oba urednika »Slovenca« in »Slovenskega doma«.

Takoj nato je predsednik prečital vdanostne besede spominu dr. Antona Korošca, slovenskega voditelja, ki je bil velik prijatelj železničarjev in njihov podpornik. Železničarji bodo ostali vedno hvalni dr. Korošču, ker se bodo spominjali vsega tega, kar je pokojni voditelj storil za napredek prometne službe v naši državi. Vsi navzoči so poslušali njegove besede stoje in zaklicali pokojniku v spomin trikratni »Slava«.

Tako jnato je predsednik prečital vdanostne brzojavke, ki so bile poslone Nj. Vel. kralju Petru II. in Nj. kr. Vis. knezu namestniku Pavlu, predsedniku vlade Dragiši Cvetkoviču, prosvetnemu ministru dr. Mihi Kreku in prometnemu ministru Bešliču. Banu dr. Natlačenu je Klub poslal posebno pozdravno pismo.

Nato je predsednik dal besedo ljubljanskemu županu dr. Adlešiču, ki je prinesel pozdrave železničarjem v imenu ljubljanskega vodstva JRZ in jim zaželel največji uspeh pri njihovi borbi za zboljšanje svojega gmočnega položaja. Med njimi pa naj živi duh velikega Janeza Evangelista Kreka in dr. Antona Korošca, to je duh edinosti, požrtvovalnosti in marljivega dela v okviru stranke. Za banovinski odbor JRZ je pozdravil občni zbor g. dr. Benedičiča Miha, ki je jasno in pregledno podal vzoren oris zunanega in notranjega političnega položaja. Poudaril je zlasti, da se moramo danes v teh časih mi vsi enotno združiti v delu za dobrobit naše domovine in naše države, kajti samo z njim srečnim razvojem si bomo zavarovali in zagotovili obstoj v državi.

Predsednik dr. Kulovec med železničarji

Predsednik kluba je nato podal predsedniško poročilo. Med njegovimi besedami je stopil v dvorano naš narodni voditelj minister dr. Fran Kulovec. Vsi navzoči so viharo pozdravili naslednika dr. Antona Korošca. Predsednik Pavle Masič je takoj podal besedo ministru dr. Kulovcu, ki je v svojem govoru izjavil:

Vesel sem, da vas vidim v tako velikem številu na občnem zboru vaše stanovske organizacije. To pomeni, da je organizacija močna in da zanjo skrbite in živite, ker se zavedate njenega pomena in potrebnosti. Če se ozremo nazaj, vidimo, kako so se prvi naši voditelji trudili, da bi postavili na noge organizacijo, ki bi bila obrambni zid proti razdiralnemu delu levicarstva in podobnih gibanj. Njehovo delo je počasi napredovalo, sedaj pa ste vi dopolnili tisto, kar se prej še ni posrečilo. Vaša organizacija je sedaj krepa.

Želim, da bi rastle in napredovala in da bi zajela večino slovenskih železničarjev. Organizacija sloni na načelih, ki so za naš narod in našo državo pozitivna, tvorna in temeljna. Vaša organizacija po-

bija prevratne ideje in s tem onemogoča nasilniške prevrate. Zato vas pa priročno pozdravljamo vsi, ki želimo dobro našemu narodu in naši državi.

Železničarji imate važno gospodarsko vlogo. Vi ste v velikem stroju, ki omogoča živahno gospodarsko življenje in promet gospodarskih dobrin. Kolesje tega stroja mora dobro delovati, da ne pride do zastaja in motenj. Važna in odgovorna je vaša služba in zato imate vso pravico zahtevati, da se vaše delo žrtvam primerno plača. O tem boste danes govorili, sprejeli predloge in posebno resolucijo. Eno zagotovilo vam dam: vse te vaše sklepe bomo skrbno proučili in zastavili vso svojo politično moč, da se vaše upravičene zahteve izpolnijo. Trikrat so naši zastopniki sedeli v prometnem ministru. Veste, da se vam tedaj ni godilo ravno najslabše. Četudi ne vodimo prometnega ministristva, pa imamo navzlic temu prav toliko skrbi za vas, kakor imamo skrbi za vse druge neizogibne slovenske potrebe.

Kličem vas, da delujete vzgledno in vztrajno, da bi pridobili vse slovenske železničarje v svoj krog, da bo s tem vaša organizacija najmočnejša v Sloveniji.

Vsi navzoči so govor našega narodnega voditelja večkrat prekinili z navdušenim odobravanjem, zlasti pa so bile zelo hvalno sprejete njegove besede, da se bo ob vsaki priložnosti zavzel za težnje železničarjev.

Občni zbor je nato prešel na nadaljevanje dnevnega reda in je tajnik kluba Cimperman podal zelo obširno in temeljito poročilo o delovanju od-

skih šolah v smislu osnutka, ki ga je po temeljiti proučitvi vseh tozadevnih vprašanj in zahtev izdelala Kmetijska zbornica. Spremeni naj se lovski zakon, ki danes ubija v kmetu voljo do dela in mu prizadeva ogromno škodo.

5. Zahtevamo odpravo trosarine na cement za kmetijsko asanacijo. Tudi zahtevamo odpravo mitnine, ki jo pobirajo mesta od uvoza kmetijskih pridelkov. Zahtevamo znižanje cen umetnih gnojil, zlasti onih, ki se z domačimi surovinami doma izdelujejo.

Za kmetijske stroje naj se zagotovi potrebna količina pogonskih snovi (bencina in nafte). — Elektrifikacija podeželja naj se pospeši.

6. Oblastva naj spravi v sklad cene kmečkih pridelkov s cenami blaga, ki ga morajo kmetje kupovati. Zahtevamo tudi odločne kazni za tiste, ki navijajo cene blaga, ki je za življenje ali gospodarstvo nujno potrebno.

7. Oblastva naj z obsežnimi javnimi deli za asanacijo podeželja in z melioracijo za kmetijstvo sposobne zemlje preskrbi zaslužek in tako omogoči preživljanje vsem, ki trpijo zaradi sedanjih razmer pomanjkanje živeža in najnujnejših življenjskih potrebščin.

8. Samopomoč kmečkega ljudstva pa zadržništvo naj oblastva podpira kar najbolj. Zlasti priporočamo podpiranje in širjenje kmečkega blagovnega združništva.

9. Odločno zavračamo vse trditve, da kmetje izrabljamo današnji položaj in neupravičeno bogatimo. Ugotavljamo nasprotno, da mora večina slovenskih kmetov zaradi pasivnosti svojih posestev kupovati poleg potrebščin za življenje in gospodarstvo tudi živež, zaradi česar je kmet prizadet z visokimi cenami žita in specerijskega blaga v enaki meri kakor drugi stanovi.

Ko izročamo javnosti in pristojnim oblastvom zahteve in ugotovitve slovenskega kmečkega stanu, pozdravljamo nedavni ukaz našega vojnega ministra o ureditvi in kontroli vpoklicev na orožni vaje. Slovenski kmet rad trpi žrtve za domovino, vendar želi, da se te žrtve pravilno porazdelijo na vse.

Pri slučajnostih so člani obravnavali še številna podrobna vprašanja, nakar je načelnik Brodar zaključil občni zbor in pozval vse navzoče, naj gredo še skupaj na grob pokojnega voditelja dr. Antona Korošca. Vsi delegati so odšli na Navje, zastavonoša pa je ponesel zastavo KZ. Vsi so tesno obstopili grob, med tem ko je zapel pevski zbor »Ljubljane« žalostinko »Usliši nas, Gospod«. Po molitvi za dušni mir velikega pokojnika je spregovoril načelnik g. Brodar in v lepih besedah očrtal veliki lik pokojnega voditelja. Vsi navzoči so zaklicali »slava«, nakar je pevski zbor »Ljubljane« zapel še žalostinko »Clovek, glej dognanje svoje«. Na grob je načelnik položil lep slovenski šopek iz samih rdečih nageljev, zagorele so sveče in mnogi so še ob tihli molitvi ostali na grobu našega pokojnega voditelja.

bora v preteklem letu. Omenjal je, da je klub izvedel nešteto intervencij, spremljal je delo za nove pravilnike in pomagal pri uveljavljanju železa in zahtev železničarjev. Silno značilno je, da je bilo 80% vseh klubovih posredovanj uspešno izvedenih. Stanje železničarjev se je v preteklem letu nekoliko zboljšalo, ker je bilo nastavljenih mnogo novih moči in je sedaj kader nižjih prometnih uslužbencev zadostno zaseden. Nameštenci in uradniki dobivajo sedaj vsaj nekaj dopusta, v skupini višjih uradnikov pa so še vedno težave, ker tam ni dovolj naraščaja. Najtežje vprašanje, ki danes tare železničarje, pa je vprašanje plač, ker te že davno ne morejo več vzdržati koraka z naraščajočo draginjo.

Blagajniško poročilo je podal g. Bertoncelj, o glasilu slovenskih železničarjev pa je poročal g. Golobčič. Poročilo nadzorstva je podal g. Rasberger, ki je predlagal odboru razrešnico s pohvalo.

Pri volitvah je bila izvoljena lista, ki jo je predlagal odbor. Soglasno je bil izvoljen za predsednika g. Masič in ostali člani odbora.

Nato je občni zbor obravnaval resolucije, ki so bile predložene občnemu zboru v obliki spomenice. Spomenica se zavzema za avtomatično napredovanje vseh železničarjev, za vstetje let delavske službe v pokojnino, napredovanje in dopust pri delavcih in dnevnicih, enoten draginski razred vseh uslužbencev in priznanje 20% doloade. Spomenica zagovarja višje plače in višje delavske mezde, določitev 65 letne starostne meje pri stalnih in rednih delavcih, rednejše nabavljanje službenih oblek in podobno. Izda naj se manj centralistična uredba o zavarovanju prometnega oseba.

Po občnem zboru so delegati in člani kluba odšli na dr. Korošev grob na Navju. Položili so šopek in prižgali svečo ter zmolili molitev za pokoj duše velikega pokrovitelja in prijatelja železničarskega stanu.

Svetosavske nagrade kralja Aleksandra na slovenski univerzi

Včeraj dopoldne ob 11 je bila na slovenski univerzi v Ljubljani svetosavska proslava. Namesto obojelega rektorja g. prelata dr. Slaviča je govoril prorektor g. dr. Kušej, spominjajoč se pomena te slovensosti. Navzoči so bili tudi vsi gg. dekani. Na proslavi so bile dodeljene za študijsko leto 1940-41 svetosavske nagrade Nj. Vel. kralja Aleksandra naslednjim slušateljem:

a) Na filozofski fakulteti:

1. Stud. phil. Kušej Ivan, ki je predložil temo: Fizikalna svojstva obmorskih vrelcev, pod geslom: »RACA«, v znesku 800 din.
2. Stud. phil. Zlebnik Leon, ki je predložil temo: Emocionalna in vrednostno-teoretična struktura eudaimonije, pod geslom: »Eudaimon«, v znesku 600 din.
3. Stud. phil. Novak Mirko, ki je predložil temo: Geografija industrializacije v Sloveniji, pod geslom »1848-1940«, v znesku 600 din.

b) Na juridični fakulteti:

1. Stud. iur. Košičnik Nikolaj, ki je predložil temo: Pomen tujskega prometa za javne finance, pod geslom: »Vis paret sapientiae, iustitia regit mteratorem«, v znesku 500 din.
2. Stud. iur. Bonač Vlado, ki je predložil temo: Delokrog dekanov, naddekanov, arhidiakonov in nadduhovnov (arhiprezbitrov) v jugoslovanskih škofijah, v znesku 800 din.
3. Stud. iur. Bonač Vlado, ki je predložil temo: Maks Weber kot sociolog, pod geslom: »Harizma«, v znesku 500 din.
4. Stud. iur. Mihelič Franc, ki je predložil temo: Jugoslovanski senat v našem državnopravnomu ustroju in v primeri z gornjim domom drugih držav, pod geslom »Senat l. 1939«, v znesku 800 din.

5. Stud. iur. Gorjan Miroslav, ki je predložil temo: Kazensko pravna zaštita zunanje varnosti kraljevine Jugoslavije, pod geslom: »Čuvajmo Jugoslavijo«, v znesku 800 din.

c) Na medicinski fakulteti:

1. Cand. med. Kalfič Svetozar in Mulaček Jelena, ki sta predložila temo: Prispevek k biologiji slovenskega človeka, pod geslom: »O, A, B, AB«, v znesku 2.000 din (vsak po 1.000 din).

d) Na tehniški fakulteti:

1. Stud. tehn. Kralj Janez, ki je predložil temo: Pravi značaj serijskih skriljavev Kranjske rebr in verjetni pogoji nastanka kaolititovega ležišča v Crni, pod geslom: »Crna, Kaolinc«, v znesku 1.500 din.
2. Stud. tehn. Pavko Dragotin, ki je predložil temo: Detajlna mikroskopska karakteristika, geološki pogoji nastopanja in pomen trahandezitov Fruške gore za gradnjo cest, pod geslom: »Trahandezite«, v znesku 800 din.
3. Stud. tehn. Svajgar Rasto, ki je predložil temo: Energijski potoki v električnih strojih, pod geslom: »Prostor — prevajalec električne energije«, v znesku 2.000 din.

e) Na teološki fakulteti:

1. Stud. teol. Germovnik Franc, ki je predložil temo: Resnica in čas stvarjenja poedinih duš, pod geslom: »Deus Conditor esse non cessat«, v znesku 600 din.
2. Stud. teol. Soklič Anton, ki je predložil temo: Nauk Sv. Tomaža Akv. v medsebojnem razmerju nadnaravnih življenjskih počel, pod geslom: »Gratia supponit naturam«, v znesku 700 din.
3. Stud. teol. Rueh Dušan, ki je predložil te:

Nadaljevanje na str. 6. snodaj.

Drolne novice

Koledar

Torek, 28. januarja: Peter Nolski, spoznavalec; Roger, spoznavalec; Egidij, spoznavalec; Odorik, spoznavalec.

Sreda, 29. januarja: Franc Saleški, škof in cerkveni učenik; Valerij, škof; Barbea, mučenica.

Novi grobovi

† V Dolu pri Ljubljani je v 86. letu svojega življenja za vedno zalostil svoje oči gospod Ivan Klemene, vrtnar in posestnik. Bil je oče g. dr. Josipa Klemenca, kustosa zgodovinskega oddelka muzeja v Zagrebu. Rajni je bil dobro znan tudi v Ljubljani, saj je bil dolgo vrsto let vrtnar pri Hudoverniku v Kolodvorski ulici. Pogreb bo v sredo ob tri četrti na osem iz hiše žalosti, Dol št. 10, na farno pokopališče.

† V Metliki je umrl v starosti 78 let gospod Ivan Malešič, posestnik. Pogreb bo danes ob 3 popoldne iz hiše žalosti in dolgoletni cerkvenik. Pogreb s sv. mašo zadušnico bo v četrtek 30. januarja ob 9 dopoldne.

† V Trbovljah je mirno v Gospodu zaspala gospa Antonija Ivica, vdova Rupnik. Pokopali jo bodo danes ob 4 popoldne na trboveljskem župnijskem pokopališču.

† V Jarenini v Slov. gorah je v starosti 91 let umrl Slomškov birmancev gospod Karel Knupčič, posestnik in dolgoletni cerkvenik. Pogreb s sv. mašo zadušnico bo v četrtek 30. januarja ob 9 dopoldne.

† Dravograd. V nedeljo 26. januarja je po dolgi bolezni umrl tukajšnji znani industrijalec g. Viktor Goll, ki je doživel starost 72 let. Pogreb bo danes ob pol 3 popoldne izpred hiše žalosti na pokopališču v St. Janžu pri Dravogradu. Pokopnik je pred smrtjo izrekel željo, naj namesto venca prijatelji in znanci darujejo za reveže.

Naj jim sveti večna luč! Žalujemo naše iskreno sožalje!

Letopis

28. januarja 814. leta je umrl Karl Veliki, obnovitelj zahodnorimskega cesarstva. Z zaščitvijo bavarskega upora leta 788. prišlo Slovinci v tesnejše stike s Franki, vendar se njihov položaj ni izpremenil, ker pri upor niso sodelovali. Važnejše so pa za zgodovino Slovincov Karlove avarske vojne, tedaj so namreč prišli pod frankovsko oblast tudi oni Slovinci, ki so živeli izven meja Karantanije; v teh bojih je sodeloval tudi slovenski knez Vojnomir, čigar kneževina je obsegala verjetno južni del današnje Slovenije, morda tudi kake pokrajine na Hrvaškem. V cerkvenem oziru je Karl določil Dravo za mejo med Oglejsko patrijarhijo in salzburško nadškofijo. Ta meja se je nato v glavnem ohranila do cerkvenih reform Jožefa II. konec 18. stoletja.

28. januarja 1521. leta se je sešel nemški državni zbor v Wormsu, ki je izrekel nad Martinom Luthrom državni progon in prepovedal v državi vse verske novotarije.

28. januarja 1597. leta so se nadvojvodi Ferdinandu Habsburškemu poklonili na vojvodskem prestolu pri Gospe Sveti na Koroškem zastopniki koroških mest in plemstva. To je bila zadnja poklonitev, ki se je še vršila po starji navadi na vojvodskem prestolu v navzočnosti vladarja, posej so vso slovesnost prestavili v deželno hišo v Celovec.

28. januarja 1873. leta je umrl v Ljubljani Etbin Henrik Costa, pisatelj in politik, rojen 18. oktobra 1832. v Novem mestu. Objavljal je mednarodne članke, posebno v »Novicah« ter zbiral literaturo o zgodovinski topografiji in statistiki Kranjske, izdal je Vodnikov album. V ustavni dobi je Costa aktivno posegel v politiko, kjer se je pa tesno naslanjal na Bleiweis. Po Ambroževu smrti je postal leta 1884. ljubljanski župan. Kljub očitani ekskluzivnosti, avtoritativnosti in klerikalizmu, so mu tudi nasprotniki priznavali, da je bil mož vztrajne delavnosti in velikih zmoglosti.

— Podružnica Slomškove družbe za radovljiaški okraj bo zborovala na Jesenicah dne 4. februarja 1941. v prostornih meščanskih šol. Na sporedu je predavanje o pouku slovenščine v ljudski šoli. Pričetek ob 14. Udeležite se polnostevilno! — Predsednik.

— Mesecna rekolekcija za duhovnike z dežele bo zadnje sredo te meseca, t. j. 29. januarja v »Domu duhovnih vaj« v Ljubljani. Začetek točno ob pol 10 dopoldne. K obilni udeležbi so vabljeni vsi gg. duhovniki izven Ljubljane, zlasti še člani Apostolske unije. — Vodstvo Doma DV in škofijsko vodstvo VA.

— Za moše bodo zaprte duhovne vaje v Domu v Ljubljani od 3. do 7. februarja. Začetek v ponedeljek zvečer ob 6., konec v petek jutraj. Ker je še dovolj prostora, se prijavljive še sprejemajo. Pred. gg. dušne pastirje prosimo, da opozorijo moše na ta tečaj. Oskrbnina 120 din. Naslov: Dom duhovnih vaj, Ljubljana, Zrinjskega 9.

— Za izte bosta še dva skupna tečaja duhovnih vaj: prvi od 17. do 21. februarja, drugi od 24. do 28. februarja. Ker v prostem času zaradi drugih del ne bo nobenih tečajev, je to zadnja priložnost za zaprte duhovne vaje v letošnji zimi. Prijavitelj se sprejemajo že sedaj. Opozorite še druge na to pri-

Nadaljevanje s str. 5.

mo: Janez VIII. in Fotij, pod geslom: »Mystificatio historica«, v znesku 700 din.

4. Stud. teol. Kerš Boris, ki je predložil temo: Okrožnica Aeterni Patris in njen odmev na Slovenskem, pod geslom: »Sutra doctrina«, v znesku 400 din.

5. Stud. teol. Trdin Miha, ki je predložil temo: Razmerje žene do moža v sv. pismu nove zaveze, pod geslom: »Žena je odsvit moža«, v znesku 600 din.

6. Stud. teol. Salmič Ivan Anton, ki je predložil temo: Resnica in čas stvarjenja poedinih duš, pod geslom: »Creatus est homo«, v znesku 400 din.

7. Stud. teol. Remškar Ivan, ki je predložil temo: Nauk Cirila Solunskega o bogopodobnosti, pod geslom: »Imago et similitudo«, v znesku 600 dinarjev.

Nadalje je bila podeljena svetosavska nagrada »Primorskega akademskega starešinstva: stud. iur. Cigoj Stojanu, ki je predložil temo: Zastopstva Slovincov in Hrvatov v okviru ustavnega prava kraljevine Jugoslavije, pod geslom: »Zbornica«, v znesku 1.000 din.

svetosavska nagrada iz fonda Francoskega društva tehniške fakultete Dolencu Marjanu, ki je predložil temo: Potek mineralizacije Borskega rudjača, pod geslom »Bor«, v znesku 3.000 din.

ložnost. Oskrbnina 120 din. Naslov: Dom duhovnih vaj, Ljubljana, Zrinjskega 9.

— Nemška stenografija, strojepljše. Prijavite se: Trgovsko učilišče Robida, Trnovska ulica 15.

— Učiteljski diplomski izpit na državnem učiteljskem v Ljubljani. Pod predsedstvom ministrskega odposlanca dr. Janka Kotnika, inšpektorja ministrstva prosvete so se na drž. učiteljsku v Ljubljani vršili od 12. do 28. januarja učiteljski diplomski izpiti. K izpitu se je prijavilo 21 kandidatov in 13 kandidatkinj, to je vsi dosedanj redni učenci in učenke V. letnika. Izpit so napravili in bili s tem usposobljeni za učiteljski poklic na ljudskih šolah naslednji kandidati: Cvenkel Franc, Drinovec Jože, Globočnik Martin, Jocič Janez, Krumberger Alojzij, Kutin Julij, Mikuz Miroslav, Mokorel Aleksander, Namar Leopold, Novčan Stanislav, Spreizer Dušan, Šetina Miloš, Tomažič Alfred, Valentič Ciril, Vene Vincenci, Verbič Jože, Cimerman Dragica, Cimperšek Metka, Del Linz Breda, Dolinšek Marija, Gogala Sonja, Gogala Zlata, Jamnik Nada, Javornik Pavla, Jemec Marija, Kurnik Majda, Perie Maria, Robič Irena in Ukmar Nada. Petim kandidatom je dovoljen popravni izpit v marcu t. l.

Javna zahvala

Smatram za svojo dolžnost, da se javno zahvalim g. primariju dr. OTONU BAJCU, specialistu za kirurgijo, ki me je s spretno izvršeno operacijo rešil obupnega trpljenja in gotove smrti. Obenem se zahvaljujem gg. zdravnikom in č. sestram za njihovo požrtvovalno sodelovanje. Ljubljana, 27. I. 1941.

P. OGRINC, Ljubljana.

— Cerkvem predstojnikom naznanjam glede na novi predpis o tresorjih za tabernakelne, da iste lahko nabavim. Ker je povsod drugačen položaj in velikost, dajem brezplačne strokovne nasvete in načrte proti vrnitvi učinkovitih izdatkov. Strokovno tudi predelam vsak tabernakelj v lesu in kamnu in novi tresor montiram. Priporočam se tudi za vsa druga kiparska in zlatarska dela. Hohnjec Miloš, kiparstvo, Celje.

— V vsako slovensko hišo sliko Marije z Brezji.

— Kresjevalni šolski odbor na Koprivniku v Bohinju se najtopleje zahvaljuje g. dr. Vladislavu Peganu, odvetniku iz Ljubljane, ki je v počastitev pok. voditelja Slovincov dr. Antona Korošca poklon tukajšnji šoli znesek 300 din za božično obdarovanje siromašnih otrok. Obenem naj velja zahvala tudi vsem ostalim, ki so darovali v isti namen, tako na prvem mestu g. Tončka Tomažiča, g. Boži dr. Vrhunčevića, g. dr. Franu Šukljeta iz Zagreba, g. Skaberne Ruži, g. juvelirju Cernetu, g. dr. Kokalj, g. prof. dr. Demšarju, g. dr. Persinu, advokatu, dr. Hubertu Pehanju, g. Ivanu Kokalju z Bleda in tem drugim neimenovanim. Vsem povrni Bog. — Za kraj. šol. odbor Koprivnik v Bohinju, Dodič Anton, I. r.

— Življenjepis dr. Antona Korošca, izrpen in pregleden, je pravkar izšel pri Mladinski založbi, Ljubljana, Stari trg 30. Cena 12 din za broširan, 20 din za vezan izvod.

— F. Pristavec, realistična pisarna, Vas opozarja na inšertar v današnji številki.

— Stanovskim humanitarnim ustanovam v vednosti časopisje je priobčilo, da je trgovsko ministrstvo izdalo pravilnik o človekoljubnih ustanovah. Sprito tega sporočila Akcijski odbor etan, humanitarnih ustanov poroča, da se la pravilnik ne tiče navedenih ustanov, kajti pravilnik pravi v čl. 1., da določila pravilnika ne veljajo za one ustanove, ki imajo poslovanje določeno za določen krog oseb, ki so v medsebojnih službenih ali profesionalnih (stanovskih) odnosih in ki delujejo na osnovi stanovske vzajemnosti in določajo prispevke in podpore na običnih zborih. Predmetni pravilnik torej za naše ustanove ne velja, ker ga za te ustanove pripravljajo posebej ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje. Podpisani Akcijski odbor se nadalje briga za predmetno zadevo. V Ljubljani, dne 27. januarja 1941. — Akcijski odbor stanovskih človekoljubnih ustanov.

— Smrtne nesreče pri delu. Iz Mežice nam poročajo: V soboto, 25. t. m. se je v gozdu nad Poleno smrtno ponesrečil Kranc Alojzij, ki je bil komaj par dni v službi pri znanem gostilničarju g. Stotariju. Spravljali so les, katerega so delavci spuščali po drči, vozilki pa vozili. Nesrečen slučaj je hotel, da je šel Kranc s svojim tovaršom po drči, ko sta oba mislila, da še ne bodo začeli spuščati hlovdov. Za nekaj časa so namreč prenehali, ker je bil spodaj voznik. Naenkrat je z vso silo letel po snegu navzdol velik hlovd. Tovariš se je srečno umaknil, Kranc pa je zadelo do smrti. Ponesrečenca so prepeljali v mrtvašnico. V ponedeljek ob 2 popoldne so ga pokopali na tukajšnjem pokopališču. Naj počiva v miru!

Beg iz Pariza

Ko sem opravil v prvi vojašnici, me je drug vojak odvedel v naslednjo, kjer sem opravil isto kot v prvi. Potem me je vodil še v tretjo — isti uspeh. Ker nisva nikjer nič opravila, sva šla nazaj v prvo, odkoder so naju poslali na policijo in na orožništvo. Tam sva obiskala vse urade, pa mi niso nikjer dali nobenega papirja.

Na večer sva pa le odkrila urad, ki se je pečal z inozemci. In tam so mi po kratkem oklevanju izdali potrdilo, da izjavljam, da sem Jugoslovian, da sem izgubil svoje papirje, da sem se predstavil na policiji. In potrdilo je bilo veljavno do 25. rožnika.

S potrdilom sem se vrnil v vojašnico, nakar so me spustili na svobodo.

Zvečer sem spal v neki veži z vojakom, ki je prišel s fronte ob Sommi. Pravil mi je, da je njegova četa prišla na to fronto v drugi polovici meseca maja. Ko so prišli tja, so mislili, da bodo nadomestili druge, že utrujene čete. Pa niso srečali ne enega vojaka. Borili so se dolgo in hrabro. Dasi so imeli staro orožje (večkrat puške 1870lt), so se vendar ustavljali, dokler so imeli vsaj to orožje. Toda na vsej fronti ni videl ne enega francoskega letala, ni videl ne enega francoskega tanka. In vsega najmodernejšega orožja smo imeli dovolj! Izdani smo bili, kolikor imamo dlak na koži! Napravili so z nami kot z Abe-sinc; z najslabšim orožjem so nas nalašč poslali proti dobro opremljenim nemškim četam. Mi bi se borili, toda naj nam dajo dobro orožje in voditelje, ki nas ne bodo izdali na vsak korak! Po štiri dni smo bili včasih brez jedi in ko smo se pozneje umikali, smo našli ogromne zaloge živil, ki nam bi jih morali poslati.

Ko niso imeli več orožja, ne jedi, so zbežali. Kje so njegovi tovariši, ni vedel. Sam je šel nekaj časa z avtom, nekaj časa pa s kolesom (ko so ljudje zbežali, je bilo koles po

— Grajski kino v Soboti je te dni predvajal film, ki je bil na letakah označen s hrvaškim in nemškim napisom, samo slovenskega naslova ni bilo tiskanega. Film se je torej imenoval »Ruže s juga«, v oklepaju pa je bilo še pojasnjeno, kaj ta naslov pomeni v nemškem jeziku K temu je treba pripomniti, da je Soboti središče slovenskega Prekmurja in da je sobotški kino v lasti in upravi soboške občine, torej javnega urada.

— Dva brata Dvoršaka izpuščena. Kakor smo že poročali, so bili v zvezi z aretacijo zloglasnega vlomilca Ivana Bračka prepeljani v soboške zapore tudi trije bratje Dvoršaki. Dosedanja preiskava je ugotovila, da je samo eden sodeloval pri napadu na grofice Bathanyjevo in da druga dva brata nista prav nič zapletena v Bračkove razbojniške podvige. Zato sta bila oba brata izpuščena iz soboških zaporov na svobodo. Orožništvo zdaj marljivo zasleduje ostala dva napadalca na staro grofice, vendar pa vse kaže, da je eden glavnih krivcev, Ivan Serec, pobegnil čez mejo.

Kranj

Iz občinske seje. G. župan Česenj je v uvodu povedal, da sta na dnevnem redu dva nujna predloga. Kontrola dravske banovine je potrdila občinske proračune za l. 1934-35, 1935-36, 1936-37, 1937-38, 1938-39 in 1939-40. Ministrstvo financ in notranje ministrstvo sta končno veljavno potrdila posejlo 7 in pol milijona din za zgradnjo tekstilne šole. Sledilo je poročilo finančnega oddelka o gradnji javnih zaklonišč in pa predlog za ojačitev kreditov gradbene stroke. Oboje je odbor soglasno sprejel.

— V domovinsko zvezo je sprejet uradnik OUZD Rotar Filip z družino. Kot zadnji dve točki dnevnega reda sta bila dva nujna predloga, in sicer predlog, da bi se zgradila ob železniškem mostu na progi Kranj—Tržič brv, ker je to nujna krajevna potreba. Gospod župan je omenil, da se je za stvar že zanimal, a doslej brezuspešno; odbor je pooblastil župana, da se za stvar ponovno zavzame, kar je župan tudi obljubil. Kot drug predlog je bil odstopitev 25 kv. m zemljišča na cesti proti kolodvoru, ki je potrebno za modernizacijo te ceste. Za zameno bo občina dotičnemu lastniku odstopila 30 kv. m. Odbor je zamenjavo soglasno sprejel. — Ob koncu seje je omenil gospod župan, da šteje po zadnjem štetju Kranj 8922 prebivalcev.

Slov. Bistrica

Po dolgih letih je tu spet ustanovljena kmetijsko-nadaljevalna šola. Moški do 40. leta prihajajo redno vsak torek in četrtek. Šola je organizirana tako, da se razen kmetijskih panog obravnavajo tudi davčna in pravna vprašanja, domača higiena in živinozdravstvo. Dobro organizirane take šole bodo gotovo mnogo pripomogle k strokovni izobrazbi našega kmeta. V vsej Sloveniji jih je letos baje okrog 100. kralj. banska uprava podpira to šolstvo v največji meri. Tukajšnja šola vodi in jo je organiziral šnuderl Ljudvite.

Da je tudi šahovski življenje pri nas živahno, kaže pravkar zaključen turnir, katerega se je udeležilo 10 igralcev. Turnir je bil dvokrožen. Od 18 dosegljivih točk je dosegel Maček 13 in pol, Prekorek in Lavrov 12 itd. Prav bi bilo, če bi se v Bistrici ustanovil šahovski klub, ki bi se s svojimi igralci lahko oficijelno udeležil tudi turnirjev.

Iz Bistrice je premeščena na meščansko šolo v Maribor g. dca Šegula.

Sv. Florijan pri Rogatcu

OB prvih božičnih na tukajšnji šoli dne 29. decembra l. l. so bili obdarovani naši najrevnejši šolski otroci bodisi z blagom za obleko, bodisi s perilom ali obutvijo. K uspehi božičnici so pripomogli predvsem kr. banska uprava z blagom, krajevna protituberkulozna liga v Rogatcu, Unija za zaščito dece istotam kakor tukajšnji krajevni šolski odbor z velikodušnimi denarnimi prispevki in deloma z blagom, domača trdka Stefanciova z blagom ter gospa mama Stefanciova z denarno podporo. — Vsem darovalcem v imenu obdarovanih otrok in njih staršev iskrena hvala!

Šolska kuhinja. Od 14. januarja dalje dobiva dnevno povprečno 37 siromašnih otrok na tukajšnji šoli toplo mleko in kruh. To prepotrebno akcijo omogočajo krajevna protituberkulozna liga v Rogatcu kakor tudi tukajšnji šolski odbor. Dobrotnikom šolske mladine izreka srčno zahvalo — šoleki upravitelj.

Guštanj

Smrt. Dne 21. januarja je umrl občinski gostaj Pirč Matevž, star 86 let. Mož je svojčas videl boljše čase, bil je jeklarniški delavec in vedno zaveden narodnjak-Slovenec ter zelo načitan. Dokler so mu denarne prilike dopuščale, je bil zvest član Mohorjeve družbe in dolgoletni naročnik slovenskega lista »Mir«, ki je izhajal v Celovcu. Mir njegovi duši!

Zdravnik: »Vaše bolezni kar ne morem natančno določiti; dejal bi, da je to alkohol.«

Pacient: »Nič ne de, nič ne de, gospod doktor, bom pa prišel, ko boste trezni.«

Ljubljana, 28. januarja

Gledališče

Drama: Torek, 28. jan.: »Othello«. Red. Torek. — Sreda, 29. jan.: »Othello«. Red. Sreda. — Četrtek, 30. jan.: »Ugrabljeni Sabincek«. Red. Četrtek. — Opera: Torek, 28. jan.: Zaprtlo. — Sreda, 29. jan.: »Vesele žene windsorske«. Red. A. — Četrtek, 30. jan.: »Hlapec Jernej«. Red. B. — Petek, 31. jan.: Ob 15: »Fidelio«. Dijaška predstava. Globoko znižane cene od 16 din navzdol.

Radio Ljubljana

Torek, 28. januarja: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45 — 12 Vsega malo (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Opoldanski koncert Rad. ork. — 14 Poročila, objave — 14.15 Solska ura: Spomini na pot ob mejah Albanije (g. prof. Rafael Bačar) — 17.30 Mlada grla, vosela srca Poje dekl. zbor »Vigred«, igra Rad. ork., dir. D. M. Šijanec — 18.40 Notranjopolično življenje Rusije pod velikimi knezi (g. Fr. Terseglav) — 19 Napovedi, poročila — 19.25 Nac. ura — 19.40 Plošče — 19.50 Gospodarski pregled (g. Drago Potonik) — 20 Dr. Fr. Detela: Dobrodelnost, veseloligra (Člani radijske igr. družine) — 21.15 Samospev ge. Stefanije Vuk-Frankovske, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek — 22 Napovedi, poročila. Konec ob 22.20.

Prireditve in zabave

Cankarjev vefer priredi ženski odsek Prosvetnega društva Trnovo v sredo, dne 29. januarja ob 8 zvečer v društvenem domu, Karunova ul. 14. Na sporedu bo poleg pevskih točk in številnih recitacij in najboljših Cankarjevih del tudi predavanje urednika g. dr. Debeljaka. Vljudo vabljeno vse članstvo in prijatelji. Vstop prost.

Darujte za Jegličev akademski dom!

Pošiljajte na Hranilnico dravske banovine — čekovni račun 10.680.

Predavanja

Predavanje SPD pod nazivom »Pestri svet v barvah« bo v torek, dne 4. februarja t. l. ob 20 v dvorani Delavske zbornice.

Moška prosveta Kodeljevo vabi vse svoje članke na velenimivo predavanje — tuj predavatelj — ki bo danes, 29. t. m., ob 20 v društveni sobi.

Angleško društvo v Ljubljani opozarja na skioptično predavanje z barvastimi diapozitivi, ki ga bo imela danes (28. t. m.) ob 18 v beli dvorani hotela Union lektorica na naši univerzi ga. Fanny S. Copeland pod naslovom »Nekaj naših planinskih cvetlic«.

Cerkveni vestnik

Jutri, na god sv. Frančiška Saleskega, glavnega zavetnika Salezijanske družbe, bo v cerkvi Marije Pomocnice kristjanov na Rakovniku celodnevno čestitev. Najsvetejše se bo izpostavilo ob 6., na kar bodo sledile svete maše nepretrgoma do pol 12. Zvečer ob 8. uri bo šest bo sklepna pobožnost z govorom, petimi litanijami Sreca Jezusovega in zahvalno pesmijo in blagoslovom.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6, mr. Hočevar, Celovška 62, mr. Gartus, Moste-Zaloška 47.

Poizvedovanja

Zlat poročni prstan je bil najden v nedeljo zvečer na Dunajski cesti. Dobi se: Riharjeva ulica 6 (popoldne).

Izgubljeno. V nedeljo je bila izgubljena pri izseljenjski akademiji v Unioni rjava ženska torbica s patentnim zapirajem. Ker je torbica last neke učenke, prosimo poštenega najditelja, naj jo odda v upravi.

kilometrov. Čudno pa se mi je zdelo, da srečavam avtomobile in kolesa, ki gredo le v nasprotni smeri. Novic o tem, kje da so Nemci in kod prodirajo, seveda nisimo imeli. Hotel sem vedeti, kakšen je položaj v Clermont-Ferrandu. In ko zveč, da ga že evakuirajo, sem se obrnil za 180 stopinj in izbral smer proti Politiersu; upal sem, da najdem tam kakega znanca iz Pariza.

Na večer sem se ustavil v neki vasi, kjer bi rad dobil kruha in si pogledal zemljevid, da bi vedel, kod moram hoditi. Stopim v gostilno, kjer pa niso imeli kruha, le kozarec vina sem si mogel kupiti. Kar se tiče poti, pa me pelje gostilničar — bil je župan v tistem kraju — k učitelju v šolo, češ da ima on podrobne karte. V šoli pa so bili tudi vojaki. In ko pridem v šolo, me polkovnik takoj vpraša, kdo sem in kam grem. Pa mi pravi, da je vlada pravkar izdala najstrožjo uredbu, da morajo vsi begunci ostati v krajih, kjer so, ko je naredba objavljena. Spet me je imelo! In nazadnje še zahteva, naj mu pokažem listino, gleda, gleda moje potrdilo in mi pravi: »Veste, mi imamo zelo radi Jugoslovane, vi pa ne morete dokazati, da ste res Jugoslovane.«

Da me takoj odpeljati z avtom na žandarmérijo v Névy-St-Sépulcre. Ni mi bilo vseeno, ko so trije spremljevalci, ki mi jih je dal v avto, kazali svoje revolverje, češ, če bi hotel kaj poskusati... In vso pot med vožnjo so zabavljali z epigone, čez peto kolono, čez inozemce, da so prišli v Francijo samo za to, da so jo izdali. Kar sem mogel najboljšega napraviti, sem storil: vse sem mirno požrl.

Na orožniški postaji se je začelo izpraševanje, česar sem se že prejšnji dan dobro navadil. Isti dan pa so neke na cesti v sosednji vasi orožniki dobili nekoga, ki ni hotel pokazati svojih listin. In nazadnje so hoteli na mojo glavo vročiti še ta greh. To mi je bilo pa že preveč. Kmalu so razumeli, da mora tudi pri tem vladata načelo pravčnosti: Vsakemu svoje!

hišah, kolikor so jih hoteli) do Chateauroux, kjer se je javil v vojašnico, tam so jim vzeli orožje, jim dali jesti — nato pa jim naročili, da se morajo naslednje jutro iznova javiti.

Naslednji dan — 18. rožnika — sem zgodaj zapustil Chateauroux, iz katerega nisem odnesel prav nobenih spominov. Šel sem proti Clermont-Ferrandu.

Kadar sem srečal na poti tovrni avto, ki ni vozil prehitro, sem se obesil nanj — odkar mi je moj »potenjak« odpeljal priljago, sem si to večkrat privoščil — ker me moja vreča ni nič več ovirala in sem lahko tekel, kadar je bilo treba.

Ne daleč od mesta sem skočil na avtobus, ki je prišel iz Pariza. Bil je poln vojakov, ki so iskali svoje čete. Južno od Chateauroux je bilo namreč več taborišč, kjer so se zbirale in formirale nove čete. Kadar je kdo videl vojaka, ki je bil iz iste čete, pa je skočil doli, da sta potem skupaj iskala.

Naš avtobus se je ustavil sredi nekega gozda; polskali sem svojo smer ter počel mahati dalje. Opoldne sem se oglasil pri nekem kmetu, kjer bi bil rad dobil malo vode. Takoj so me povabili v hišo, kjer sem dobil tudi dva vojaka, ki sta pravkar prišla. Dali so nam vina, kolikor smo ga hoteli, nato pa smo si še delili njihovo košilo. Gospodar in gospodinja sta bila sama pri hiši; oba sinova sta bila v vojski. In gospodar — šestdeset let je približno imel — je marsikatero bridko povedal na račun vojakov, ki so bili v tej vojski. On da je bil štiri leta v svetovni vojni na fronti v Alzaciji, v najhujši zimi, pa so vzdržali, ti mladi pa jim napravijo tako sramoto. Kaj tanki, kaj letala, mladi so zanič, ne znajo se vojskovati! Ko bi mi stari prej vedeli, da bomo morali doživeti tako sramoto, tak poraz, mi bi se bili šli boriti in ne bi kaj takega nikdar doživeli!

Pozno popoldne pridem v La Châtre, od kod bi imel v Clermont-Ferrand še najmanj 150

Naša kri v tujini

Lepo uspela izseljenska akademija v veliki unionski dvorani

V nedeljo, 26. januarja, je v nabito polni dvorani »Union« proslavila izseljenska zbornica spomin na našo kri v tujini, na naše izseljence. Akademija je bila zaradi smrti dr. Korošca preložena, vendar zaradi tega njen obisk gotovo ni trpel. saj so bila vsa mesta zasedena. Udeleženci so bili za obisk nagajani z lepim sporedom, ki je bil skrbno pripravljen ter z veliko natančnostjo izvajani. Med prvimi točkami je bil na programu izklesan govor ljubljanskega župana g. dr. J. Adlešiča, ki je izvajal:

Govor župana dr. Adlešiča

Častita gospoda! Draga mladina! Kadarkoli govorim o izseljenstvu ali o izseljencih, takoj se mi obudi spomin na našo kri v tujini; tam dolji ob zeleni Kolpi, kjer toplo sonce boža prelepo pokrajino, kjer se belina oblek lepo odraža od zelenih trat.

Tam sem od prve mladosti opazoval preseljevanje revnega ljudstva, ki ga domača zemlja ni mogla preživeti. Gledal sem očete številnih družin, ki so se poseljavljali od doma; krepke mladeniče pri odhodu v tujino; zale mladenke na poti za domačimi fanti ali še večkrat za slepo srečo v nemo tujino, največ v Ameriko.

Zato me je vedno zanimala dežela, ki je zvalila toliko najboljših moči našega naroda, poplila toliko srčne krvi naše domovine, in vesel sem bil, ko so me pred tremi leti povabili našji rojaki v Clevelandu, da pridem kot predstavnik Ljubljane odpreti Jugoslovanski kulturni vrt, ki so ga naši izseljenci priredili v tem največjem središču ameriških Slovencev.

Vesela me je ta pot, ne samo, da vidim deželo, kjer je našel naš rod novi dom, nego še bolj pa to, da vidim stare znanke, da vidim njihovo življenje, da vidim njihovo dušo, da vidim posebej njihovo mladino, naš novi rod za mejami. Obiskal sem razna mesta; srečal sem premožnega znanca iz ljudskih šolskih klopi in videl njihovo življenje, prisluhnul pa tudi duši, ki mi je razkrivala svojo notranjost, svoje veselje in svoj bol.

Tako-le je pripovedoval priseljenec nove domovine:

»Sedaj sem fizično sirt mož. Najboljša leta življenja sem potrošil v topilnicah jekla v Pensilvaniji. Moja žena je že pred leti šla po svoje plačilo; njen grob leži med temi griči, le redki cvetovi rasto na njem. Črnj prah, ki mi duši pljuča, pokriva tudi njen grob.

Moji otroci so odrasli in vzgojo jim je dala Amerika, z vzgojo mi jih je pa vzela. Govorim angleško le kot nekaj tujec, moji otroci pa poznajo tudi ameriško narečje. Govore drugače, delajo drugače — če me pridejo obiskat, pa pridejo sami. Ne povedo, zakaj ne pripeljejo s seboj svojcev in prijateljev, vendar pa čutim vzrok temu. Ni se jim treba bati, nočem jih epravliti v zadrego, saj tudi oni gledajo na svojega starega, zganenega in izmučenega očeta kot na manjvrednega, inferiornega tujca in priseljenca.

Tako mi je ostal za edino tolažbo — spomin, spomin na moja otroška leta, ki sem jih preživel tam daleč v stari domovini, spomin na našo vas, naše pisano polje, na naše zelene gozdove. Ti preprosti spomini žive z menoj — ne misel na velike Amerike. Mogoče zato, ker sem bil zgraven in močan, ko sem zapustil svojo domovino, sedaj sem pa onemogel, star mož. In polje in gozd mi gotovo nista vzela mojega zdravja in nista mi ugrabila mojih otrok.

To je izliv duše našega izseljenca po dolgih letih truda in dela v tujem svetu. Najhušja je bol, da so mu odtujili otroke, njegovo potomstvo. Odtujili jih je ameriška šola, ker jim je hotela dati boljše vzgojo, pomagati jim do boljšega življenja. Pa jih je prevzel duh Amerike in iztrgal iz objema slovenske duše, iz epomina na slovensko domovino.

Tako je šla mladina naših izseljencev svoja pota — povsem ločeno od svojih staršev, prvotnih izseljencev. V otroških letih je še živel v okoliščini domače hiše, ob zvoku slovenske besede, prisluhnila melodiji slovenske pesmi svoje matere, če je bila Slovenka. Za silo je tudi govorila slovensko v domači hiši, kolikor sta se starša ob večernih urah potrudila s poukom slovenske besede.

Ko je pa to mladino iz rok slovenske matere prevzela ameriška šola, se je začelo le poveljevanje Amerike, njene lepote, njene bogastva, njene kulture in njene nacionalizma. Spomini na materine besede o lenoti stare, slovenske domovine so pri tem vedno bolj bledeli, saj jih otrok ni imel po lastnih vtisih, nego le posredno po materinem pripovedovanju.

Z napredkom v šoli je postal naš odtujeni mali rod v Ameriki tekmecek ameriške mladine. Od slovenskih staršev podedovana nadarjenost in marljivost sta ga epravila v šolah na prva mesta. Poročila vseh šol govore, da so najboljši dijaki iz naših vrt. Ta tekma se razvija na vseh poljih javnega življenja: od čiste ameriške govorice do tekmovanja v šolstvu, športu, po društvi, v strokovnem napredovanju, v borbi za mesta, ekkratka — do popolne asimilacije.

To se kaže tudi na imenih: slovenski Janez ali si le na ime John, Joža le na Joe, Jurij le na George, Marija je postala Mary, itd. itd. Se celo priimek se je prilagodil ameriški jezik in izgovorjavi. Na to so delale že ljudske šole, ker ameriški učitelji težko izgovarjajo slovenska imena. Tako so ginili in neprestano ginejo zadnji ostanki slovenskega poretka. Slovenska mladina naših izseljencev je utonila v ameriškem kulturnem in gospodarskem življenju ter tekmovanju, slovenski starši so pa izgubili svoje otroke, da so postali še bolj osamljeni v tujem svetu: domovina je izgubila drugo in tretjo generacijo svojih izseljencev.

Amerika šteje 130 milijonov prebivalcev, dobra četrtina je priseljenec. Slovenskih izseljencev samih je blizu enega milijona razprošenih po raznih mestih in naselbinah. Njihovi potomci, druga generacija gre v drugi milijon. Toliko naše krvi je izteklo v tui svet — toliko duš je izgubila velika slovenska družina!

Vrste narodnih buditeljev v Ameriki so med našimi ljudmi zelo redke. Starost in onemoglost redčita njihove vrste vsak dan bolj. Večina med njimi so duhovniki in slovenske eestre. Prizadevajo si ohraniti slovensko mladino z ljudskimi šolami ob slovenskih cerkvah. Tam še doni slovenska beseda, še odmeva slovenska pesem. Potem pride erednja in visoka šola, kjer vse to zamre, kar sta slovenska mati in slovenski duhovnik zasadila v mlado erce.

Da pa le ne bi čisto zamrlo, se trudi slovenski buditelj v slovenskih mladinskih društvi in pri javnih nastopih. Videl sem jih po vseh mestih, ki sem jih obiskal, da vidim njihove prireditelje. Povsod sem sicer slišal slovensko besedo, vendar v ameriškem narečju. Tožili so mi, da si ne upajo glado govoriti slovenske besede, ker se boje, da ne bi bila pravilna. Žele pa, da bi bila prava — najbolj pa žele videti kraje, kjer je tekla zibelka njihove matere in očeta, — da bi spoznali staro domovino, o kateri so toliko lepega slišali iz materinih ust.

Neko dekle v Clevelandu je pravilo, da je bila tako srečna, ker je videla dom staršev, ko so jo vabili na potovanje: »Odkrila sem na tem potovanju

sicer majhno, pa tako ljubko deželo Slovenijo, kakršne nisem videla v vsej prostranji Ameriki — toliko nakopičene lepote na malem prostoru! Našla sem bogato folkloro, pa staro, mehko kulturo, lepo moderno literaturo ter bogate pravljice, ki sporočajo stoletno modrost, in dolgo verigo skusnih narodov, kako je to svojo prekrasno zemljo branil s krvjo nad tisoč leti.

Ta obsek domovini je vplival na to mlado ameriško Slovence tako, da se ni več eramovala svojo rodu pred ameriški tovarišci in se ni čutila več inferiornosti zaradi siromašnosti in neznanosti svojih staršev, marveč je postala na svoje starše in njih domovino, jezik in narod in na njegovo kulturo ponosna, — ponosna je pa tudi postala, da je del takega naroda. Ta svoj ponos je povsod izpicala in med vsemi znankami je za svoj rod, za svoj slovenski narod delala propagando.

Ta primer kaže, kaj je treba storiti, da rešimo problem druge generacije naših izseljencev, problem slovenske ameriške mladine. Češar ji niso mogli dati njeni starši v Ameriki, ker niso imeli dovolj izobrazbe ali dovolj časa v boju za vsakdanji kruh, to ji mora dati domovina, to ji moramo dati mi vsi, to ji moraj v prvi vrsti dati Ti, slovenska mladina, saj je mlado srce najbolj odprto mlademu ercu.

Treba je najti stike in navezati vezi s slovensko mladino onstran meja in okraj morja, zbuditi ji zanimanje za dom očetov, privediti jo v domače gaje, razkazati ji razkošno lepoto naših logov, ogreti ji erce z milino našega življenja, obogatiti njeno dušo z našim kulturnim življenjem. Pa bo ameriška slovenska mladina postala ponosna, da je del slovenskega naroda, in bo slovensko in jugoslovansko misel ponela čez meje in morja ter pridobila nove vrste naših prijateljev in širnem svetu ter pomnožila ugled naše domovine v ponosni Ameriki.

Tam v Ameriki je navada, da si mladina raznih narodov in krajev, med eeboj sicer čisto nepoznana, pridno dopisuje in izmenjava misli o vseh naziranih po teh različnih krajih. V Clevelandu izhaja velik časopis, ki osreduje tako medsebojno korespondenco, in urednica me je prosila za posredovanje dopisovanja iz naših krajev. Iz dopisovanja pride do potovanja in medsebojnega osebnega poznavanja, celo do sklene prijateljstva in trajnih zvez.

Koristna bi bila izmenjava časopisov in knjig, eredvsem seveda lepe slovenske knjige. V Clevelandu sem obiskal impozantno moderno ljudsko knjižnico, kjer sem sicer našel tudi slovenske knjige, vendar je pa naša književnost na žalost elabo zastopana.

Podoba naših krajev, naravnih lepot in narodnega življenja bi lahko pošiljali v srki in filmu, da bi tudi ona slovenska ameriška mladina, ki ne more k nam, epovala naše kraje in življenje naroda ter se vsaj iz elik napila ljubzni do domovine.

In naše pesmi, naše melodije, kako bi jih vzljubila slovenska ameriška mladina! Po vseh društvi,

kjer so me sprejeli, so jih tako navdušeno prepevali, da so imeli starši solzne oči in povsod so me prosili: »Posiljajte nam novih slovenskih pesmi...«

Ko sem se poseljavljal v Clevelandu, se je ob slovesu zbrala vsa mladina slovenskih šol pri ev. Vidu in okolič ter tako krepke klicala v slovo in tekla za vozom, da je bil to eden najbolj ganljivih prizorov. Zato sem ji poslal za božič darila, ki jih je šoleka mladina v Ljubljani sama poplakala in napisala svojim nepoznam ameriškim tovarišem za jaslice. Ne morete si predstavljati veselja, ki je žarelo iz zahvalnih pisem teh mladih rojakov v Clevelandu!

Tako bi bilo še mnogo, mnogo poti in sredstev, kako bi dobili stik z ameriško slovensko mladino in jo navezali na slovensko domovino ter rešili tako težki problem druge generacije naših izseljencev.

Slovenska mladina, tukaj se Ti odpira veliko polje prizadevanj in dela, hvaležno polje, ki bo pomagalo meje naše domovine na široko, v erch pa poglobilo ljubezen do domovine. Bogati sadovi ne bodo izostali.

Ko sem v Clevelandu, ki ga naši rojaki v Ameriki imenujejo »Ameriško Ljubljano«, izročal tamšnjemu županu v dar Miso Slovenijo, to je umetniško izrezljano Slovence, ki v narodni noši pozdravlja rojake, se je pri slovesnosti zbrala tudi slovenska ameriška mladina. Z ginenostjo in ponosom je zrla v podobo Slovenke in jo božala kot otrok svojo mamico.

Ti in drugi prizori so mi vili v erce trdno vero, da če izgubimo drugo generacijo še lahko rešimo slovenskemu narodu.

To veliko nacionalno delo se nam bo pa posrečilo samo s Tvojo pomočjo, slovenska mladina.

Mlado srce naš priklene mlada srca nase in vrnila se bo tudi druga generacija naših izseljencev v objem matere Slovenije. Utrpi naših erc se bodo združili s hrepenenjem ameriških erc v močno melodijo slovenskega roda, da homo mi doma in naši v tujini vsi čutili, da smo vsi skupaj ena velika slovenska družina — danes in na večne čase!

Govoru g. župana dr. Adlešiča je sledilo dolgotrajno odobravanje.

Med ostalimi točkami, ki so se vse odlikovale po svoji domoljubnosti ter po svoji ljubezni do naših bratov v tujini, naj omenimo posebej pevski zbor klasične gimnazije, pevski zbor rakovniške gimnazije, ki je prišel do poudarka zlasti v Premrovi »Slovenski pesmi«, ter pevski zbor državnega učiteljskega. Nekako senzacijo je vzbudil nastop malega Igorja Ozima. Zlasti pa je naredila vtis gd. Nada Stritarjeva s svojim lepim, izglajenim sopranom. Sodelovali so še uspešno: godalni orkester drž. učiteljske, zbor II. dekliške šole, zbor in godalni orkester III. drž. gimnazije.

Akademije so se udeležili številni odličniki, med drugimi: ljubljanski škof g. dr. G. Rožman, minister dr. P. Kulovec, ban dr. M. Natlačen z gospo, ljubljanski župan dr. Juro Adlešič z gospo ter številni drugi odličniki.

Akademija je dokazala, da se Slovenci zavemo važnosti našega izseljenskega vprašanja. Težko je to vprašanje, vendar s tem ni rečeno, da moramo stati brezbržni ob njem. Značilno je, da se je akademije udeležila v pretežni večini

mladina. Tako bo mladina tista, ki bo zanimanje in skrb za izseljenca dvignila na tisto stopnjo, kamor so jo pripeljali tudi drugi narodi, zlasti v našem sosedistvu.

1 Prodaja moke. Glede na dejstvo, da morajo trgovci vsako nabavljeno aprovizacijsko moko dobaviteljem takoj plačati v gotovini, se kupujejo obično v ljudno obveščta, da bodo tudi trgovci v naobrojni prodaji v bodoče prodajali tako moko le proti takojšnjemu plačilu. — Združenje trgovcev.

1 Trgovci z živili se opozarjajo, da so obvezne knjige za nabavo aprovizacijske moke v pisarni združenja trgovcev na razpolago za ceno 7 din. Sekcija z živili.

1 Društvo rokodelskih mojstrov vabi svoje člane na društveni sestanek, ki bo 30. t. m. ob 8 zvečer v dvorani Rokodelskega doma, Komenškega ul. 12. Na sestanku bomo obravnavali veliko za vsakega obrtnika važnih stvari. Zato pridite gotovo in pripeljite s seboj svoje znanec.

1 V vsako slovensko hišo sliko Marije z Brezji.

1 Teden za zimsko pomoč bo v Ljubljani gotovo dosegel svoj višek na koncertu mesta Ljubljane, ko bo pevski zbor Glasbene Matice z Ljubljansko filharmonijo in najodličnejšimi solisti go. Zlato Gjurgjenac, go. Franjo Golob, g. Josipom Gostičem in g. Julijem Beletom pod vodstvom dirigenta g. Mirka Poliča izvajal slavni Verdijev Requiem v spomin častnega meščana dr. Antona Korošca. Veliko vstopnic je že prodanih ter zato svet opozarjamo na predprodajo v knjižarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu. Ljubljanci naj se zavedaio svoje dolžnosti, da se tega koncerta gotovo udeleže, saj ima najplemenitejši namen.

1 Ustanovni sestanek pediatrske sekcije Slovenskega zdravniškega društva bo 29. januarja ob 18.30 v Dečjem domu kraljice Marije. Vabljeni vsi gg. zdravniki in medicinci.

1 Odsek za nabavo strokovnih potrebščin, ki deluje v okviru Društva medicincev v Ljubljani, priredi v soboto, dne 1. februarja 1941. ob 14. uri (brez akademske dretiri) v kinu »Sloga« I. strokovno filmsko predstavo. Predvajali bomo filma »Iz fiziologije in patologije prebave« in »Malaria«, ki ju je oskrbela trdka »Jugafa« iz Zagreba. Vstop gg. zdravnikom in medicincem prost. Vabimo vse gg. zdravnike in medicince, da se predstave polnoštevilno udeležijo.

1 Vincencijevi konferenci Marije Pomočnice na Rakovniku je daroval ob priliki poroke hčerke gosp. Vinko Plavčak 100 din za reveže. Dobrotniku konferenci: Bog plačaj!

1 Vrtnarski tečaj za lastnike malih vrtov pri združnici SVD Ljubljana I. Naslednje predavanje bo drvi ob 7. Predaval bo g. nadzornik Josip Strekelj o »Vzgoji in raznih oblikah sadnega drevja in obrezovanju sadnega drevja po različnih načinih«. Sklopične elike Vstop prost. Pred in po predavanju se bodo sprejemala naročila sadnega drevja, da jih združnica pravočasno zasigura svojim članom.

MARIBOR

Ceste v mariborski okolici propadajo

Okrajni cestni odbor pred težkimi nalogami — Novi proračun bo veljal samo do 31. decembra 1941

Danes se sešane v Mariboru plenarna skupščina mariborskega okrajnega cestnega odbora. Skupščina bo sklepala o sprejemu novega proračuna. Številke tega proračuna smo v »Slovencu« še nedavno objavili. Je pa novi proračun precej različen od prejšnjih. V veljavi bo namreč samo od 1. aprila do 31. decembra t. l., ker bo po novi uredbi v državnem računovodstvu proračunsko leto v bodoče izenačeno s koledarskim letom. Kljub temu, da bo proračun takorekoč za 4 mesece skrajšan, pa se ne bo glede izdatkov prav nič razlikoval od sedanjega proračuna, ki obsega celo leto. To pa predvsem zaradi tega, ker se glavno delo za vzdrževanje na banovinskih cestah vrši itak v spomladnem, poletnem in jesenskem času, ko vremenske razmere ta dela dovoljujejo, dočim delo v zimskem času od januarja do aprila povečini počiva. Prav tako se vršijo tudi dela na gradnji novih cest v času, ko zemlja ni zamrznjena in pokrita s snegom.

Kakor smo že javili, predvideva predlog novega proračuna izdatke v skupnem iznosu 5.090.075 din. Za te izdatke je v proračunskem predlogu tudi predvideno potrebno kritje. Toda strokovnjaki pri okr. cestnem odboru so menja, da navedeni izdatki nikakor ne bodo zadostni. Že za normalno vzdrževanje ne bodo zadostovali zaradi naraščajoče dragine in zaradi velike prometne preobremenjenosti, pa je zaradi tega sestavljen v smislu navodil banke uprave še drug predlog, ki je od prvega skoraj za 90% višji. To zvišanje izdatkov je nujno utemeljeno. Ceste v okolici mariborskega okr. cestnega odbora zadnja leta propadajo predvsem iz sledečih razlogov: Oba okraja, tako Maribor levj kakor desni breg, spadata med relativno in absolutno najgostejše ob-

ljudene okraje v naši banovini. Dalje sta oba okraja po svoji gospodarski strukturi precej enostransko razvita, tako da sta navezana na močno izmenjavo gospodarskih dobrin, torej na velik promet. Ker so pa železniške komunikacije pomanjkljive, je razumljivo, da se vrši skoraj ves tovorni promet z motornimi prevoznimi sredstvi po banovinskih cestah. Pri takem prometu bi močno trpele celo ceste, ki so posebej zgrajene za to, koliko bolj pa trpe nase ceste, ki povečini nimajo niti tlakovanege cestnišča!

Uprava cestnega odbora si je prizadevala, da bi z racionalizacijo pocenila vzdrževanje cest, da bi tako dobila večje vsote za materialne izdatke. Napravila si je lastne gramoznice, prevoz gramozov vrši z lastnimi sredstvi, vendar se ni posrečilo kljub vsem naporom v toliki meri poceniti vzdrževanja. V kolikor se vzdrževanje vedno bolj podružuje zaradi večje prometne preobremenjenosti in zaradi vedno manjše kupne moči denarja. Iz navedenega je razvidno, da obseg dela pri rednem vzdrževanju cest in objektov stalno raste, tako da so potrebni za kritje vedno večji krediti, ako nečemo, da bodo obstoječe ceste popolnoma propadle. Nujno je tedaj, da bo banska uprava prispevala v te namene večje kredite, kakor doseje, kajti z obljubljenimi krediti ne bi bilo mogoče cest vzdrževati niti na dosednji višini ter bi še bolj propadale.

Poleg rednega vzdrževanja banovinskih cest bo cestni odbor v novem proračunskem letu nadaljeval z že začeti novogradnjami tako banovinskih, kakor občinskih cest, to pa povečini je toliko, da ne bodo propadla dosedanja dela. Zaradi tega so se morali v proračunskem predlogu izdatki za nove cestne gradnje zelo omejiti.

dellio iz zaloge za primer evakuacije k tej obdaritvi 149 dekliških oblek in 122 dekših srajc ter 68 parov čevljev. Dobrotne dame in zavod Vesna so mnogo blaga same izdelale, da je bila tolika obdaritev kljub dragini vendar mogoča. Prav tako so bili velikodušni darovalci našega mesta, med njimi na prvem mestu mestna občina s prispevkom 50.000 din. Odbor izreka vsem najtoplejšo zahvalo, ki so pripomogli lajsati bedo revnih šolarjev ter priporoča to človekoljubno delo nadaljnji naklonjenosti mariborskega občinstva.

m Zveza upokojenih častnikov, vojaških uradnikov, njihovih vdov in sirot v Mariboru je imela občni zbor, katerega se je udeležilo mnogo članov in članice. Predlog za razpust zveze je bil s 65 glasovi odklonjen, poročila uprave o poslovanju v preteklem letu, o premoženjskem stanju itd. so pa bila z odobravanjem sprejeta. Pri volitvah je bil vnovič izvoljen z nekaterimi dopolnitvami dosednji odbor.

m Gledališče vesti. Mariborsko gledališče gostuje jutri, v sredo, v Murski Soboti, kjer vlada za ta nastop veliko zanimanje. — Kot prihodno dramsko novost pripravlja gledališče Nušičevo izredno zabavno in duhovito komedijo »Sumljiva oseba«, katere premiera bo ta teden.

m »Maribor« ima v petek zvečer, dne 31. t. m. ob osmih v pevski sobi svoj redni občni zbor.

m SSK Maraton. Seja tehničnega odbora v sredo, dne 29. t. m. v klubskih prostorih v Sodni ulici. m Komisijaki pregled jadrlnih letal. Iz Belgrada je prišel inženir od osrednje uprave Aerokluba, ki izvršuje pregled jadrlnih letal ter jih komisijsko odobri. — V nedeljo si je ogledal jadrlno letalo ljutomerskega aerokluba, večraj pa se je mudila komisija na Tenzem ter je izvršila pregled jadrlnih letal mariborskega aerokluba.

m Revno beratice je oropal. V petek, ko je v Mariboru dan beratcev ter je tudi revčev iz okolice dovoljeno, da po mestu prosijo miloščine, se je vračala zvečer stara in betežna reva Marija Hauptman iz Maribora domov v Košake. Ko je prišla iz mesta, je nenadoma stopil iz teme pred beratice nepoznan mlajši možki ter ji rekel, da je »detektiva«, ki jo bo preiskal. Preiskavo pa je izvršil na ta način, da ji je vzel denarnico, v kateri je imela 45 din drobiža — vse v samih 25 parskih novcih, katere je priberala, s plenom pa je zbežal. Uboga starka se je zatekla k orožnikom, ker pa jako težko govori, jim ni mogla prav povedoati, kaj se je z njo zgodilo. Naslednjega dne pa je oropana ženica prišla spet v mesto ter je na dvorišču gostilne Vlahovič na Aleksandrovi cesti nuenkrat zagledala človeka, ki jo je prejšnji večer napadel. Bil je to že večkrat predkaznovani trgovski pomočnik Egon Turk, ki je pomagal nekemu mehaniku popravljati strolovo na Vlahovičevi hiši. Starka je z gestami in govorico opozarjala ljudi, da je prepoznala napadalca, preden pa so poklicali stražnika, je Turk zavohal nevarnost ter je naglo pobegnil. Sedaj ga zasleduje policija.

m Nepoboljšljive tatove strogo kaznujejo. Včeraj se je zagovarjal pred okrožnim sodiščem 32 letni Postrak Ivan iz Dupleke. Obtožen je bil razmeroma najhine tatvine: v Sp. Dupleke je ukradel 12 desk in en hlod v skupni vrednosti 280 din. Dobil pa je zato hudo kazen: dve leti strogega zapore in tri leta izgube častnih pravic. Kazen je zaradi tega tako stroga, ker je Postrak nepoboljšljiv tat ter ga dosedanje kazni niso izpametovale.

Gledališče

Torek, 28. januarja, ob 20: »Habakuk.« Red B.

† Henrik Vrunč

Pretekli teden je v Slovenem Gradcu po dolgi bolezni umrl 65 letni posestnik in urar g. Henrik Vrunč. Pokoini je bil rodom iz St. Janža pri Dra- vogradu, kjer je že njegov oče imel urarsko obrt, v Slovenem Gradcu pa podružnico. Pred 40. leti je oče svojo urarsko obrt v St. Janžu opustil in se preselil v Slovenj Gradec, kjer je prevzel in nadaljeval urarsko obrt sin Henrik v lastni hiši na sedanji Kraljeviča Andreja cesti 13.3. Rajni Henrik Vrunč je bil vse skozi poštenjak, zelo ugleden in dober urarski obrtnik, zaveden Slovenec, spoštovana osebnost in katoliški mož. Bil je vedno zaveden pristav SLS, trden in značien kot zid ter je podpiral naše stremiljenje tako gmotno kakor tudi moralno. Vedno pa se je branil stopati v ospreddje. Kljub dolgotrajni bolezni se je vedno živo zanimal za svojo obrt in je bil v delavnici, kadar je le količkaj mogel. Da je bil pokoini Henrik Vrunč res zelo spoštovan slovenirajski meščan in ugleden obrtnik, je pokazal njegov pogreb, ki se ga je udeležilo mnogo občinstva iz vseh svetnih. Pogreb je vodil mestni župnik in duh. svetnik g. Jakob Soklič v spremstvu župnika Stefana Horvata in kaplana Klemenca Josipa iz Starega trga. Moški pevski zbor je zapel žalostinko »Vigred se povrne«, nakar se je spreved začel pomikati na pokopališče. Na grobu se poslovil od pokoinika g. mestni župnik J. Soklič, pevski zbor pa je odpel žalostinko »Uslihi nas«. Prerani grob blagega pokoinika je zakrilo številno cvetje in krasni venci. Blagemu pokoiniku večni pokoj! Žalujemo naše iskreno sožalje.

KULTURNI OBZORNIK

Beseda modernim apostolom

R. Plus D. J., *Izjavljamo Kristusa. Beseda modernim apostolom*. Prevedel dr. V. Fajdiga. Načrt za platnice napravil orhitekt VI. Gajšek Založila Katoliška akcija deklet. Tiskala Zadruga tiskarna. Ljubljana 1941. Osmanka. Strani 124. Vezana 24 din, broširana 16 din.

Za prepleto Plusovo knjigo »Bog v nas« so nam idealna dekleta oskrbela novo delo istega pisatelja v prevodu svojega bivšega duhovnega voditelja dr. Fajdige »Izjavljamo Kristusa«. Pater Plus je jezuit in odlični novejši francoski verski pisatelj. Njegovo naziranje je optimistično. V svojih spisih nam odkriva predvsem pozitivne strani verskih resnic. Obenem pa je čudovito praktičen, nazoren in resničen. V vseh svojih delih govori več ali manj o vplivu, ki ga mora imeti resnični kristjan na okolico. »Potrebno pa se mu je zdelo,« pravi prevajalec v Predgovoru, »da napiše še posebno knjigo o apostolatu, o katerem se sicer mnogo govori, posebno sedaj v dobi Katoliške akcije, vendar ne vedno povsem pravilno in zares krščansko.« Vsebinsko knjige izraža naslov: »Izjavljamo Kristusa«. Ne more biti resnični apostol, kdor ne postane drugi Kristus in ne »izjavlja«, ne sebe, marveč Kristusa. Kako naj »izjavljamo Kristusa? Tako kakor je Kristus sam storil: stopil je z nebes, se učlovečil, trpel je, bil je pokopan. Če hočemo z uspehom reševati duše, se moramo tudi mi po Gospodovem zgledu: ponižati (stopiti z višave), učlovečiti se (približati se ljudem), odpovedati se samim sebi in biti živi pokopani. Ti štirje stavki so kažipot in pogoj resničnega apostolata. Z njimi je pisatelj razdelil svojo knjigo v štiri dele in vsak del v tri poglavja.

Ce je katera tuja knjiga bila vredna, da smo jo prevedli v slovenščino, zasluži Plusovo delce. Knjiga je polna zdrave in resnične življenjske modrosti, ki jo pisatelj zajema predvsem iz sv. pisma, svojih meditacij, dušnopastirskihkušenj in genialnosti francoskega duha. Naj nihče nima pomislekov zoper »francosko pobožnost«, kakor da se lovi neke po nedostopnih višavah ali v zoprnih osladnostih. S premočnimi zgodbicami in izreki imenitnih mož, z odsekanimi in sočnimi stavki, s sigurnimi teoremi in dobrohotnimi mislimi je pisatelj napravil svoje delo tako užitno in prikopno, da se nam zdi bolj napet roman kot ascetična knjiga. K tej prikupnosti knjige sta gotovo precej prispevala gladko tekoči, jasni slovenski prevod in prijeten, snažen tisk. Tudi papir je prvovsten. Spričo globoke vsebine, lepega slovenskega jezika in odlične opreme je cena knjige sorazmerno zelo nizka. Knjige se bodo z resničnim pridom in duševnim užitkom posluževali: apostoli za svoje apostolsko izsoljanje, mladi za oblikovanje svojega značaja, verni za meditacije, duhovniki za govore in tenkočutne psihološke dušnopastirske opazke, vsi pa za rast v Kristusa in »izjavljamo Kristusa«. Nobenemu ne bo žal, kdor jo bo prebral. Kdor hoče svojemu bližnjemu dobro storiti, naj mu svetuje ali podari Plusovo delce »Izjavljamo Kristusa«. Oprema gosp. arh. Gajška je okusna ter pride zlasti v vezanih izvodih do najlepše veljave. — Rogumil Remec D. J.

Revija Katoliške Akcije, letnik II., št. 1.

V novi, prav prikupni opremi je izšla 1. številka II. letnika Revije Katoliške akcije. Je obsežna — skoraj 100 strani, vsebinsko pestra, aktualna in zelo bogata.

V prvem delu revije sta dve sociološki razpravi: dr. Ivan Ahčin: Krščanski socializem, in Frane Gabrovšek: Korporativna uredba družbe. Dr. Ahčin podaja v jedrnatem prerezu morda odlično razpravo o krščanskem socializmu, ki je drugod po Evropi že preminul, le pri nas še živi v JSZ in »Delavski pravici«. Podaja prve početke gibanja, vzroke in osnovne ideje, nato objektivno kritiko in zaključuje s Quo: Nihče ne more biti obenem dober katoličan in pravi socialist. Na podlagi papeških socialnih okrožnic in življenjskih izkušenj pisatelj jasno pokaže nemogočnost krščanskega socializma. Končuje s Pijevim pozivom, naj krščanski socialisti združijo brez pridržka svoje gibanje s katoliško skupnostjo, ker bodo tu našli največ razumevanja in opore pri svoji borbi za boljši družabni red. Članek dr. Ahčina predstavlja do sedaj pri nas najobsežnejšo in tudi najtemeljitejšo razpravo o krščanskem socializmu. Za razpravo sledi kratka notica istega pisca o velikem francoskem filozofu Henriu Bergsonu (umrl 5. januarja 1941 v Parizu).

Druga sociološka razprava F. Gabrovške govori o korporativizmu, ki ga F. Gabrovšek priporoča. Najprej poda pisatelj bistvo korporativizma, katerega namen je, odpraviti razredni boj z odpravo vzrokov. V korporativni družbi bo odpravljena razdelitev na delodajalce in delojemalce, kakor velja danes. Ideal bi bil, da bi bili vsi, delodajalci in delojemalci, solastniki podjetja, kakor je to v naši kroparski zadruzi »Plamen«. Zaradi podobnosti s cehi in zaradi realizacije v italijanskem fašizmu nekateri neupravičeno korporativizem že vnaprej odklanjajo, se izogibajo celo imena in rabijo ime »delovno občestvo«. Vendar se v današnji družbi kaže stremiljenje po korporativizmu. Tudi korporativizem in demokracija se dasta lepo združiti, čeprav v dosedanjih poskusih tega ni. Omenjene so predvsem Italija — za njeno »pseudokorporativno« ureditev se ne moremo navduševati —, potem Nemška Avstrija, Portugalska, Španija, Francija, Svica. Ob koncu omenja še mnoge in velike težave: treba bo preobrata v vsem našem življenju, treba bo predvsem tudi preroda naravi. Naša naloga je, študirati ta vprašanja. In k temu je omenjena razprava dragocen prispevek.

Ce je prvi del revije morda bolj teoretičen, je pa drugi bolj življenjski. Prof. Frane Grivec priobči kraji članek: Družina — Cerkev v malem. Kristus sam je posvetil družinsko življenje, dvignil zakon v zakrament in v Cerkev je vse polno družinskih izrazov. Posebno sv. Janez Zlatoust in sv. Avguštin poudarjata podobnost in zvezo družine in Cerkev. Sv. zakon in mašniško posvečenje sta na poseben način socialna zakramenta. Danes pa je krščanska družina v največji nevarnosti. Zavedajmo se pa, da je propad družine tudi propad krščanstva.

Po pomembnosti in aktualnosti pa zavzema gotovo važno mesto v reviji obsežen članek dr. Janeza Kraljiča: Pij XII. in Katoliška akcija. Uvodoma opozarja, kako pomembno je bilo preteklo leto za Katoliško akcijo: pri nas je bil inteligenčni tečaj v Kranju, v Argentini je zborovala skoraj istočasno argentinska KA, v Španiji je KA dobila nova pravila in imela celoteden tečaj v Madridu, v Rimu pa je sv. oče Pij XII. 4. septembra sprejel v slovesni avdienci 3000 voditeljev in asistentov italijanske KA in imel znamenit nagovor (RKA I, 484). V kratkem zgodovinskem pregledu pokaže nato pisatelj ves razvoj KA, ki se je iz katoliške akcije, ki je stara kot Cerkev sama, razvila v Katoliško akcijo pod Pijem XI. Posebno opozarja avtor na okrožnico Pija X. II fermo proposito (11. VI. 1905), kjer papež govori o javnih nastopih italijanskih katoličkanov v kulturnih, socialnih, političnih in ekonomskih zadevah. Papeževe odločne besede o organizaciji, o svobodni katoliških društev, o pokrščenih so pisane kakor za naš čas in za naše razmere. Glavni pomen nagovora Pija XII. je bil v poudarku strunoma urejene organizacije, ki jo Pij XII. primerja vojaškimi četami. Pij XII. omenja izbiranje članov. Po svoji vzvišeni nalogi bi bilo psihološko razumljivo, da bi člani mislili na predprave. A član nima predprave, predprave pa ima organizacija.

Janez Vodopivec nadaljuje svojo razpravo o Berdjajevu pod naslovom: Nikolaj Berdjajev o Cerkev. Berdjajev pojmuje Cerkev kot vesoljno občestvo, kjer ima mesto samo svoboda, ne pa kot družbo; dalje kot kozmično dušo in kot božječloveški organizem, kjer sta božje in človeško močno ločena. V zvezi s tem so tudi pojmi božjega kraljestva, teokratije, avtoritete, ki jih Berdjajev razlaga popolnoma po svoje. Berdjajev ima nekatere sicer čisto katoliške misli, a v celoti se »Berdjajevlja cerkev« od katoliške globoko in bistveno loči.

V tretjem delu revije Anton Stopar razpravlja o kordukaciji, o vprašanju, ki je pri nas prišlo spet bolj v ospredje. Avtor analizira pojem, nato poda nastanek in domovino koedukacije, ki je Amerika, v Evropi pa posebno severne dežele, Anglija in Nemčija. Nato se ustavi ob razlogih, ki jih

navajajo zagovorniki koedukacijskega sistema. Po večini so to gospodarski razlogi, dasi navajajo še pet drugih (znameniti pedagog Harris). Pri tem se ozira posebej tudi na slovenske razmere (Angela Vode) in mnjenja slovenskih pedagogov. — Alojzij Mihelič analizira položaj mladih slovenskih delavcev. Poskuša napraviti stiko, kakršno so napravili za svoje delavce belgijski žostisti (Zosistovski priročnik), in to z verskomoralnega, strokovnega in socialnega vidika. Slika se mu je dobro posrečila, le da je nadvse žalostna; posebno na versko-moralnem področju. Znova nas opozarja, naj komunistične nevarnosti nikar ne podcenjujemo.

Pod poglavjem Knjige ocenjuje dr. A. Čepon V. zvezek izbranih spisov A. Ušeničnika. V Opombah pod črto je omenjena knjiga Avgusta Pirjevega Knjižnice in knjižničarsko delo, ki jo je izdala Družba sv. Mohorja. Kljub odličnosti v tehničnem in vsebinskem oziru je zavrnjena, ker so pisateljeva načela v jasni opreki z osnovnimi dolžili Cerkev o branju knjig, njegova izvajanja očitno sovražna naši katoliški tradiciji. To dokazujejo citati iz knjige. Sledi še: Zablode liturgizma po zagrebškem Katoliškem listu, Izgredi rdeče revije (Sodobnosti), Analiziranje prof. Koebeka (v Dejanju novembra 1940) in Odgovor »Casa« na Koebekov poziv.

S svojo tehtnostjo in aktualnostjo bo Revija Katoliške akcije našla med slovenskimi katoliškimi izobraženci gotovo velik odziv. Cena je ostala neizpremenjena (60 din, za dijake 30 din). Revija izhaja vsak mesec, razen ob počitnicah, in se naroča v Ljubljani, Kopitarjeva ulica 2 (Ničman). Vsem toplo priporočamo. L. S.

Uprizoritev domačega dela v Operi

V soboto je Opera uprizorila izvršno operno delo poznane skladateljice zbornih, simfoničnih in drugih del — Matije Bravničarja, ki nam je poleg »Poluišanja v dolini Sentflorjanski« dal že drugo tovrstno stvaritev: »Hlapca Jerneja«. Avtor je komponiral na tekst F. Delaka, ki ga je povzel iz poznane Cankrjeve novele. Uprizoritev je dosegla uspeh. Delo je zrežiral g. Ciril Debevec, zbor je našel vodil g. Radko Simoniti, predstavo je dobro vodil g. Niko Štritof, insceniral je po zamisli omenjenega režiserja inž. g. Franz. Jerneja je pel g. Lupaš, Sitarja g. Marčec, Gostačeva g. Franc, župana g. Zupan, sodnika g. Sancin, župnika g. Anžlovar, napovedovalec, ki je vezal posamezne slike, je bil g. C. Debevec. »Hlapca Jernej« je opera množice v dveh delih, osmih slikah. Ocenio priobčim po prvi repriži. sil.

Rokodelski oder, Komenskega ul. — Matura. — Na tem oderu so uprizorili v nedeljo Maturu, ki jo je spisal L. Fjodor. Prav lepa komedija podaja v treh dejanjih zanimivo snov, ki občinstvu ni nedomača, zlasti v današnjih časih ne, ko imamo na naših gimnazijah toliko študentk. Problem, ki ga snovno in idejno obravnava igra, je lahko umljiv. Tu so naslikane težave in veselje ženskega študiranja in z njimi povezanega vzgojnega dela profesorjev, ki posegajo s svojo strogotostjo ali dobrim srcem v usodo in gorje dočimajočih učenk. V ospredju stoji osmošolka Katja Slaparjeva, ki je napisala baš pred maturo neko ljubavno pismo iz spominov na šolski izlet na Šmarjetno goro. To pismo bi skoraj postalo usodno za dekle, da niso profesorji in profesorice spregledali dekletu njenih sanjskih misli in besed. Kljub burni seji profesorskega zbora je iztekla stvar za Slaparjevo ugodno. Matura je prebila dobro. V dejanju so dobro karakterizirani tudi različni profesorji in profesorice. Neizprosen je bil predvsem profesor matematike Vrtač, karikizirana pa je profesorica Mozoljec, ki ji gre vedenje učenek na živce. Sentimentalno sta pa risani osebi starega profesorja, ki se odpravljata v pokoi, in mladega ravnatelja, ki živi še življenje samca in mu srce zaide v bližino učenke. V teh osebah in nastopih pa je vse polno komičnih trenutkov, tako da ima gledalec priložnost, da se ponovno in ponovno nasmeje ali se celo do srca nasmeje in zabava, pri vsem tem se pa vpletajo resni problemi vzgoje gimnazijskih deklet.

Režijo je vodil g. Korošec prav spretno, igralci pa so mu prav skrbno igrali vloge. Postavili so na oderu tpe, deloma malce pretirane, da smo se res zabavali od njih. Tak tip je bil na primer Vrtač, profesor matematike (Čehuta), ali profesorica Mozoljec (Plavčeva). Učenko Slaparjevo je podala v vsej naivnosti Slaparjeva. Tudi drugi soustvarjalci komedije so opravili delo prav dobro.

Občinstvo, ki ga je bila dvorana polna, je z zanimanjem sledilo igri in se prav prijetno kratkočasilo. Igro bodo prihodnje nedelje ponovili. Obisk prav toplo priporočamo! — Dr. Gr.

Knjižarna »Skerlič« v Belgradu je zdala drugo izdajo mladinske knjige Petra S. Petroviča »Begunci« i druge pribeč z ilustracijami Vladimirja Žedrinskega na 110 straneh.

Nemška in italijanske znamke posebne vrste. — Nemška državna pošta bo 30. januarja 1941 izdala posebne znamke, kjer sta upodobljeni glavi Hitlerja in Mussolinija. Izkupiček za znamke bo pripadel kulturnemu fondu. — Tudi italijanska pošta uprava bo izdala take znamke z glavama obeh državnih voditeljev in s podobama nemškega in italijanskega vojaka. S temi znamkami hočeta državi osi pokazati vsemu svetu svoje bratstvo in nerazdružljivo skupnost v obrambi za svoje cilje.

Umor z žarki gama

Iz Los Angelesa poročajo: Kriminalni primer, ki se dozdeva jako čudovita zgodba, se je zdaj čez pet let pojasnil na še bolj čudovit način. Ravnatelj radijskega zavoda v Los Angelesu, profesor Allan Shoemaker, je dne 14. septembra 1935 umrl. Dognali so, da je umrl zato, ker se je zastrupil z žarki gama, ki jih radiji izžareva. Učenjak sam je že dolgo prej govoril, da bo postal žrtev svojega poklica. Zavedal se je, da ga bo pokosila tako zvana radijska smrt in da ga čaka mukepolno trpljenje. Vendar se ni dala njegova bolezen in njen smrtni izid povsem pojasniti, saj je vsakdo vedel, da je Shoemaker z radijem jako previdno ravnal, da bi se mu ne pripetila nesreča. Ker pa ni po njegovi smrti nihče ničesar sumil, o kakem drugačnem vzroku smrti, ni tudi nihče nadalje preiskoval tega primera.

Šele precej kasneje naj bi se prav tako po tragičnem naključju, pokazale različne zveze z vzrokom ravnateljeve smrti. Dr. O'Donnell, večletni prijatelj rajnika, je stal ob njegovem mrtvaškem odru z asistentom rajnega in je

hotel vzeti njegovo zapestno uro v spomin. O'Donnell se je spomnil zdaj, da se je asistent, dr. Collins, takrat jako čudno vedel, kakor da bi mu ne bilo prav, če vzame prijateljevo uro.

Ko je nekako med letom dal O'Donnell svojo uro v popravilo, je dal na roko tisto prijateljevo zapestno uro. Čez nekaj mesecev nato, je opazil prve znake opeklin in šel je po nasvet k dr. Collinsu, ki je bil medtem postal ravnatelj omenjenega zavoda. Dr. Collins se je jako prestrašil, videč, odkod da izvirajo opekline. Nato pa se je v dr. O'Donnellu vzbudila sumnja in poslal je zapestno uro v Boston, naj jo preiščejo. Ondi so dognali, da vsebuje ura precej radija.

Ameriška policija je dala dr. Collinsa pod nadzorstvo in je kmalu dognala, da je bil osumljeni dr. Collins strasten igralec in da je neki svoji prijatelji svoj čas povedal, da je postal ravnatelj zato, ker se je v radijskem zavodu zgodil skrivnostni zločin.

Ko so ga na policiji nedavno zasliševali in mu naravnost povedali, da je rajnega ravnatelja na pretkan način spravil s sveta, ni mogel več tajiti in je vse priznal. Morilca so na sodišču obsodili na smrt.

ŠPORT

Skromen šport zadnje nedelje

Muhasto vreme je zimskim športnikom docela prekrhalo vse račune in jim onemogočilo vse načrte, ki so jih imeli v programu za ta dan. Zimski šport tako na ledu kakor na snegu je povsod počival izjemno dveh lokalnih tekem, katere so priredili Jeseničani. Člani »Gorenjca« so merili svoje sposobnosti na Črnem vrhu, »Skalaši« pa so se borili v medklubskem slalomu na Rožci.

Rezultati skalaškega tekmovanja:

Zenske: 1. Heim Erika 2:10.

Seniorji: 1. Koblar Stanko (Skala) 1:33.6, 2. M. Mrak 1:34. — Izven konkurence Praček Ciril (FO, Jesenice) 1:25.1.

Juniorji: 1. Bukovič (Skala) 1:55.6; 2. Pirš 1:55.7.

Rezultati tekem ASK »Gorenjca«:

Zmagal je Žvan, drugi je bil Bertoncely, tretji Znidar.

Zenske: 1. Praček Lojzka (»Gorenjec«) 1:12.2;

2. Stolcer Pavlina (Skala) 1:14.6; 3. Pohar Cirila (Sokol) 1:29.2; 4. Praček Anica (Gorenjec) 1:43;

5. Klinar Elica (Gorenjec) 2:08.

Nogomet v hrvatski ligi

Concordia : Sašk 5:0 (2:0).

Železničar (Zagreb) : Slavija (Var.) 0:0

Hajduk : Slavija (Osijek) 4:1.

Hašk : Bačka 1:0.

Gradjanski : Split 4:0.

TABELA HRVATSKE LIGE

Concordia	10	8	2	0	36:8	18
Gradjanski	10	7	3	0	40:6	17
Hajduk	10	7	2	1	32:9	16
Hašk	10	5	3	2	19:13	13
Split	10	4	1	5	13:30	9
Slavija (O)	10	2	3	5	13:31	7
Slavija (V)	10	2	2	6	9:19	6
Železničar	10	1	4	5	11:25	6
Bačka	10	1	2	7	11:26	4
SASK	10	1	2	6	5:21	4

Hokej — Švedska : Nemčija 8:0

Nemška reprezentanca v hokeju na ledu in ona iz južne Švedske sta se spoprijeli v Hamburgu. — Zmagali so Švedi s precej visokim rezultatom 8:0 (1:0, 3:0, 4:0).

Kaj je novega v Cortini d'Ampezzo?

V Cortini d'Ampezzo, kjer bodo v času od 1. do 10. februarja t. l. svetovne smučarske tekme, je že nekaj dni prav živahno. Tam so že prvi Japonci, tam so Nemci, Danci in Švedi, prihajajo pa vsak dan novi narodi, katerih bo na letošnjem svetovnem prvenstvu enajst. Pa tudi športni poročevalci so že tam; Nemci jih imajo kar 13. Španci, ki so se tudi prijavili, so kar naenkrat dobili prepoved za sodelovanje od zveze, ker niso imeli dovolj priložnosti za regularni trening in bodo zato zastopani samo z oficiole delegacijo, ki pa ne bo tekmovala. — V vojaško-patrolnem teku bo sodelovalo sedem narodov, in sicer: Italija, Nemčija, Slovaška, Finska, Švedska, Jugoslavija in Svica. Italijanska patrola se je zadnje dni prav intenzivno pripravljala za letošnje tekme pod vodstvom dveh kapetanov. — Posebno pozornost vzbuja nemška smučarska reprezentanca, ki je letošnje leto prav posebno močna. V nemškem moštvu so tudi bivši Južnotiroolci Demetz, Kasebacher, in Azzolini, ki so še pred nedavnim nastopili za italijanske barve.

Table tenis — Mladika in Korotan v Zagrebu

Na nedeljskem salezijanskem table-tenis turnirju v Zagrebu sta gostovala tudi oba ljubljanska kluba, to je Mladika in Korotan, ki sta dosegla zadovoljive uspehe. SK Korotan je poslal gostovat vse svoje razpoložljive igralce, dočim je SK Mladika gostovala s svojim tretjim in četrtnim moštvom ter nekaterimi mlajšimi močili. Udeležba na turnirju je bila precejšnja, saj je znano, da se ravno pri tej družbi največ goji ta šport in da je vzgojila že dovolj prvorazrednih igralcev, kakor oba brata Dolinarja, Krečiča, Keržana, Valčoviča, Lacknerja, Brađeška in druge.

Rezultati tekmovanja:

Seniorji: Od 38 nastopajočih je zasedel 1. mesto Brađeško (SK Korotan) z zmagami nad Fin-

kom 2:1, Reckom 2:1, Gabrovškom 2:0. 2. mesto: Gabrovšek (SK Korotan) z zmagami nad Finkom 2:1, Reckom 2:0. 3. mesto: Fink (SK Mladost) z zmago nad Reckom 2:0. 4. mesto: Recek (SK Mladika).

Juniorji: Izmed 32 nastopajočih je zasedel 1. mesto: Brađeško (SK Korotan) z zmagami nad Kelčcem 2:0, Belcem 2:0. 2. mesto: Kelčec (SK Mladost) z zmago nad Belcem 2:1. 3. mesto: Belc (SK Mladika).

Mladina: Izmed 24 nastopajočih so se plasirali: 1. mesto: Skermanc (SK Mladost). 2. mesto: Gáte (SK Mladika). III. mesto: Janković (SK Korotan).

Športska revija št. 4 je izšla z naslednjo vsebino: Svetovni prvak v umetnem drsanju na ledu Karel Schäfer v Belgradu. Uspeh Schäferja in Gildardove v Zagrebu. Novi državni prvaki v umetnem drsanju. Revanža Gradjanskega BSK-u. Zmaga Jugoslavije nad Concordio. Zakaj srbski smučarji ne skačejo na svojih skakalnicah? Revanža rdečih boksarjev »Belgraduc«. Zanimivosti iz države in z vsega sveta. Poleg tega je še več zanimivih športnih poročil in zelo mnogo aktualnih fotografskih športnih posnetkov.

»Ilustrovane športske novosti« št. 7 so izšle z naslednjo vsebino: Start hrvatskih klubov v pomladanskem delu lige; prvaki slovenske nogometa; kdo bo postal kapetan zveze VNZ? Ilirijanski drsalci so zadovoljni s prvenstvom v Zagrebu; hokeji: igralci trdijo, da turnir v Bukaresti ne pomeni za naše neuspeh; termini atletskih prvenstev Hrvatske in še več drugih zanimivih športnih člankov in v tej številki, ki je zopet polna raznih športnih posnetkov.

Lep plavalni uspeh je dosegel v Berlinu junior Heltzinger v krawlu na 100 m s časom 1:00.2.

Razpis

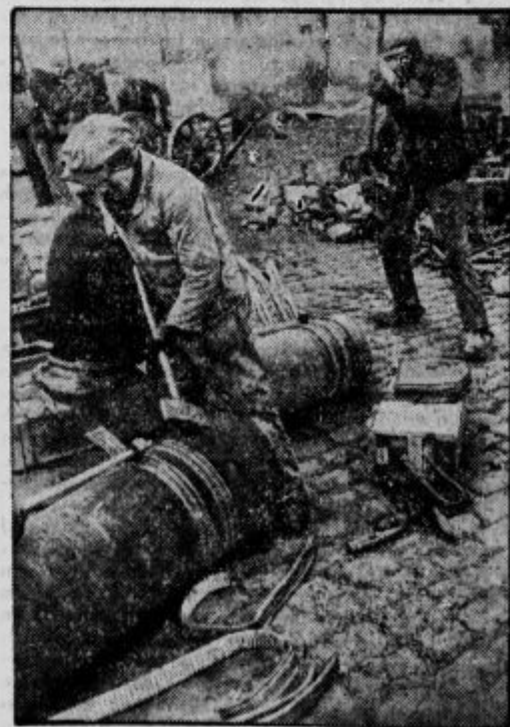
Občina Oselica, okraj Škofja Loka, razpisuje pragmatično mesto mesto

občinskega tajnika

Šolska izobrazba: 4 razredi srednje ali njeje enake šole.

Pravilno kolkovane prošnje, opremljene z listinami po čl. 7, 8 in 10 uredbe o občinskih uslužbenih, je vložiti v roku 30 dni po objavi tega razpisa v Službenem listu.

Uprava občine Oselica, dne 24. januarja 1941.

Nemški delavci odstranjujejo bakrene obroče s težkih granat, da pridobivajo baker, ki bi se sicer stajal z železnimi deli in šel v izgubo.

CELJE

c Iz Mestnega prehranjevalnega urada. Vsi oni gostilničarji, ozir. restavratordi, ki imajo na hrani stalne goste in so navedli v vprašalnih polah, prejetih od Prehranjevalnega urada, samo število gostov, niso pa navedli točnejših podatkov — ime in priimek, stanovanje, rojstno leto — ne bodo prejeli za te goste nakaznic; prizadeji gostilničarji naj si v lastnem interesu oskrbe novo vprašalno polo in jo točno izpolnijo s potrebnimi podatki. Danes bo urad razposlal trgovcem z živili in pekarnam seznam njihovih odjemalcev s številom družinskih članov. Na podlagi teh seznamov bodo trgovci izročili svojim strankam posebne prijave pole za izdajo nakaznic za dobavo k-uha in moke. Te prijave morajo družinski glavarji takoj izpolniti in vrniti trgovcem, kajti šele na podlagi teh prijav bo smel trgovec izročiti mesečno nakaznico za kruh in moko. Kmetovalci, ozir. prebivalci, ki so se založili z moko ali pa imajo lastni pridelek, naj isto točno navedejo na vprašalnih polah. Pole naj družinski glavarji točno in vestno izpolnijo, sicer se bo moral Prehranjevalni urad po kontroli poslužiti kazenskih sankcij.

c V vsako slovensko hišo sliko Marije z Brezlj.

c O Slovenski krajini bo predaval drevi ob 8 v Prosvetnem domu prof. Jože Maučec.

c Za predsednika nemškega športnega kluba SK Atletik je bil izvoljen celjski brivec Edo Paidasch.

c 10.000 din škode je napravil ogenj, ki je nastal v soboto ob pol 10 zvečer v stanovanjskem vozu artista Petra Založnika pri Zelenem travniku. Gasilci so požar omejili, vendar je zgorela vsa notranja oprema in radioaparati.

c Nov sneg je zapadel v nedeljo ponoči. Podnebje se je močno ohladilo in smučarji se veselo, da bodo zanje napredili spet lepi dnevi. Dan smuških tekem v Celju še ni določen.

c Gasilci Prostovoljne gasilske čete na Babnem pri Celju so imeli v nedeljo letni občni zbor. V preteklem letu so sodelovali pri treh požarih. Denarnega prometa so imeli v pretekli poslovni dobi 50.000 din.

c Šah. V revanšni tekmi je v nedeljo popoldne zgubilo drugo moštvo celjskega šahovskega kluba proti šahovskemu klubu Šoštanj 5:5. Prav tako se je končala tudi prva tekma v Šoštanju. Prvak šahovskega okrožja bo sedaj igral 16. febr. s prvim moštvom Celjskega šahovskega kluba.

c V celjski bolnišnici so umrli: 76 letni dninar Vozel Franc iz Celja, 2 letni sinček kočarice Jezovšek Karel iz Mlač pri Ločah, 61-letna žena zasebnika Šarlah Marta iz Gaberij, 62 letni zidar, mojster Štorman Franc iz Polzele in 19 letna trgovska vajenka Toričnik Jožefa iz Šoštanja. Naj počivajo v miru!

c V levo dlan se je obstrlel pri streljanju ptičev 21 letni Jamnikar Vincenc iz Gorice pri Dobrni. — Mlinski kamen je padel na desno nogo in jo zlomil nad kolenom 34 letnemu Hrastniku Ivanu iz Slivnega pri Laškem.

c Cerkvena tatica obsojena na leto dni strogega zapor. Pred celjskim okrožnim sodiščem se je zagovarjala predzrna 40 letna cerkvena tatica Knez Marija iz Vuzenice pri Dravogradu. Knezova je ukradla dve oltarni pregrinjali v cerkvi St. Mihaela pri Šoštanju, 6 oltarnih prtov v St. Ilju pod Turjakom, 13 oltarnih prtov v vrednosti 2700 din v Dravogradu, lesen nabiralnik v cerkvi v Smartnem ob Paki, inž. Berniku v Mežici otroški voziček, v Pamečah Ravljenu več obleke in pe-

nila. Knezova je dejanja priznala, zagovarjala pa se je s tem, da je kradla iz potrebe, ker se je njen mož ponesrečil v rudniku in ji zapustil 5 otrok, poleg tega pa je dobila še nezakonsko hčerko z nekim dvorjem, ki se je prav tako pri delu smrtno ponesrečil. Svojih otrok ni hotela pustiti v službi, temveč so morali zanj beračiti. Iz čitanja pisma o glasu smo slišali, da je bila Knezova že kot dekle obsojena zaradi tatvine. Sodišče jo je obsodilo na leto dni strogega zapor.

c Tatvina kož v mestni klavnici pojasnjena. Celjska policija je odkrila veliko tatvino kož v mestni klavnici in prišla tatove. V trgovino Jellenz v Celju je prišla prodajati kožo neka Vojničanka. Ko jo je trgovec vprašal, kje jo je dobila, je rekla, da so doma klali. Policija je žensko aretirala, medtem pa se je informirala pri njenem možu 33 letnem Ivanu K. iz vojniške okolice, če so doma res klali. Njen mož je izjavil, da je dobil to kožo od neznanca po nizki ceni. Na ta način je policija dobila tatu, ki je kradel v mestni klavnici in odnesel že večje število kož. — Policija je nadalje aretirala 24 letno Marijo P. iz Vojnika, ki je kradla svojemu trgovcu jedila in jih pošiljala staršem. Vse so izročili sodišču.

Naznanjamo žalostno vest, da je po daljši bolezni umrl v 84. letu starosti gospod

Janez Klemenc

posestnik in bivši vrtnar

Pokojnemu, ki je pri nas 57 let zvesto opravljal službo, ohranimo časten spomin!

Ljubljana, 27. januarja 1941.

Rodbina Hudovernig

V globoki žalosti naznanjamo žalostno vest, da nam je danes popoldne umrl, previden s sv. zakramenti, v 91. letu starosti, naš dobri sopro, oče, dedek in pradedek, gospod

Karel Knuplež

posestnik in dolgoletni cerkovnik v Jarenini

Pogreb s sv. mašo zadušnico bo v četrtek, dne 30. januarja 1941 ob 9 dopoldne na farno pokopališče na Jarenini.

Jarenina, dne 27. januarja 1941.

Zalujoča družina Knuplež

Umrli je naš dobri oče, stari oče, stric in svak

Malešič Ivan

posestnik

v starosti 78 let. — Na zadnji poti ga spremimo v torek, dne 28. januarja ob 15. uri iz hiše žalosti v Metliki.

Metlika, Jesenice, Ljubljana, Zagreb, Videm ob Savi, Winipeg, 27. jan. 1941.

Zalujoči ostali

Edgar Wallace: 22

Zagonetna grofica

(Roman iz londonskega življenja.)

»Potem bi bilo boljše, da si vaše lordstvo izbere kakšnega drugega prijatelja,« reče Dorn do bre volje. »Da pa ne boste mislili, da tenkovestnega Mr. Praye-a s svojim govorjenjem želim, vam hočem olajšati dušo. Samo dve stvari sta, ki bi ju Chesney zameril... prvič, če bi izgubil denar, in drugič, če bi mu kdo preprečil prisvajanje denarja, ki mu ne pripada... Ali bi lahko govoril z vami na samem, Miss Reddle?«

»Jaz to prepovedujem,« začne grofica.

Loisa je oklevala, potem pa je pokimala, da lahko in odšla s detektivom iz sobe.

»Nisem pričakoval, da se bodo nesrečni slučaji tako naglo vrstili drug za drugim, odkar ste vi prišli v to hišo,« je rekel Dorn na hodniku.

»Jaz sem samo zato pristal na premostitve od Shaddles k grofici, ker sem mislil...«

»Vi ste pristali?« Loisa je zardela od srda.

»Kaj si vi domisljate, Mr. Dorn, da jaz rabim vašega pristanka?«

»Zelo mi je žal,« reče on vljudno. »Slabko sem se izrazil. Moji živci so pač... malo razkrojeni, toda, ko ste vi prešli tisto zastrupljeno čokolado, sem vam moral reči...«

Loisa prebledi.

»Zastrupljeno?« zašepeta.

Dorn pritrdi.

»Da, bila je zastrupljena s cijanovo kislino, zato sem prišel ponoči v vašo sobo in jo odnesel. Ko sem pred nekaj minutami hitel semkaj, sem bil ves iz sebe od obupa, ker sem pričakoval, da vas bom našel mrtvo.«

»Zakaj pa toliko skrbite za mene?«

Na to vprašanje ni mogel ničesar odgovoriti.

»Ali ne boste takoj zapustiti te hiše in se vr-

POMLADANSKI DUNAJSKI VELESEJ

WIENER MESSE

OD 9. DO 16. MARCA 1941.

Poljedelstvo (vsi poljedelski stroji) — vrtnarstvo — sadjarstvo — vinogradništvo — ribolov in ribogojstvo — čebelarstvo — kemična industrija — mlekarstvo — kletarstvo.

Na področju tehničnega velesejma

AVTOMOBILSKA IN MOTOCIKLISTIČNA RAZSTAVA

Prijave najpozneje do 10. februarja

Vsa obvestila in navodila dajejo:

J. Kulhanek, častni zastopnik za Dravsko banovino in banovino Hrvatsko, Zagreb, Ulica Kraljice Marije 24, telefon 51-85,

H. Plannenstilt, generalni zastopnik za vso Jugoslavijo, Beograd, Bosanska 29, telefon 30-881.

Popusti na vseh železnicah.

Za dobro voljo

Gospa pride k fotografu in pravi: »Rada bi, če bi mi to mojo sluko povečali.« — »Prav. Kako velika pa naj bo?« — »Trikrat večja, a usta pustite takšna, kot so zdaj.«

RUSKI ČAJ nadomešča popolnoma in poceni

čaj „Jugobilje“ B.B.1.

Dobiva se povsod. Na zahtevo pošlje brezplačen vzorec.

„JUGOBILJE“, veletrgovina

Beograd, Ivankovačka ulica 25

Iščemo rajonskega zastopnika.

Cenena razsvetljava!

KARBIDNA SVETILKA „PITON“

Zak. značilo

stane samo nekaj desetakov, za 2 dinarja pa vam daje 8 ur najboljše razsvetljavo

Izdeluje:

„BALKANMETAL“, Subotica

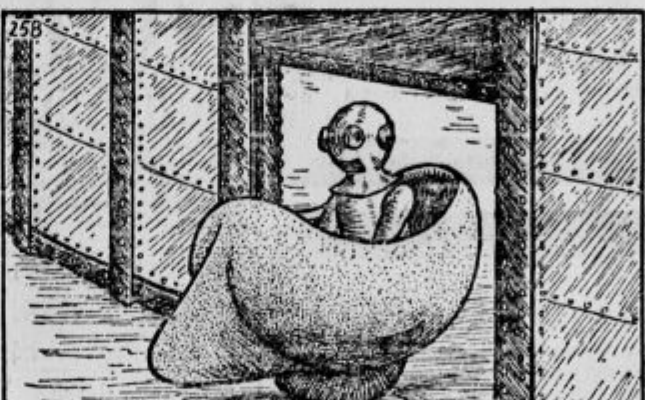
tvornica limene i metalne robe

Otroški kotiček

Mihčeve čudovite dogodivščine

(257) Prebrati mora nekaj pravilnik, kjer dobi potrebna navodila za vožnjo s čudnim vozilom. Na koncu pravilnika bere debelo tiskano svarilo: Posebno se ogibaj »čarovnika v Zlati goril«

(258) Podobno je, da ima trdnjava tudi še neka večja vrata. Kajti ta sedaj odpro in Mihček se pogumno pelje skozi, v prosto naravo.

imeli svoje prste vmes, potem vas bom preganjal, če bi tudi moral iti skozi devet peklenjskih ognjev in vas bom zgrabil z železnimi rokami. Prosim, premislite dobro vse to!« Dorn kimne z glavo in odide.

Chesney Praye pa ostane kakor ukopan od srda in strahu.

XVII.

Loisi je grofica dala vse popoldne in ves večer prosto.

»Draga moja, verjemite mi, da bom vesela, ko se vas bom rešila,« ji je rekla kar naravnost. »Ta nesramni Dorn me je zares razdražil, a nočem se zaradi njega znašati nad vami. Pojdite lepo na izprehod in pozabite, da je ta hiša sploh kje na svetu. Ako želite zvečer v gledališče, vam je to z moje strani dovoljeno; ukazala bom slugi, ki bo imel nočno službo, naj vas čaka... Prejela sem vest iz bolnišnice, da je Braime prišel k zvesti, morda nam bo on razjasnil svoj nenavadni doživljaj. Dala sem preiskati knjižnico, toda nič takega se ni našlo, kar bi moglo biti v zvezi z nesrečo. Dvomim, da bi tudi sam premislil Mr. Dorn imel kaj več uspeha,« je rekla, a njene besede niso bile prav nič posmehljive.

Loisa je bila zelo vesela, da je lahko zapustila hišo in prva misel ji je bila, poiskati svojo prijateljico in ji povedati svoje doživljaje. Šla je proti Lizynemu uradu; ko je bile že blizu hiše, ki ji je bila tako dobro znana, je zagledala pred vrati stari Fordov avto. Poleg njega aje stal Mr. Shaddles in ravno natikal rokavice, da bi se odpeljal. Stanova! je v Hamsteedu in je vsak dan prvi in zadnji uporabljal izrabljeno vozilo. Neprijazno jo je gledal, ko je stopala po stopnicah.

»No?« je vprašal. »Ali se spet vračate k nam? Niste zadovoljni s svojim mestom? Jaz sem si takoj mislil, da niste rojeni za privatno tajnico.«

»Nisem nezadovoljna s svojo službo, a vendar odhajam,« odvrne Loisa smehljaje.

»Da, da, mladi ljudje vedno iščejo sprememb,« reče Mr. Shaddles karajoče. »Kako dolgo ste bili pri meni?«

»Nekaj let, Mr. Shaddles.«

»Dve leti, devet mesecev in sedem dni!« odvrne on hitro. »Gotovo se vam zdi, da je to bila cela večnost, mlada moja gospodična? Zame pa je to — pri tem zamahne z roko, »kakor da ste včeraj prišli k meni. Pripeljal sem vas od Leitha... neki moj klient mi je bil pravil o vas... in jaz sem vam nudil možnost, da napredujete. Mar ne?«

»Resnica,« prizna ona, čudeč se, kako se on zdaj vsega tega spominja.

»No, da... torej, vi bi zopet radi na svojo staro mesto?« Ne da bi čakal na odgovor, je nadaljeval: »Dobro, pa pridite. Imeli boste tri funte tedensko. Nastopili boste jutri ob pol devetih.« Zadnje besede je posebno naglasil.

»Toda, Mr. Shaddles,« reče Loisa presenečena. »To je zelo ljubeznivo od vas... zelo ljubeznivo in jaz zelo rada pridem k vam, le jutri zjutraj še ne morem.«

»Jutri zjutraj ob pol devetih boste tukaj! Zdaj me pa ne zadržujte več, ker se mi mudi.«

Nato se je popel v avto in Loisa je gledala za njim vse dolje, dokler se ni izgubil v gostem vrvežu Theobald Streeta.

Zelo se je čudila velikodušnosti svojega šefa in je prijateljici Lizy najprej pripovedovala o tem.

»Res, zadnje čase se obnaša zelo čudno,« odgovori Lizy. »Mogoče je zbolel na omehčanju možgan. Ali ti ni mogoče rekel, da bo tudi meni povisal plačo? Toda, če bi jaz bila v tvoji koži, si ne bi preveč belila glave. Do jutri bo gotovo že pozabil na to. Tri funte tedensko... ta človek je zares znorel! Lahko bi se šla staviti, da bo jutri prišel v urad z pidžami, zatrobil na troben-to in mislil, da je Julij Cezar...«

Oglas

Glavna uprava humanitarnih fondov pri prometnem ministruvstvu v Beogradu bo imela 13. februarja 1941 drugo licitacijo za nabavo

bolniškega in tovarnega dvigala za novo bolnišnico v Sarajevu.

Licitacija bo v pisarni Centralne uprave humanitarnih fondov, v palači prometnega ministruvstva, III. nadstropje, soba št. 542 a.

Kavejio je treba položiti po čl. 88 Zakona o državnem računovodstvu v skladu s ponujeno vsoto do 10 dopoldne določenega dne pri blagajni Centralne uprave humanitarnih fondov v palači prometnega ministruvstva, III. nadstropje, soba št. 544, kjer je elaborat za licitacijo na vpogled in naprodaj.

Vsak ponudnik je dolžan pri predaji zapečatenih ponudb pokazati licitacijski komisiji vse predpisane listine (o plačnem davku, potrdilo gradbenega ministruvstva, da se lahko udeležuje licitacij, potrdilo inženirske komore o sposobnosti za licitacijo in dokazilo o položeni kaveiji).

Ponudnik mora v svoji ponudbi računati s popustom brezplačnega prevoza materiala na progah v državni eksploataciji do postaje Sarajevo.

Iz pisarne Glavne uprave humanitarnih fondov ka CU št. 2080/40.

PARCELE

LJUBLJANA, Gosposvetska 3
Telefon štev. 23-81

v Siški, suha in sončna lega tik tramvaja ugodno naprodaj. Realitetna pisarna.

F. Pristavec,

Oglas

Glavna uprava humanitarnih fondov pri prometnem ministruvstvu v Beogradu bo imela 17. februarja 1941 drugo ponudbeno licitacijo za

graditev nove bolnišnice na Pašinem brdu v Beogradu

Licitacija bo v pisarni Centralne uprave humanitarnih fondov, v palači prometnega ministruvstva, III. nadstropje, soba št. 542 a.

Možnost sprememb v cenah, če se zvišujejo ali padajo tržne cene materiala in delovne moči, je predvidena s posebnimi pogoji.

Kavejio je treba položiti po čl. 88 Zakona o državnem računovodstvu v skladu s ponujeno vsoto do 10 dopoldne določenega dne pri blagajni Centralne uprave humanitarnih fondov v palači prometnega ministruvstva, III. nadstropje, soba št. 544, kjer je elaborat za licitacijo na vpogled in naprodaj.

Vsak ponudnik je dolžan pri predaji zapečatenih ponudb pokazati licitacijski komisiji vse predpisane listine (o plačnem davku, potrdilo gradbenega ministruvstva, da se lahko udeležuje licitacij, potrdilo inženirske komore o sposobnosti za licitacijo in dokazilo o položeni kaveiji).

Ponudnik mora v svoji ponudbi računati s popustom brezplačnega prevoza materiala na progah v državni eksploataciji do postaje Sarajevo.

Iz pisarne Glavne uprave humanitarnih fondov ka CU št. 6467/40.

Zastonj dobi vsak naročnik »OBISKA« slovenski ilustrirani koledar za leto 1941, ako plača celoletno naročnino 72 din do konca februarja. Uprava »Obiska«, ilustrir. družinski mesečnik, Ljubljana, Kopitarjeva ul. (trg. Ničman). — Zahtevajte »Obiska« na ogled!

Mali oglasi

Službe iščejo

Natakarica
trgov. izobražena, išče službe v boljši hiši. Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod »Pridna in poštna 272«.

Zasluzek

Zastopstvo
tovarne, ki prodaja blago kolonialnim trgovinam po Vojvodini, iščem. Odlično sem vpeljan, delam za provizijo. Cenj. ponužbe prosim v upravo »Slov.« pod »Vojvodina« št. 1028.

Službo dobe

Izurjene šivilje
za bluze sprejme takoj tvečka K. Soss, Ljubljana, Mestni trg 8.

Prodajalko

Izučeno v specijaliski trgovini in zmožno tudi pisarniških del, knjigovodstva in korespondence, sprejemem takoj na deželo. — Stanovanje in hrana v hiši. Navešti vse dosedanje službe z zahtevano plačo. Ponudbe na podružnico »Slovenca« v Celju pod »Dobra moč« št. 1300.

Prodajalko

dobro računarico, izučeno na deželi, ki bi pomagala tudi pri gospodinjstvu, sprejemem takoj ali 1. marca. Navešti natančno, kje se je izučila in kje ter kako dolgo je službovala. Stanovanje in hrana v hiši. Navešti plačo. Ponudbe na podružnico »Slovenca« v Celju pod »Zanesljiva« št. 1300.

Kupimo
VSAKOVRSNO
ZLATO
SREBRO - PLATINO
BRILJANTE
SMARAGDE SAFIRJE RUBINE
BISERE I.T.D. STARIŠKE
NAKITE TER UMETNINE
PO NAJVIŠJIH CENAH
STARA TVRDA
JOS EBERLE
LJUBLJANA, TYRŠEVA 2
HOTEL ŠLON

Francis turbino
20—40 ks., 3 m. padca -
kupim. Rant, Bistrica -
Podbrezje.

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 2

Vsakovrstno zlato

briljante in srebro
kupuje po najvišjih cenah
A. Božič, Ljubljana
Franciščanska ulica 3

Prodamo

Fige
za žganjekuho po najnižji ceni oddaja tvečka Ivan Jelačin, Ljubljana, telefon 26-07.

TEL. 2 9 5 1

DRVA
PREMOG
IV. SCHUM
DOLENJSKA
CC ITA

Sejem Rajha v Leipzigu

se vrši spomladi 1941. od 2. do 7. marca

60% popusta na nemških državnih železnicah. 25% popusta na jugoslovanskih drž. železnicah.

Nemški vizum se podeli brezplačno. Prijave naj se izvrše čimprej, najpozneje do 5. II. 1941 pri pristojnem častnem zastopniku.

V Ljubljani: Ing. G. Tönnies, Tyrševa 33, telefon 27-62;

V Mariboru: Jos. Bezja, Gosposka 25, telefon 25-97;

V Beogradu: Zvanični biro sajma rajha u Leipzigu, Knez Mihajlova 33.

Pisarniške prostore

1 do 2 sob v pritličju ali v I. nadstropju iščemo za takoj. Ponudbe pod »Center mesta« 1283 na oglasni oddelek »Slovenca«.

Z žalostnim srcem javljamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, da je naša srčno ljubljena žena, mati, stara mati, teta, tašča in svakinja, gospa

Antonija Fric vdova Rupnik

v nedeljo 26. t. m. opoldne, previdena s svetotajstvi za umirajoče, po dolgi bolezni, v starosti 58 let, Bogu vdano umrla.

Pogreb predobre pokojnice bo v torek dne 28. t. m. ob 4 popoldne, od doma žalosti na pokopališče v Trbovljah.

Trbovlje, Celje, dne 26. januarja 1941.

Žalujoče rodbine: Fric, inž. Rogl, Vodlan in ostalo sorodstvo

V globoki žalosti naznanjamo žalostno vest, da nas je dne 24. t. m. ob 4 pop. za vedno zapustila naša ljubljena, nepozabna mama, stara mama, teta, svakinja in tašča, gospa

Ana Miselj

roj. Prosen

Pogreb blagopokojnice je bil v nedeljo ob 4 popoldne izpred hiše žalosti.

Dol. Logatec, Javornik, Zeneva, šenčur, Beograd, dne 26. januarja 1941.

Žalujoči otroci: Ema, Ani, Gela, Vladimir; snaha Nadja; vnuki: Vadim, Manca in Minka

Globoko užalosteni sporočamo žalostno vest, da nas je v nedeljo, dne 26. januarja 1941, po dolgi in mučni bolezni, previden s tolažili svete vere, v 72. letu starosti, za vedno zapustil gospod

Viktor Goll

industrialec

Pogreb nepozabnega pokojnika bo danes, dne 28. januarja 1941 ob pol treh iz hiše žalosti na pokopališče v št. Janžu pri Dravogradu.

Maša zadušnica se bo brala v sredo, dne 29. jan. ob 8 v Dravogradu. Po želji pokojnika prosimo, da namesto vencev darujete za reveže.

Dravograd, dne 28. januarja 1941.

Žalujoči ostali

Umrla nam je dne 27. januarja 1941, previdena s svetimi zakramenti, naša srčno ljubljena soproga, skrbna mama, stara mama, sestra, svakinja, teta in tašča, gospa

Marija Jerančič roj. Jemc

Pogreb drage pokojnice bo v sredo dne 29. t. m. ob pol petih popoldne iz hiše žalosti, Domžalska cesta 19, na pokopališče k Svetemu Križu.

V Ljubljani, dne 27. januarja 1941.

Globoko žalujoči: Franc Jerančič, soproga; rodbine: Kratochwill, Jamnik, Marinč in ostalo sorodstvo

K Vsemogočnemu je odšel po večno plačilo za zvesto izvrševanje svojih dolžnosti iz zemeljskega vrta po večletnem bolehanju, gospod

Ivan Klemenc

vrtnar in posestnik v Dolu

Za vedno nas je zapustil v svojem 86. letu dne 26. januarja 1941 ob pol 20.

Pogreb bo v sredo dne 29. t. m. ob tri četrti na osem iz hiše žalosti, Dol št. 10, na farno pokopališče.

Obenem bodo brali tudi sv. mašo za pokojnika.

Dol pri Ljubljani, dne 27. januarja 1941.

Dr. Josip, Marija Klemenc in ostali sorodniki

Bogu vdano nas je po dolgi mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, dne 27. t. m. za vedno zapustil naš ljubljani oče, brat, stric, svak in tast, gospod

Mozetič Anton

revident državne železnice v pokoju

Pogreb blagega pokojnika bo v sredo 29. januarja 1941 ob 3 popoldne v Zal, kapelica sv. Andreja, k Sv. Križu. V Ljubljani, dne 27. januarja 1941.

Emilija Rebolj roj. Mozetič, hčerka

Hinko Rebolj, zet - in vse ostalo sorodstvo

Naša kri v tujini

Lepo uspela izseljenska akademija v veliki unionski dvorani

V nedeljo, 28. januarja, je v nabito polni dvorani »Unionac« proslavila izseljenska zbornica spomin na našo kri v tujini, na naše izseljence. Akademija je bila zaradi smrti dr. Korošca preložena, vendar zaradi tega njen obisk gotovo ni trpel, saj so bila vsa mesta zasedena. Udeleženci so bili za obisk nagajeni ter z lepim sporedom, ki je bil skrbno pripravljen ter z veliko natančnostjo izvajali. Med prvimi točkami je bil na programu izklesan govor ljubljanskega župana g. dr. J. Adlešiča, ki je izjavil:

Govor župana dr. Adlešiča

Častita gospoda! Draga mladina! Kadarkoli govorim o izseljenstvu ali o izseljencih, takoj se mi obudi spomin na domači kraj, tam doli ob zeleni Kolpi, kjer toplo sonce boža prelepo pokrajino, kjer se belina obklesane lepote odraža ob zelenih travah.

Tam sem od prve mladosti opazoval preseljevanje revnega ljudstva, ki ga domača zemlja ni mogla preživeti. Gledal sem očete številnih družin, ki so se poseljavljali od doma; krepke mladeniče pri odhodu v tujino; zale mladenke na poti za domačimi fanti ali še večkrat za slepo erčo v nemo tujino, največ v Ameriko.

Zato me je vedno zanimala dežela, ki je zvalila toliko najboljših moči našega naroda, poplala toliko srčne krvi naše domovine, in vesel sem bil, ko so me pred tremi leti povabili naši rojaki v Clevelandu, da pridem kot predstavnik ljubljane odprte Jugoslovanske kulturne vrt, ki so ga naši izseljenci priredili v tem največjem središču ameriških Slovencev.

Vesela me je ta pot, ne samo, da vidim deželo, kjer je našel naš rod novi dom, nego še bolj pa to, da vidim stare znanke, da vidim njihovo življenje, da vidim njihovo dušo, da vidim posebej njihovo mladino, naš novi rod za mejami. Obiskal sem razna mesta; srečal sem premožnega znanca iz ljudskih šolskih klopi in videl njihovo življenje, prisluhnul pa tudi duši, ki mi je razkrivala svojo notranjost, svoje veselje in svojo bol.

Tako-le je pripovedoval priseljenec nove domovine:

»Sedaj sem fizično srt mož. Najboljša leta življenja sem potrošil v topičah jekla v Pensilvaniji. Moja žena je že pred leti šla po svoje plačilo; njen grob leži med temi griči, le redki cvetovi raste na njem. Črni prah, ki mi duš pljuča, pokriva tudi njen grob.

Moji otroci so odrasli in vzgojo jim je dala Amerika, z vzgojo mi jih je pa vzela. Govorim angleško le kot nekaj tuje, moji otroci pa poznajo tudi ameriško narečje. Govore drugače, delajo drugače — če me pridejo obiskat, pa pridejo sami. Ne povedo, zakaj ne pripeljejo s seboj svojcev in prijateljev, vendar pa čutim vzrok temu. Ni se jim treba bati, nočem jih spravljati v zadrego, saj tudi oni gledajo na svojo generacijo, zganenega in izmučenega očeta kot na mlačno, vrednega, inferiornega tuca in priseljenca.

Tako mi je ostal za edino tolažbo — spomin, spomin na moja otroška leta, ki sem jih preživel tam daleč v stari domovini, spomin na našo vas, naše pisano polje, na naše zelene gozdove. Ti preprosti spomini žive z menoj — ne misel na velikost Amerike. Mogoče zato, ker sem bil zgraven in močan, ko sem zapustil svojo domovino, sedaj sem pa onemogel, star mož. In polje in gozd mi gotovo nista vzela mojega zdravja in nista mi ugrabila mojih otrok.

To je izliv duše našega izseljenca po dolgih letih truda in dela v tujem svetu. Najhujša je bol, da so mu odtujili otroke, njegovo potomstvo. Odtujila jih je ameriška šola, ker jim je hotela dati boljšo vzgojo, pomagati jim do boljšega življenja. Pa jih je prevzel duh Amerike in iztrgal iz njene slovenske duše, iz spominov na slovensko domovino.

Tako je šla mladina naših izseljencev svoja pota — povsem ločeno od svojih staršev, prvotnih izseljencev. V otroških letih je še živela v okrilju domače hiše, ob zvoku slovenske besede, prisluhnila melodiji slovenske pesmi svoje matere, če je bila Slovenka. Za silo je tudi govorila slovensko v domači hiši, kolikor sta se starša ob večernih urah potrudila s poukom slovenske besede.

Ko je pa to mladino iz rok slovenske matere prevzela ameriška šola, se je začelo le poveljevanje Amerike, njene lepote, njene bogastva, njene kulture in njene nacionalizma. Spomini na materine besede o lepoti stare, slovenske domovine so pri tem vedno bolj bledeli, saj jih otrok ni imel po lastnih vtisih, nego le posredno po materinem pripovedovanju.

Z napredkom v šoli je postal naš odtujen mali rod v Ameriki tekmecek ameriške mladine. Od slovenskih staršev podedovana nadarjenost in marljivost sta ga spravila v šolah na prva mesta. Poročila vseh šol govore, da so najboljši dijaki iz naših vrst.

Ta tekma se razvija na vseh poljih šolnega življenja: od čiste ameriške govorice do tekmovalnosti v športu, športu, po društveni in strokovnem napredovanju, v borbi za mesta, skratka — do popolne asimilacije.

To se kaže tudi na imenih: slovenski Janez ali — le na ime John, Joža le na Joe, Juri le na George, Marija je postala Mary, itd. itd. Se celo priimek se je prilagodil ameriškem jeziku in izgovorjavi. Na to so delale že ljudske šole, ker ameriški učitelji težko izgovarjajo slovenska imena. Tako so ginili in neprestano ginejo zadnji ostanki slovenskega poretka. Slovenska mladina naših izseljencev je utonila v ameriškem kulturnem in gospodarskem življenju ter tekmovalnosti, slovenski starši so pa izgubili svoje otroke, da so postali še bolj osamljeni v tujem svetu: domovina je izgubila drugo in tretjo generacijo svojih izseljencev.

Amerika šteje 130 milijonov prebivalcev, dobra četrtina je priseljenec. Slovenskih izseljencev samih je blizu enega milijona razprošanih po raznih mestih in naselbinah. Njihovi potomci, druga generacija gre v drugi milijon. Toliko naše krvi je izteklo in tuji svet — toliko duš je izgubila velika slovenska družina!

Vrste narodnih buditeljev v Ameriki so med našimi ljudmi zelo redke. Starost in onemoglost redčita njihove vrste vsak dan bolj. Večina med njimi so duhovniki in slovenske eestre. Prizadevajo si ohraniti slovensko mladino z ljudskimi šolami ob slovenskih cerkvah. Tam še doni slovenska beseda, še odmeva slovenska pesem. Potem pride erodnja in visoka šola, kjer vse to zamre, kar sta slovenska mati in slovenski duhovnik zasadi v mlado erce.

Da pa le ne bi čisto zamrlo, se trudi slovenski buditelj v slovenskih mladinskih društvih in pri javnih nastopih. Vidim sem jih po vseh mestih, ki sem jih obiskal, da vidim njihove prireditve. Povsod sem sicer slišal slovensko besedo, vendar v ameriškem narečju. Tožilo so mi, da si ne upajo gladko govoriti slovenske besede, ker se boje, da ne bi bila pravilna. Žele pa, da bi bila prava — najbolj pa žele videti kraje, kjer je tekla zibelka njihove matere in očeta, — da bi spoznali staro domovino, o kateri so toliko lepega slišali iz materinih ust.

Neko dekle v Clevelandu je pravilo, da je bila tako srečna, ker je videla dom staršev, ko so jo vzeli na potovanje: »Odkrila sem na tem potovanju

sej majhno, pa tako ljubko deželo Slovenijo, kakršna nisem videla v vsej prostorni Ameriki — toliko nakopičene lepote na malem prostoru! Našla som bogato folkloro, pa staro, mehko kulturo, lepo moderno literaturo ter bogate pravilice, ki sporočajo stoletno modrost, in dolgo verigo skušenj naroda, kako je to svojo prekrasno zemljo branil s krvjo nad tisoč leti.

Ta obisk domovini je vplival na to mlado ameriško Slovenko tako, da se ni več sramovala svojega rodu pred ameriški tovarišicami in se ni čutila več inferorje zaradi siromašnosti in neznatnosti svojih staršev, marveč je postala na svoje starše in njih domovino, jezik in narod in na njegovo kulturo ponosna, — ponosna je pa tudi postala, da je del takega naroda. Ta svoj ponos je povsod izpricala in med veemi znankami je za svoj rod, za svoj slovenski narod delala propagando.

Ta primer kaže, kaj je treba storiti, da rešimo problem druge generacije naših izseljencev, problem slovenske ameriške mladine. Češar ji niso mogli dati njeni starši v Ameriki, ker niso imeli dovolj izobrazbe ali dovolj časa v boju za vsakdanji kruh, to ji mora dati domovina, to ji moramo dati mi vsi, to ji moraš v prvi vrsti dati Ti, slovenska mladina, saj je mlado srce najbolj odprto mlademu srcu.

Treba je najti stike in navezati vezi s slovensko mladino onstran meja in okraj morja, zbuditi ji zanimanje za dom očetov, privabiti jo v domače gaje, razkazati ji razkošno lepoto naših logov, ogreti ji srce s milino našega življenja, obogatiti njeno dušo z našim kulturnim življenjem. Pa bo ameriška slovenska mladina postala ponosna, da je del slovenskega naroda, in bo slovensko in jugoslovansko misel ponosla čez meje in morja ter pridobila nove vrste naših prijateljev v širnem svetu ter pomnožila ugled naše domovine in ponosni Ameriki.

Tam v Ameriki je navada, da si mladina raznih narodov in krajev, med seboj sicer čisto nepoznana, pridno dopisuje in izmenjava misli o vseh naziranjih po teh različnih krajih. V Clevelandu izhaja velik časopis, ki posreduje tako medsebojno korespondenco, in urednica me je prosila za posredovanje dopisovanja iz naših krajev. Iz dopisovanja pride do potovanja in medsebojnega osebnega poznavanja, celo do sklepa prijateljstva in trajnih vez.

Koristna bi bila izmenjava časopisov in knjig, predvsem seveda lepe slovenske knjige. V Clevelandu sem obiskal impozantno moderno ljudsko knjižnico, kjer sem sicer našel tudi slovenske knjige, vendar je pa naša književnost na žalost slabo zastopana.

Podoba naših krajev, naravnih lepot in narodnega življenja bi lahko pošiljali v slki in filmu, da bi tudi ona slovenska ameriška mladina, ki ne more k nam, spoznala naše kraje in življenje naroda ter se vsaj iz slik napila ljubosti do domovine.

In naše pesmi, naše melodije, kako bi jih vzljubila slovenska ameriška mladina! Po vseh društvih, kjer so me sprejeli, so jih tako navdušeno prepevali, da so imeli starši solzne oči in povsod so me prosili: »Posiljajte nam novih slovenskih pesmi...«

Ko sem se poseljavljal v Clevelandu, se je ob slovesu zbrala vsa mladina slovenskih šol pri sv. Vidu in okoličar ter tako krepko klicala v slovo in tekla za vozom, da je bil to eden najbolj ganljivih prizorov. Zato sem ji poslal za božič darila, ki jih je šolek mladina v Ljubljani sama pošiljala in napisala svojim nepoznamim ameriškim tovarišem za jaslice. Ne morete si predstavljati veselja, ki je žarelo iz zahvalnih pism teh mladih rojakov iz Clevelanda!

Tako bi bilo še mnogo, mnogo poti in eredecev, kako bi došli stik s ameriško slovensko mladino in jo navezali na slovensko domovino ter rešili tako težki problem druge generacije naših izseljencev. Slovenska mladina, tukaj se Ti odpira veliko polje prizadevanj in dela, hvaležno polje, ki bo pomaknilo meje naše domovine na široko, v ercih pa poglobilo ljubezen do domovine. Bogati sadovi ne bodo izostali.

Ko sem v Clevelandu, ki ga naši rojaki v Ameriki imenujejo »Ameriško Ljubljano«, izročal tamnošnemu županu v dar Mies Slovenijo, to je umetniško izrezljano Slovenko, ki v narodni noši pozdravlja rojake, se je pri slovesnosti zbrala tudi slovenska ameriška mladina. Z gnenostjo in ponosom je zrla v podobo Slovenke in jo božala kot otrok svojo mamo.

Ti in drugi prizori so mi vili v erce trdno vero, da če izgubimo drugo generacijo še lahko rešimo slovensko domovino.

To veliko nacionalno delo se nam bo pa posrečilo samo s Tvojo pomočjo, slovenska mladina.

Maldo srce naj priklene mlada srca nase in vrnila se bo tudi druga generacija naših izseljencev v objem matere Slovenije. Utrpi naših erc se bodo združili s hrepenenjem ameriških erc v močno melodijo slovenskega rodu, da bomo mi doma in naši v tujini vsi čutili, da smo vsi skupaj ena velika slovenska družina — danes in na večne čase!

Govoru g. župana dr. Adlešiča je sledilo dolgo trajno odobravanje.

Med ostalimi točkami, ki so se vse odlikovale po svoji domoljubnosti ter po svoji ljubezni do naših bratov v tujini, naj omenimo posebej pevski zbor klasične gimnazije, pevski zbor rakovniške gimnazije, ki je prišel do poudarka zlasti v Premrovli »Slovenski pesmit«, ter pevski zbor državne učiteljske. Nekako senzacijo je vzbudil nastop malega Igorja Ozima. Zlasti pa je naredila vtis gd. Nada Stritarjeva s svojim lepim, izglajenim sopranom. Sodelovali so še uspešno: godalni orkester drž. učiteljske, zbor II. dekliskih šol, zbor in godalni orkester III. drž. gimnazije.

Akademije so se udeležili številni odličniki, med drugimi: ljubljanski škof g. dr. Rožman, minister dr. F. Kulovec, ban dr. M. Natlačen z gospo, ljubljanski župan dr. Juro Adlešič z gospo ter številni drugi odličniki.

Akademija je dokazala, da se Slovenci zavemo važnosti našega izseljenskega vprašanja. Težko je to vprašanje, vendar s tem ni rešeno, da moramo stati brezbržni ob njem. Značilno je, da se je akademija udeležila v pretežni večini mladina. Tako bo mladina tista, ki bo zanimanje in skrb za izseljenke dvignila na tisto stopnjo, kamor so jo pripeljali tudi drugi narodi, zlasti v našem sosedstvu.

I Prodaja moke. Glede na dejstvo, da morajo trgovci vsako nabavljeno aprovizacijsko moko dobaviteljem takoj plačati v gotovini, se kupujejo obilnostno vladno obvešča, da bodo tudi trgovci v nadrobni prodaji v bodoče prodajali tako moko le proti takojšnjemu plačilu. — Združenje trgovcev.

I Trgovci z živili se opozarjajo, da so obvezne knjige za nabavo aprovizacijske moke v pisarni združenja trgovcev na razpolago za ceno 7 din. Sekcija z živili.

I Društvo rokodelskih mojstrov vabi svoje člane na društveni sestanek, ki bo 30. t. m. ob 8 zvečer v dvorani Rokodelskega doma. Komenškega ul. 12. Na sestanku bomo obravnavali ve-

Najnovejša poročila

Govor predsednika vlade g. Cvetkoviča v Skoplju

Skoplje, 27. jan. Po svečani otvoritvi tukajšnje radijske postaje je imel predsednik vlade Dragisa Cvetković govor, v katerem je poudarjal med drugim sledeče misli:

Mi smo se v preteklosti borili, darovali žrtve in storiili vse, da si ustvarimo svojo svobodno domovino. Danes moramo napeti vse sile in prnesti skrajne žrtve, da svobodna domovina ostane zares svobodna in da se v tej svobodi in neodvisnosti narodnega življenja izoblikuje. (Burno odobravanje.) Pri oblikovanju naše domovine se moramo ozirati tudi na tiste momente, ki so prvi pogoj za pravičen in trajen notranji mir. Pri oblikovanju naše materialne kulture se moramo danes bolj kakor kdaj koli ozirati na njeno neobhodno potrebno socialno vsebino. Celota kot taka mora doprinositi žrtve. Tisti, ki so premožnejši, morajo doprinositi žrtve za tiste, ki so manj premožni, kajti brez izvrševanja teh socialnih reform in potreb, brez izpolnjevanja tega, kar je neobhodno potrebno, da bi narod občutil, da je pravica za vsakega in za vse, brez tega ne more biti notranjega mira.

Jaz mislim, da moremo v teh momentih biti mirni. Jaz vem, kaj vas danes mori. To je tista skrb, ki skrbi tudi mene kot odgovornega predsednika vlade. Ta skrb so najvišji interesi naše države in te največje interese moramo vsi skupaj varovati. Želeti mir pomeni zbrati vse konstruktivne sile in jih dati na razpolago najvišjim interesom, dati jih na razpolago naši narodni obrambi. (Burno odobravanje.) Tudi ta postaja, ki smo jo danes posvetili v Skoplju, naj služi temu velikemu

idealu. Nje namen je predvsem ta, da pokaže tisto veliko kulturno in duhovno bogastvo, ki je v teh krajih. Istočasno pa mora od svoje stierani storiti vse, da se doseže popolna duhovna sloga Jugoslavije, ker je to velik doprinos za zavarovanje naše bodočnosti in našega mira.

Nato je poštini minister dr. Torbar podal zanimivo stastiko radiofonije v Evropi pa v naši državi ter poročil, kaj namerava vlada na tem področju še storiti. Na koncu svojega govora je dejal:

Ta postaja naj bo eden od žititeljev miru na tem evropskem polotoku, ki je v svoji zgodovini doživel že mnogo pretresov; naj bi služila v današnjih težkih ter resnih časih kot sredstvo miro-ljubne politike prirerčnih in bratskih odnosajev v tem delu Evrope. Upam, da bo program te postaje tudi služil narodnemu sporazumu, pa kraljevin Jugoslaviji in da bo ponos naše narodne dinastije Karadžrdžević in v ponos Nj. Vel. kralju Petru II.!

Svetosavska proslava v Belgradu

Belgrad, 27. januarja. AA. V okviru svetosavske proslave je danes popoldne gledališče priredilo dijaško predstavo. Predstave so se udeležili Nj. Vis. knežinja Olga, Nj. kr. Vis. knez Nikola in Nj. kr. Vis. princesa Jelisava. Igrali so Rdečo kapico. Po pozdravu Gite Predić je članica narodnega gledališča izročila princesi Jelisavi sopek cvetja. Ko se je knežinja Olga pokazala s knezom Nikolo v dvorni loži, je občinstvo priredilo burne in dolgotrajne manifestacije.

Nova generalska vlada v Romuniji začela poslovati

Bukarešta, 27. jan. m. Nocoj je objavljeno naslednje uradno poročilo: V državi vlada mir in red. Po vseh mestih in kmečkih občinah so že imenovani novi župani, ki so izbrani na predlog ljudstva izmed najuglednejših najpopularnejših občanov in ki niso imeli v preteklosti nobenih prestopkov. Vsi administrativni inšpektorji so že poslani v posamezne okraje, da bi dali potrebna navodila ustanovam in uradom, kakor tudi da ugotove v kakšnem stanju so bivši okrajni glavarji in občinski župani izročili svoje urade.

Merodajni krogi poudarjajo, da so vse alarmantne vesti, ki jih širijo nekatere inozemske radio-postaje, neutemeljene. Prav tako so tudi neosnovane vesti o dozdevni obsodbi in streljanju gotovega števila bivših članov vlade in bivših prvakov režima. V vsakem primeru pričakujejo, da bo v najkrajšem času objavljeno poročilo o praviem stanju stvari. Zaradi narodne žalosti na dan pogreba častnikov, podčastnikov in vojakov, ki so padli pri udušitvi upora, so danes zaprta vsa gledališča in zabavišča.

Za poveljnika mesta Bukarešte je imenovan Džordže Radu.

V novi vladi so dobili vse portfelje generali, razen pravosodnega ministarstva, ki ga je dobil sod-

nik kasacijskega sodišča, in ministrstva za propagando. V novi vladi ni nobenega legionarja in nobene osebe bivšega režima. Nova vlada, ki ima značaj vojaške vlade, bo imela za nalogo vzpostavitve reda v državi.

Premirje med Siamom in Indokino

Berlin, 27. januarja. t. Associated press: Jutri dopoldne ob deseti uri bodo prenehale sovražnosti na bojiščih med Francosko Indokino in Tailandom (Siamom). To poročilo je sprejela iz Vichy nemška uradna poročevalna agencija. Vlada Francoske Indokine in Tailanda sta sprejeli posredovanje Japonske za premirje. V sredo, 29. t. m. se bo v Saigonu sešla komisija, katere bo odredila vse pordbnosti, spadajoče k podpisu premirja.

Osma mirna noč v Londonu

London, 27. januarja. t. Reuter: Do polnoči London ni imel zračnega napada. To je že osma zaporedna mirna noč v Londonu brez zračnih napadov. Tudi iz ostalih krajev Anglije ni nikakih poročil o letalskih napadih.

liko za vsakega obrtnika važnih stvari. Zato pride gotovo in pripelje s seboj svoje znanke.

I V vsako slovensko hišo sliko Marije s Brezji.

I Teden za zimsko pomoč bo v Ljubljani gotovo dosegel svoj višek na koncertu mesta Ljubljane, ko bo pevski zbor Glasbene Matice z Ljubljanske filharmonije in najodličnejšimi solisti go. Zlato Giungienac, go. Franjo Golob, go. Josipom Gostičem in g. Julijem Betetom pod vodstvom dirigenta g. Mirka Polića izval slavno Verdijev Requiem v spomin častnega meščana dr. Antona Korošca. Veliko vstopnic je že prodanih ter zato spet opozarjamo na predprodajo v knjigarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu. Ljubljanci naj se zavedajo svoje dolžnosti, da se tega koncerta gotovo udeležijo, saj ima najplemenitejši namen.

I Ustanovni sestanek pediatrske sekcije Slovenskega zdravniškega društva bo 29. januarja ob 18.30 v Dečjem domu kraljice Marije. Vabljeni vsi gg. zdravniki in medicini.

I Odsek za nabavo strokovnih potrebščin, ki deluje v okrilju Društva medicincev v Ljubljani, priredi v soboto, dne 1. februarja 1941. ob 14. uri (brez akademske četrti) v kinu »Sloga« I. strokovno filmsko predstavo. Predvajali bomo filma »Iz fiziologije in patologije prebave« in »Malarija«, ki ju je oskrbela tvrdka »Jugefa« iz Zagreba. Vstop gg. zdravnikov in medicincev prost. Vabimo vse gg. zdravnike in medicince, da se predstave polnoštevilno udeležijo.

I Vincencijevi konferenci Marije Pomočnice na Rakovniku je daroval ob priliki poroke hčerke gosp. Vinko Plavčak 100 din za reveže. Dobrotniku konferenci: Bog plačaj!

I Vrtnarski tečaj za lastnike malih vrtov pri podružnici SVD Ljubljana I. Naslednje predavanje bo drevi ob 7. Predaval bo g. nadzornik Josip Strekelj o »Vzgoji in raznih oblikah sadnega drevja in obrezovanju sadnega drevja po različnih načinih«. Sklopične slike Vstop prost. Pred in po predavanju se bodo sprejemala naročila sadnega drevja, da jih podružnica pravočasno zasigura svojim članom.

Maribor

Dvignite živilske karte!

V zvezi z razglasom prehranjevalnega urada mestnega poglavarstva, ki je bil objavljen v časopisu, se opozarjajo bišni posestniki ozir. njihovi namestniki, naj dvignajo živilske karte po točno objavljenem razporedu. — Mestno poglavarstvo v Mariboru. Predsednik: dr. Juvan s. r.

m Društvo za podporo revnih učencev v Mariboru je za letošnje božično razdelilo med 849 učencev (417 dečkov in 432 deklic) tukajšnjih ljudskih in meščanskih šol ter zaveliše 154 deških oblek, 217 dekliskih oblek, 286 srajc, 200 hlačk, 336 parov čevljev, 41 komadov volnenih izdelkov, 187 m blaga in 100 svinčnikov. V ta namen je bilo po potrebnih obrtniških predelanih za oblačila 798 m ter za perilo 548 m blaga. Žensko društvo je podelilo iz zaloge za primer evakuacije k tej obdaritvi 149 dekliskih oblek in 122 deških srajc ter 68 parov čevljev. Dobrotne dame in zavod Vesna so mnogo blaga same izdelale, da je bila toliko obdaritev kljub dragini vendar mogoča. Prav tako so bili velikodušni darovalci našega mesta, med

njimi na prvem mestu mestna občina s prispevkom 50.000 din. Odbor izreka vsem najtoplejšo zahvalo, ki so pripomogli lajšati bedo revnih šolarjev ter priporoča to človekoljubno delo nadaljnji naklonjenosti mariborskega občinstva.

m Neprijetne vremenske izpremembe. V nedeljo dopoldne smo imeli v Mariboru še krasno sončno, skoraj pomladansko vreme ter je znašala maksimalna temperatura 9,5 stopinj nad ničlo. Popoldne pa se je pooblačilo, zvečer je temperatura začela padati ter je iz oblakov naletaval sneg in sora. Včeraj jutraj je bilo že 2,4 stopinje mraza, temperatura pa je še nadalje padala ter je dosegla opoldne že minus 4,2 stopinje. Odjuga in sonce sta v nekaj dneh skoraj čisto pobrala sneg. Za kmetijstvo je bilo to jako koristno, ker se je stalila ledena skorja, ki je pokrivala polja ter bi bila ozimne setve gotovo uničila. Toda sodra in dež, ki sta včeraj padala, sta povzročila novo poledico, ki je bila posebno neprijetna na mestnih ulicah, ker je povzročila spet veliko padcev.

m V vsako slovensko hišo sliko Marije z Brezji! m »Maribor« ima v petek zvečer, dne 31. t. m. ob osmih v pevski sobi svoj redni občni zbor. m SSK Maraton. Seja tehničnega odbora v sredo, dne 29. t. m. v klubskih prostorih v Sodni ulici.

† Henrik Vrnč

Pretekli teden je v Slovenem Gradcu po dolgi bolezni umrl 65 letni posestnik in urar g. Henrik Vrnč. Pokojini je bil rodom iz St. Janža pri Dravogradu, kjer je že njegov oče imel urarsko obrt, v Slovenem Gradcu pa podružnico. Pred 40. leti je oče svojo urarsko obrt v St. Janžu opustil in se preselil v Sloveni Gradec, kjer je prevzel in nadaljeval urarsko obrt sin. Henrik v lastni hiši na sedanjim Kraljeviču Andreja cesti 12,3 Ralni Henrik Vrnč je bil vse skozi poštenjak, zelo ugleden in dober urarski obrtnik, zaveden Slovenec, spoštovana osebnost in katoliški mož. Bil je vedno zaveden pristaš SLS, trden in značien kot zid ter je podpiral naše stremeljenje tako gnotno kakor tudi moralno. Vedno pa se je branil stopati v ospredje. Kljub dolgotrajni bolezni se je vedno živo zanimal za svojo obrt in je bil v delavnici, kadar je le količkar mogel. Da je bil pokojni Henrik Vrnč res zelo spoštovan slovenizirski mešan in ugleden obrtnik, je pokazal njegov pogreb, ki se ga je udeležilo mnogo občinstva iz vseh sloiev. Pogreb je vodil mestni župnik in duh. svetnik g. Jakob Soklič v spremstvu župnika Stefana Horvata in kaplana Klemenca Josipa iz Starega trga. Moški pevski zbor je zapel žalostinko »Vigred se povrne«, nakar se je sprejeto začel pomikati na pokopališče. Na grobu se poslovil od pokojnika g. mestni župnik J. Soklič, pevski zbor na je odpel žalostinko »Usliši nas«. Prerani grob blagega pokojnika je zakrilo številno cvetje in krasni venci. Blagemu pokojniku večni pokoj! Zalujočim naše iskreno sožalje.

KULTURNI OBZORNIK

Beseda modernim apostolom

R. Plus D. J., *Izjavljamo Kristusa. Beseda modernim apostolom.* Prevedel dr. V. Fajdiga. Načrt za platnice napravil arhitekt V. Gajšek. Založila Katoliška akcija deklet. Tiskala Zadruga tiskarna. Ljubljana 1941. Osemrka. Strani 124. Vezana 24 din, broširana 16 din.

Za prelopo Plusovo knjigo »Bog v nas« so nam idealna dekleta oskrbela novo delo istega pisatelja v prevodu svojega bivšega duhovnega voditelja dr. Fajdiga »Izjavljamo Kristusa«. Pater Plus je jezuit in odlični novejši francoski verski pisatelj. Njegovo naziranje je optimistično. V svojih spisih nam odkriva predvsem pozitivne strani verskih resnic. Obenem pa je čudovito praktičen, nazoren in resničen. V vseh svojih delih govori več ali manj o vplivu, ki ga mora meti resnični kristjan na okolico. »Potrebno pa se mu je zdelo,« pravi prevajalec v Predgovoru, »da napiše še posebno knjigo o apostolatu, o katerem se sicer mnogo govori, posebno sedaj v dobi Katoliške akcije, vendar ne vedno povsem pravilno in zares krščansko.« Vsebinsko knjige izraža naslov: »Izjavljamo Kristusa«. Ne more biti resnični apostol, kdor ne postane drugi Kristus in ne »izjavlja«, ne sebe, marveč Kristusa. Kako naj »izjavljamo Kristusa«? Tako kakor je Kristus sam storil: stopil je z nebes, se udeležil, trpel je, bil je pokopan. Če hočemo z uspehom reševati duše, se moramo tudi mi po Gospodovem zgledu: ponižati (stopiti z višave), udeležiti se (približati se ljudem), odpovedati se samim sebi in biti živi pokopani. Ti štirje stavki so kazi pot in pogoj resničnega apostolata. Z njimi je pisatelj razdelil svojo knjigo v štiri dele in vsak del v tri poglavja.

Ce je katera tuja knjiga bila vredna, da smo jo prevedli v slovenščino, zasluži Plusovo delce. Knjiga je polna zdrave in resnične življenjske modrosti, ki jo pisatelj zajema predvsem iz sv. pisma, svojih meditacij, dušnopastirskih skušenj in genialnosti francoskega duha. Naj nitiče nima pomislekov zoper »francosko pobožnost«, kakor da se lovi neke po nedostopnih višavah ali v zoprnih osladnostih. S premnogimi zgodbicami in izreki imenitnih mož, z odsekanimi in sočnimi stavki, s sigurnimi teoremi in dobrohotnimi mislimi je pisatelj napravil svoje delo tako užitno in prikupno, da se nam zdi bolj napet roman kot ascetična knjiga. K tej prikupnosti knjige sta gotovo precej prispevala gladko tekoči, jasni slovenski prevod in prijeten, snažen tisk. Tudi papir je prvovsten. Spričo globoke vsebine, lepega slovenskega jezika in odlične opreme je cena knjige sorazmerno zelo nizka. Knjige se bodo z resničnim pridom in duševnim užikom posluževali: apostoli za svoje apostolsko izžolovanje, mladi za oblikovanje svojega značaja, verni za meditacije, duhovniki za govore in tenkočutne psihološke dušnopastirske opazke, vsi pa za rast v Kristusa in »izjavljamo Kristusa«. Nobenemu ne bo žal, kdor jo bo prebral. Kdor hoče svojemu bližnjemu dobro storiti, naj mu svetuje ali podari Plusovo delce »Izjavljamo Kristusa«. Oprema gosp. arh. Gajška je okusna ter pride zlasti v vezanih izvodih do najlepše veljave. — Rogumil Remec D. J.

Revija Katoliške Akcije, letnik II., št. 1.

V novi, prav prikupni opremi je izšla 1. številka II. letnika Revije Katoliške akcije. Je obsežna — skoraj 100 strani, vsebinsko pestra, aktualna in zelo bogata.

V prvem delu revije sta dve sociološki razpravi: dr. Ivan Ahčin: Krščanski socializem, in Franc Gabrovšek: Korporativna uredba družbe. Dr. Ahčin podaja v jedrnatem prerezu morda odločilno razpravo o krščanskem socializmu, ki je drugod po Evropi že preminul, le pri nas še živijo v »SZ« in »Delavski pravici«. Podaja prve početke gibanja, vzroke in osnovne ideje, nato objektivno kritiko in zaključuje s Quo: Nihče ne more biti obenem dober katoličan in pravi socialist. Na podlagi papeških socialnih okrožnic in življenjskih izkušenj pisatelj jasno pokaže nemogočnost krščanskega socializma. Končuje s Pijevim pozivom, naj krščanski socialisti združijo brez pridržka svoje gibanje s katoliško skupnostjo, ker bodo tu našli največ razumevanja in opore pri svoji borbi za boljši družabni red. Članek dr. Ahčina predstavlja do sedaj pri nas najboljše in tudi najtemeljitejšo razpravo o krščanskem socializmu. Za razpravo sledi kratka notica istega pisca o velikem francoskem filozofu Henriju Bergsonu (umrl 5. januarja 1941 v Parizu).

Druge sociološke razprave F. Gabrovška govorijo o korporativizmu, ki ga Quo tako priporoča. Najprej podaja pisatelj bistvo korporativizma, katerega namen je, odpraviti razredni boj z odpravo vzrokov. V korporativni družbi bo odpravljen razdelitev na delodajalce in delojemalce, kakor velja danes. Ideal bi bil, da bi bili vsi, delodajalci in delojemalci, solastniki podjetja, kakor je to v naši kropski zadrugi »Plamenc«. Zaradi podobnosti s čehi in zaradi realizacije v italijanskem fašizmu nekateri neupravičeno korporativizem že vnaprej odklanjajo, se izogibajo celo imena in rabijo ime »delovno občestvo«. Vendar se v današnji družbi kaže stremeljenje po korporativizmu. Tudi korporativizem in demokracija se dasta lepo združiti, čeprav v dosedanjih poskusih tega ni. Omenjena so predvsem Italija — za njeno »pseudokorporativno« ureditev se ne moremo navduševati —, potem Nemška, Avstrija, Portugalska, Španija, Francija, Švica. Ob koncu omenja še mnoge in velike težave: treba bo preobrata v vsem našem življenju, treba bo predvsem tudi preroda naravi. Naša naloga je, študirati ta vprašanja. In k temu je omenjena razprava dragocen prispevek.

Ce je prvi del revije morda bolj teoretičen, je pa drugi bolj življenjski. Prof. Franc Grivec priobčuje krajši članek: *Družina — Cerkev v malem*. Kristus sam je posvetil družinsko življenje, dvignil zakon v zakrament in v Cerkev je vse polno družinskih izrazov. Posebno sv. Janez Zlatoust in sv. Avguštin poudarjata podobnost in zvezo družine in Cerkev. Sv. zakon in mašniško posvečenje sta na poseben način socialna zakramenta. Danes pa je krščanska družina v največji nevarnosti. Zavedajmo se pa, da je propad družine tudi propad krščanstva.

Po pomembnosti in aktualnosti pa zavzema gotovo važno mesto v reviji obsežen članek dr. Janeza Kraljčiča: *Pij XII. in Katoliška akcija*. Uvodoma opozarja, kako pomembno je bilo preteklo leto za Katoliško akcijo: pri nas je bil inteligenčni tečaj v Kranju, v Argentini je zborovala skoraj istočasno argentinska KA, v Španiji je KA dobila nova pravila in imela celotredenski tečaj v Madridu, v Rimu pa je sv. oče Pij XII. 4. septembra sprejel v slovesni avdienci 3000 voditeljev in asistentov italijanske KA in imel znamenit nagovor (RKA I, 484). V kratkem zgodovinskem pregledu pokaže nato pisatelj ves razvoj KA, ki se je iz katoliške akcije, ki je stara kot Cerkev sama, razvila v Katoliško akcijo pod Pijem XI. Posebno opozarja avtor na okrožnico Pija X. II fermo proposito (II. VI. 1905), kjer papež govori o javnih nastopih italijanskih katoličanov v kulturnih, socialnih, političnih in ekonomskih zadevah. Papeževo odločno besedo o organizaciji, o svobodi katoliških društev, o pokorščini so pisane kakor za naš čas in za naše razmere. Glavni pomen nagovora Pija XII. je bil v poudarku strumno urejene organizacije, ki jo Pij XII. primerja vojaškimi četami. Pij XII. omenja izbiranje članov. Po svoji vzvišeni nalogi bi bilo psihološko razumljivo, da bi člani mislili na predpravo. A član nima predprave, predpravo pa ima organizacija.

Janez Vodopivec nadaljuje svojo razpravo o Berdjajevu pod naslovom: *Nikolaj Berdjajev o Cerkev*. Berdjajev pojmuje Cerkev kot vesoljno občestvo, kjer ima mesto samo svoboda, ne pa kot družbo; dalje kot kozmično dušo in kot božječloveški organizem, kjer sta božje in človeško močno ločena. V zvezi s tem so tudi pojmi božjega kraljestva, teokracije, avtoritete, ki jih Berdjajev razlaga popolnoma po svoje. Berdjajev ima nekatere sicer čisto katoliške misli, a v celoti se »Berdjajevlja cerkev« od katoliške globoko in bistveno loči.

V tretjem delu revije Anton Stopar razpravlja o koedukaciji, o vprašanju, ki je pri nas prišlo spet bolj v ospredje. Avtor analizira pojem, nato poda nastanek in domovino koedukacije, ki je Amerika, v Evropi pa posebno severne dežele, Anglija in Nemčija. Nato se ustavi ob razlogih, ki jih

navajajo zagovorniki koedukacijskega sistema. Po večini so to gospodarski razlogi, dasi navajajo še pet drugih (znameniti pedagog Harris). Pri tem se ozira posebej tudi na slovenske razmere (Angela Vode) in mnenja slovenskih pedagogov. — Alojzij Mihelič analizira položaj mladih slovenskih delavcev. Poskuša napraviti sliko, kakršno so napravili za svoje delavce belgijski žostisi (Zosistovski priročnik), in to z verskomoralnega, strokovnega in socialnega vidika. Slika se mu je dobro posrečila, le da je nadvse žalostna; posebno na versko-moralnem področju. Znova nas opozarja, naj komunistične nevarnosti nikar ne poodenjamo.

Pod poglavjem Knjige ocenjuje dr. A. Čepon V. zvezek Izbranih spisov A. Ušeničnika. V Opombi pod črto je omenjena knjiga Avgusta Pirjevca *Knjižnice in knjižničarsko delo*, ki jo je izdala Družba sv. Mohorja. Kljub odličnosti v tehničnem in vsebinskem oziru je zavrnjena, ker so pisateljeva načela v jasni opreki z osnovnimi določili Cerkev o branju knjig, njegova izvajanja očitno sovražna naši katoliški tradiciji. To dokazujejo citati iz knjige. Sledi še: Zablode liturgizma po zagrebškem Katoliškem listu, Izgredi rdeče revije (Sodobnosti), Analiziranje prof. Kocbeke (v Dejanju novembra 1940) in Odgovor »Casac« na Kocbekov poziv.

S svojo tehtnostjo in aktualnostjo bo Revija Katoliške akcije našla med slovenskimi katoliškimi izobraženci gotovo velik odziv. Cena je ostala neizpremenjena (60 din, za dijake 30 din). Revija izhaja vsak mesec, razen ob počitnicah, in se naroča v Ljubljani, Kopitarjeva ulica 2 (Ničman). Vsem toplo priporočamo. L. S.

Uprizoritev domačega dela v Operi

V soboto je Opera uprizorila izvršno operno delo poznane skladatelja zborniških, simfoničnih in drugih del — Matije Bravničarja, ki nam je poleg »Pohujšanja v dolini Sentflorjanski« dal še drugo tovrstno stvaritev: »Hlapca Jerneja«. Avtor je komponiral na tekst F. Delaka, ki ga je povzel iz poznane Cankarjeve novele. Uprizoritev je dosegla uspeh. Delo je režiral g. Ciril Debevec, zbor je nastudiral g. Radko Simoniti, predstavo je dobro vodil g. Niko Štritof, insceniral je po zamisli omenjenega režiserja inž. g. Franz. Jerneja je pel g. Lupša, Sitarja g. Marčec, Gostačeva g. Franci, župana g. Župan, sodnika g. Saneč, župnika g. Anžlovar, napovedovalec, ki je vzel posamezne slike, je bil g. C. Debevec. »Hlapca Jerneja« je opera množice v dveh delih, osmih slikah. Ocenio priobčim po prvi reprizi. sil.

Rokodelski oder, Komenskega ul. — Matura. — Na tem odru so uprizorili v nedeljo Maturu, ki jo je spisal L. Fjodor. Prav lepa komedija podaja v treh dejanjih zanimivo snov, ki občinstvu ni nedomača, zlasti v današnjih časih ne, ko imamo na naših gimnazijah toliko študentk. Problem, ki ga snovno in idejno obravnava igra, je lahko umljiv. Tu so naslikane težave in veselje ženskega študiranja in z njimi povezanega vzgojnega dela profesorjev, ki posegajo s svojo strogotostjo ali dobrim srcem v usodo in gorje doračajočih učenk. V ospredju stoji osmošolka Katja Slaparjeva, ki je napisala baš pred maturo neko ljubavno pismo iz spominov na šolski izlet na Šmarjetno goro. To pismo bi skoraj postalo usodno za dekle, da niso profesorji in profesorice spregledali dekletu njenih sanjskih misli in besed. Kljub burni seji profesorskega zbora je iztekla stvar za Slaparjevo ugodno. Matura je prebila dobro. V dejanju no dobro karakterizirani tudi različni profesorji in profesorice. Neizprosni je bil predvsem profesor matematike Vrtač, karikizirana pa je profesorica Mozolj, ki ji gre vedenje učenk na živce. Sentimentalna sta pa risani osebi starega profesorja, ki se odpravljata v pokoj, in mladega ravnatelja, ki živi še življenje samca in mu srce zaide v bližino učence. V teh osebah in nastopih pa je vse polno komičnih trenutkov, tako da ima gledalec priliko, da se ponovno in ponovno nasmeje ali se celo do srca nasmeje in zabava, pri vsem tem se pa vpletajo resni problemi vzgoje gimnazijskih deklet.

Režijo je vodil g. Korošec prav spretno, igralci pa so mu prav skrbno igrali vloge. Postavili so na odru tipe, deloma malce pretirane, da smo se res zabavali ob njih. Tak tip je bil na primer Vrtač, profesor matematike (Čebuta), ali profesorica Mozolj (Plavčeva). Učenko Slaparjevo je podala v vsej naivnosti Slaparjeva. Tudi drugi soustvarjalci komedije so opravili delo prav dobro.

Občinstvo, ki ga je bila dvorana polna, je z zanimanjem sledilo igri in se prav prijetno kratkočasilo. Igro bodo prihodnje nedeljo ponovili. Obisk prav toplo priporočamo! — Dr. Gr.

Knjižarna »Skrtič« v Belgradu je zdala drugo izdajo mladinske knjige Petra S. Petroviča »Begunci i druge priče« z ilustracijami Vladimirja Žedrinskega na 110 straneh.

Nemška in italijanske znamke posebne vrste. — Nemška državna pošta bo 30. januarja 1941 izdala posebne znamke, kjer sta upodobljeni glavi Hitlerja in Mussolinija. Izkupilec za znamke bo pripadel kulturnemu fondu. — Tudi italijanska poštna uprava bo izdala take znamke z glavama obeh državnih voditeljev in s podobama nemškega in italijanskega vojaka. S temi znamkami hočeta državi osi pokazati vsemu svetu svoje bratstvo in nerazdružljivo skupnost v obrambi za svoje cilje.

Umor z žarki gama

Iz Los Angelesa poročajo: Kriminalni primer, ki se dozdeva jako čudovita zgodba, se je zdaj čez pet let pojasnil na še bolj čudovit način. Ravnatelj radijskega zavoda v Los Angelesu, profesor Allan Shoemaker, je dne 14. septembra 1935 umrl. Dognali so, da je umrl zato, ker se je zastopil z žarki gama, ki jih radiji izžareva. Učenjak sam je že dolgo prej govoril, da bo postal žrtev svojega poklica. Zavedal se je, da ga bo pokosila tako zvana radijska smrt in da ga čaka mukepolno trpljenje. Vendar se ni dala njegova bolezen in njen smrtni izid povsem pojasniti, saj je vsakdo vedel, da je Shoemaker z radijem jako previdno ravnal, da bi se mu ne pripetila nesreča. Ker pa ni po njegovi smrti nihče ničesar sumnil o kakem drugačnem vzroku smrti, ni tudi nihče nadalje preiskoval tega primera.

Sele precej kasneje naj bi se prav tako po tragičnem naključju, pokazale različne zveze z vzrokom ravnateljeve smrti. Dr. O'Donnell, večletni prijatelj ravnatelja, je stal ob njegovem mrtvaškem odru z asistentom ravnatelja in je

hotel vzeti njegovo zapestno uro v spomin. O'Donnell se je spomnil zdaj, da se je asistent, dr. Collins, takrat jako čudno vedel, kakor da bi mu ne bilo prav, če vzame prijateljevo uro.

Ko je nekako med letom dal O'Donnell svojo uro v popravilo, je dal na roko tisto prijateljevo zapestno uro. Čez nekaj mesecev nato, je opazil prve znake opeklin in šel je po nasvet k dr. Collinsu, ki je bil medtem postal ravnatelj omenjenega zavoda. Dr. Collins se je jako prestrašil, videč, odkod da izvirajo opekline. Nato pa se je v dr. O'Donnellu vzbudila sumnja in poslal je zapestno uro v Boston, naj jo preiščejo. Ondi so dognali, da vsebuje ura precej radija.

Ameriška policija je dala dr. Collinsa pod nadzorstvo in je kmalu dognala, da je bil osumljeni dr. Collins strasten igralec in da je neki svoji prijatelji svoj čas povedal, da je postal ravnatelj zato, ker se je v radijskem zavodu zgodil skrivnostni zločin.

Ko so ga na policiji nedavno zasliševali in mu naravnost povedali, da je ravnatelja ravnatelja na pretek način spril s sveta, ni mogel več tajiti in je vse priznal. Morilca so na sodišču obsodili na smrt.

ŠPORT

Skromen šport zadnja nedelje

Muhasto vreme je zimskim športnikom docela prekrhalo vse račune in jim onemogočilo vse načrte, ki so jih imeli v programu za ta dan. Zimski šport tako na ledu kakor na snegu je povsod počival izvzemši dveh lokalnih tekem, katere so priredili Jeseničani. Člani »Gorenjca« so merili svoje sposobnosti na Črnem vrhu, »Skalaši« pa so se borili v medklubskem slalomu na Rožci.

Rezultati skalaškega tekmovanja:
Zenske: 1. Helm Erika 2:10.
Seniorji: 1. Koblar Stanko (Skala) 1:33,6, 2. M. Mrak 1:34. — Izven konkurence Praček Ciril (FO, Jesenice) 1:25,1.

Juniorji: 1. Bukovič (Skala) 1:55,6; 2. Pirš 1:55,7. Rezultati tekem ASK »Gorenjca«:

Zmagal je Zvan, drugi je bil Bertonec, tretji Znidar.
Zenske: 1. Praček Ljilja (»Gorenjec«) 1:12,2; 2. Štolcer Pavlina (Skala) 1:14,6; 3. Pohar Cirila (Sokol) 1:29,2; 4. Praček Anica (Gorenjec) 1:43; 5. Klinar Elica (Gorenjec) 2:08.

Nogomet v hrvatski ligi

Concordia : Saik 5:0 (2:0).
Željezničar (Zagreb) : Slavija (Var.) 0:0.
Hajduk : Slavija (Osijek) 4:1.
Haik : Bačka 1:0.
Gradjanski : Split 4:0.

TABELA HRVATSKE LIGE

Concordia	10	8	2	0	36:	8	18
Gradjanski	10	7	3	0	40:	6	17
Hajduk	10	7	2	1	32:	9	16
HASK	10	5	3	2	19:	13	13
Split	10	4	1	5	13:	30	9
Slavija (O)	10	2	3	5	13:	31	7
Slavija (V)	10	2	2	6	9:	19	6
Željezničar	10	1	4	5	11:	25	6
Bačka	10	1	2	7	11:	26	4
SAIK	10	1	2	6	5:	21	4

Hokej — Švedska : Nemčija 8:0

Nemška reprezentanca v hokeju na ledu in ona iz južne Švedske sta se spoprijeli v Hamburgu. — Zmagali so Švedi s precej visokim rezultatom 8:0 (1:0, 3:0, 4:0).

Kaj je novega v Cortini d'Ampezzo?

V Cortini d'Ampezzo, kjer bodo v času od 1. do 10. februarja t. l. svetovne smučarske tekme, je že nekaj dni prav živahno. Tam so že prvi Japonci, tam so Nemci, Danci in Švedi, prihajajo pa vsak dan novi narodi, katerih bo na letošnjem svetovnem prvenstvu enajst. Pa tudi športni poročevalci so že tam; Nemci jih imajo kar 13. Španci, ki so se tudi prijavili, so kar naenkrat dobili prepoved za sodelovanje od zveze, ker niso imeli dovolj priložnosti za regularni trening in bodo zato zastopani samo z oficioelno delegacijo, ki pa ne bo tekmovala. — V vojaško-patrolnem teku bo sodelovalo sedem narodov, in sicer: Italija, Nemčija, Slovaška, Finska, Švedska, Jugoslavija in Švica. Italijanska patrila se je zadnje dni prav intenzivno pripravljala za letošnje tekme pod vodstvom dveh kapetanov. — Posebno pozornost vzbuja nemška smučarska reprezentanca, ki je letošnje leto prav posebno močna. V nemškem moštvu so tudi bivši Južnotiroli Demetz, Kasebacher, in Azzolini, ki so se pred nedavnim nastopili za italijanske barve.

Table tenis — Mladika in Korotan v Zagrebu

Na nedeljskem salezijanskem table-tenis turnirju v Zagrebu sta gostovala tudi oba ljubljanska sal. kluba, to je Mladika in Korotan, ki sta dosegla zadovoljive uspehe. SK Korotan je poslal gostovat vse svoje razpoložljive igralce, dočim je SK Mladika gostovala s svojim tretjim in četrtim moštvom ter nekaterimi mlajšimi močmi. Udeležba na turnirju je bila precejšnja, saj je znano, da se ravno pri tej družbi največ goji ta šport in da je vzgojila že dovolj prvorazrednih igralcev, kakor oba brata Dolinarja, Krečiča, Keržana, Val-koviča, Lacknerja, Bradeška in druge.

Rezultati tekmovanja:
Seniorji: Od 38 nastopajočih je zasedel 1. mesto Bradeško (SK Korotan) z zmagami nad Fin-

kom 2:1, Reckom 2:1, Gabrovškom 2:0. 2. mesto: Gabrovšek (SK Korotan) z zmagami nad Finkom 2:1, Reckom 2:0. 3. mesto: Fink (SK Mladost) z zmago nad Reckom 2:0. 4. mesto: Recek (SK Mladost).

Juniorji: Izmed 32 nastopajočih je zasedel 1. mesto: Bradeško (SK Korotan) z zmagami nad Kelčcem 2:0, Belcem 2:0. 2. mesto: Kelčec (SK Mladost) z zmago nad Belcem 2:1. 3. mesto: Belc (SK Mladost).

Mladina: Izmed 24 nastopajočih so se plasirali: 1. mesto: Skermanc (SK Mladost). 2. mesto: Gáte (SK Mladost). III. mesto: Jankovič (SK Korotan).

Sportska revija št. 4 je izšla z naslednjo vsebino: Svetovni prvak v umetnem drsanju na ledu Karel Schäfer v Belgradu. Uspeh Schäferja in Gilarove v Zagrebu. Novi državni prvaki v umetnem drsanju. Revanša Gradjanskega BSK-u. Zmaga Jugoslavije nad Concordio. Zakaj srbski smučarji ne skačejo na svojih skakalnicah? Revanša rdečih boksaljev »Belgrad«. Zanimivosti iz države in z vsega sveta. Poleg tega je še več zanimivih športnih poročil in zelo mnogo aktualnih fotografskih športnih posnetkov.

»Ilustrovane športske novosti« št. 7 so izšle z naslednjo vsebino: Štart hrvatskih klubov v pomladanskem delu lige; prvaki slovenskega nogometa; kdo bo postal kapetan zveze VNZ? Ilirijanski drsalci so zadovoljni s prvenstvom v Zagrebu; hokeji; igralci trdijo, da turnir v Bukarešti ne pomeni za naše neuspeh; termini atletskih prvenstev Hrvatske in še več drugih zanimivih športnih člankov je v tej številki, ki je zopet polna raznih športnih posnetkov.

Lep plavalni uspeh je dosegel v Berlinu junior Hitzinger v krawlu na 100 m s časom 1:00,2.

Razpis

Občina Oselica, okraj Škofja Loka, razpisuje pragmatično mesto mesto

občinskega tajnika

Šolska izobrazba: 4 razredi srednje ali njeje enake šole.

Pravilno kolkovane prošnje, opremljene z listinami po čl. 7, 8 in 10 uredbe o občinskih uslužbencih, je vložiti v roku 30 dni po objavi tega razpisa v Službenem listu.

Uprava občine Oselica, dne 24. januarja 1941.

Nemški delavci odstranjujejo bakrene obroče s težkih granat, da pridobivajo baker, ki bi se sicer stajal z želenimi deli in šel v izgubo.